

АКЦИОНИ ПЛАН

ЗА СПРОВОЂЕЊЕ НАЦИОНАЛНЕ

СТРАТЕГИЈЕ ЗА МЛАДЕ

за период од 2009. до 2014. године

ПРЕДЛОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА

ЗА СПРОВОЂЕЊЕ НАЦИОНАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ ЗА МЛАДЕ

за период од 2009. до 2014. године

1. УВОД

Влада је усвојила Националну стратегију за младе 9. маја 2008. године (у даљем тексту: Стратегија) као први корак ка решавању положаја младих¹. Полазећи од основног задатка Стратегије, да пружи могућности које ће обезбедити израду системских, институционалних и развојних решења за подршку младима у различитим областима друштвеног живота, припремљен је и Акциони план за спровођење Националне стратегије за младе (у даљем тексту: Акциони план).

Овим акционим планом утврђују се активности које ће се остваривати у периоду 2009 – 2014. године. Детаљан план финансирања активности сачињен је за 2009. годину, а за период 2010 – 2014. године је дата пројекција трошкова.

Акциони план треба да помогне свим органима, организацијама, институцијама и појединцима и свим другим заинтересованим субјектима да реализују циљеве Стратегије. У складу са тим, у Акционом плану су прецизно утврђене улоге, одговорности носилаца реализације, као и институционални механизми који треба да омогуће постизање жељених резултата и остваривање општих стратешких циљева Стратегије.

За сваки од специфичних циљева у Стратегији утврђене су активности, очекивани резултати остваривања предложених активности и индикатори (квантитативни и квалитативни) на основу којих ће се пратити спровођење Стратегије и мерити постигнути резултати. Свака од понуђених активности је прецизно утврђена у погледу рокова, финансирања (за 2009. годину), праћења реализације и евалуације.

Посебно поглавље посвећено је систему праћења и евалуације спровођења предложених активности и садржи механизме, облике и начин извештавања за све предложене активности. Успостављањем оваквог јединственог система биће могуће сагледавање обима, квалитета и ефикасности остваривања предложених активности, специфичних и општих стратешких циљева утврђених у Стратегији.

Акциони план је усаглашен са стратешким документима које је донела Влада: Национална стратегија Србије за приступање Србије и Црне Горе ЕУ, Стратегија за смањење сиромаштва у Србији, Национална стратегија запошљавања за период 2005–2010. година, Национални план акције за децу, Национална стратегија привредног развоја Републике Србије од 2006. до 2012. године, Миленијумски циљеви развоја у Републици Србији, Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији, Стратегија развоја заштите менталног здравља, Национална стратегија за борбу против HIV/AIDS-а, Стратегија подстицања рађања, Стратегија развоја здравља младих у Републици Србији, Стратегија регионалног развоја Републике Србије за период од 2007. до 2012. године, Стратегија развоја

¹ Сви термини употребљени у овом документу који су наведени у мушким роду могу да се користе и у женском роду.

стручног образовања у Републици Србији, Стратегија развоја образовања одраслих у Републици Србији, Стратегија развоја социјалне заштите, Стратегија развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008. до 2015. године и Национална стратегија одрживог развоја. Такође, Акциони план је усаглашен и са акционим плановима који прате реализацију усвојених стратегија, као и са Националним планом акције за децу.

2. ПРОЦЕС ИЗРАДЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Након усвајања Стратегије, Министарство омладине и спорта наставило је рад на изради Акционог плана.

На основу искуства у изради Стратегије, Министарство омладине и спорта је пошло од става да је за израду Предлога акционог плана потребан широк консултативни процес и наставак успешне сарадње између државних органа, невладиног сектора и самих младих.

У складу са таквим ставом, на веб сајту „Замисли живот” објављен је јавни конкурс за образовање тематских група које ће учествовати у процесу израде Акционог плана. На јавни конкурс пријавио се велики број стручњака различитих профиле, као и младих који су желели да својим знањем и разумевањем положаја младих допринесу изради Акционог плана. Образовано је десет радних тематских група. Поред тематских група – Активно учешће младих, Једнаке шансе за све групе младих, Изузетна испољавања и постигнућа младих, Слободно време младих, Образовање младих, Запошљавање младих, Безбедност младих, Здравље младих, Млади и животна средина и одрживи развој, образована је и нова тематска група – Информисање младих. Ова група је образована да би се и на овај начин уважио изузетан значај информисања младих и улоге средстава јавног информисања у установљавању и промовисању вредности једног друштва.

Нови чланови тематских група – средњошколци, студенти, активисти удружења из свих крајева Републике Србије као и стручњаци из датих области, омогућили су потпуно нову расправу о општим стратешким циљевима садржаним у Стратегији и најбољем начину њихове имплементације, допринели су ефикаснијем раду и освежили читав процес новим идејама.

Тематске групе су одржале 12 целодневних састанака, који су били посвећени утврђивању резултата и показатеља њихове остварености, као и утврђивању активности које воде ка остварењу постављених циљева Стратегије. На овај начин започео је консултативни процес у циљу израде Акционог плана.

Поред тематских група, на изради Акционог плана учествовали су консултанти за хармонизацију текста, индикатора и буџета предлога, Радна група Владе за израду Предлога акционог плана за спровођење Стратегије (представници надлежних министарстава), Саветодавно тело за израду и спровођење Стратегије, које је установила министар омладине и спорта и Тим за подршку.

Почетком јула 2008. године одржана је конференција „Ка Предлогу акционог плана”, на којој су били присутни координатори свих тематских група, чланови Радног тела Владе, представници Министарства омладине и спорта, као и стручни консултанти, ангажовани за рад на одређеним деловима Акционог плана и хармонизацији читавог документа. Овом приликом конкретизован је предлог институционалног оквира у омладинској политици.

Институционалним оквиром се дефинишу тела и институције које непосредно учествују у креирању и спровођењу омладинске политике на свим нивоима. Такође, утврђена је и коначна структура документа, као и временски оквири за израду коначне верзије Акционог плана.

Саветодавно тело је пратило процес израде Акционог плана и давало смернице учесницима у процесу финализације самог плана.

3. РЕАЛИЗАЦИЈА ОПШТИХ СТРАТЕШКИХ ЦИЉЕВА

Акциони план израђен је складу са визијом, принципима и општим стратешким циљевима Стратегије.

У оквиру сваког општег циља утврђени су специфични циљеви који су усмерени на остваривање тог општег циља. У овом акционом плану утврђене су активности за реализацију сваког специфичног циља, које директно доприносе остваривању сваког појединачног специфичног циља, а индиректно, односно преко специфичних циљева, доприносе реализацији општег циља. Већина планираних активности у овом акционом плану превазилази временски оквир од шест година, на колико је пројектован Акциони план, већ су дугорочне или чак континуиране. Такође, велики број активности представља почетне активности које треба да прерасту у систем или континуирани процес.

3.1. Карактеристике активности по општим циљевима

Стратегија садржи 11 општих циљева и 75 специфичних циљева. Систематизација табеларно приказаних активности у Акционом плану извршена је према општим стратешким циљевима. У тексту који следи дат је преглед свих очекиваних резултата за сваки стратешки циљ.

3.1.1. Подстицати младе да активно учествују у друштву

Овај циљ је рашчлањен на седам специфичних циљева, којима су обухваћени механизми и активности који треба да мотивишу, подржавају и образују младе да активно учествују у друштву, као и да унапређују квалитет и распрострањеност програма који доприносе активнијем учешћу младих у друштву, стандарде квалитета омладинског рада и механизме за његово праћење, област волонтерског рада, мобилност младих и да повећају учешће жена у процесу одлучивања.

Предложене активности треба да обезбеде:

- редовно финансирање иницијатива и програма евидентираних организација младих, организација за младе и институција;
- континуирану и координисану вршњачку едукацију младих, а на основу критеријума квалитета;
- оснивање омладинских центара у јединицама локалне самоуправе који ће активно радити на пружању сервиса младима;
- ојачање капацитете и могућности младих за активно учешће у локалној заједници;
- унапређене квалитете омладинског рада;
- повећану информисаност, мотивисаност и могућност за волонтирање младих;
- повећану мобилност младих у земљи и иностранству;
- значајну подршку свих сектора за реализација креативних акција младих и оснаживање младих из осетљивих група за активно учешће у друштву;
- значајно повећан број младих жена на највишим местима одлучивања у државним институцијама.

За овај општи циљ утврђен је укупно 61 индикатор. На нивоу седам специфичних циљева утврђено је 16 индикатора, а на нивоу активности – 41 индикатор. Од 16 индикатора за специфичне циљеве, њих седам имају младе као директну циљну групу а шест су утврђени као циљани индикатори, којима је утврђен квантитативни обим промене.

3.1.2. Развијати сарадњу младих и обезбеђивати услове за учешће у доношењу одлука кроз одржив институционални оквир, а на основу потреба младих и у партнерству са младима

Овај општи циљ развијен је кроз четири специфична циља, који су обухватили област непосредног институционалног развоја, омладинско организовање и умрежавање омладинских организација. У складу са тим су и формулисане активности, које треба да обезбеде остваривање следећих резултата:

- повећану укљученост младих у друштво кроз унапређено и законски дефинисано омладинско организовање и деловање;
- повећање броја организација младих са значајно унапређеним организационим капацитетима и могућностима, као и повећање броја и квалитета програма доступних и намењених младима;
- мотивисаност и припрему младих за сарадњу и активно учешће у заједничким телима и органима који одлучују о омладинским питањима на свим нивоима кроз коменаџмент;
- установљавање кровних организација младих, чиме се обезбеђује репрезентативност младих за учешће у одлучивању на различитим нивоима.

Овај општи циљ има укупно 25 утврђена индикатора. На нивоу четири специфична циља утврђено је шест индикатора, а на нивоу активности утврђено је 18 индикатора.

3.1.3. Изграђивати систем информисања младих на свим нивоима и у свим областима

Овај општи циљ садржи седам специфичних циљева. Предложене активности укључују актере у области информисања посебно у медијској сferи и треба да омогуће правовремено и утемељено информисање младих у свим областима њиховог живота. Планиране активности треба да обезбеде:

- правовремено и утемељено информисање младих о могућностима и перспективама у локалној средини и на републичком нивоу;
- повећану информисаност младих о правима и обавезама у правном систему Републике Србије;
- повећану заступљеност тема од значаја за младе у Републици Србији у средствима јавног информисања;
- повећано учешће младих у креирању уређивачких политика и програмских садржаја од значаја за младе у средствима јавног информисања;
- повећану продукцију и увоз наменских образовно-информативних програма намењених младима;
- повећану доступност информатичких технологија младима у Републици Србији;
- повећану доступност информатичких знања и вештина младима у Републици Србији;
- повећану мотивисаност младих за коришћење технологија и примену знања и вештина;
- механизме масовне и директне дистрибуције информација младима;
- бољу повезаност омладинских организација које промовишу одрживи развој (ОООР);
- повећане капацитете удружења за правовремено и утемељено информисање младих;
- развој редакција школских и студенских средстава информисања.

Овај општи циљ има укупно 56 индикатора. На нивоу седам специфичних циљева утврђено је 15 индикатора, док је на нивоу активности утврђен 41 индикатор. Од 15 индикатора на нивоу специфичних циљева, њих осам имају младе утврђене као циљну групу, а остали су утврђени као циљани индикатори.

3.1.4. Обезбеђивати остваривање права на једнаке шансе свих младих у друштву, а посебно младих који живе у тешким условима

Овај општи циљ садржи 12 специфичних циљева. С обзиром на сложеност овог циља планиране активности покриле су неколико области – социјалну заштиту, слободно време младих, запошљавање младих и образовање младих. Све планиране активности намењене су младима из осетљивих друштвених група и треба да омогуће остваривање следећих резултата:

- пружање подршке успостављању интегралног система социјалне заштите;
- пружање подршке успостављању мрежа услуга у заједници које младим корисницима система социјалне заштите омогућавају задовољавање потреба у породици и природном окружењу;
- развијање толеранције на различитости и препознавање капацитета младих из осетљивих друштвених група;
- пружање подршке стварању подстицајног окружења за укључивање младих из осетљивих друштвених група у свакодневне активности заједнице;
- повећање броја спортских објеката на локалном нивоу, који су доступни за рекреативне активности младих;
- повећање капацитета образовних установа и институција како би одговориле на различите потребе младих и нарочито на потребе младих из осетљивих друштвених група;
- унапређивање социјалне укључености и запошљавања младих из осетљивих група;
- смањење инциденција ППИ и HIV/AIDS-а међу младима;
- установљавање локалних и националних програма превенције ППИ и HIV/AIDS-а међу осетљивим популационим групама младих, а посебно оних који живе са HIV/AIDS-ом;
- стварање атмосфере у којој се све категорије младих људи, а посебно млади из осетљивих група осећају сигурно.

Овај општи циљ има укупно 100 индикатора. На нивоу 12 специфичних циљева утврђена су 22 индикатора, а на нивоу активности утврђено је 78 индикатора. Од 22 индикатора на нивоу специфичних циљева, 11 има младе као циљну групу а три су утврђена као циљани индикатори.

3.1.5. Подстицати и вредновати изузетна испољавања и постигнућа младих у различитим областима

Овај општи циљ обухвата пет стратешких циљева. Планиране активности су усмерене тако да, пре свега, омогуће успостављање механизама и подстицаја и подршке младима који показују изузетна интересовања, резултате и могућности у различитим областима рада и стваралаштва младих. Планиране активности треба да обезбеде:

- успостављање механизама подстицаја и подршке младима који показују изузетна интересовања, резултате и могућности у различитим областима рада и стваралаштва;
- пружање подршке младима који показују интересовања, склоности и способности за науку и истраживачки рад да добију могућности ангажовања у различитим програмима формалног и неформалног образовања;
- пружање подршке младима који показују интересовања, склоности и способности у области културе и уметности да добију могућности ангажовања у одговарајућим програмима формалног и неформалног образовања, клубовима и удружењима;
- пружање подршке младима са читаве територије Републике Србије и у свим узрасним категоријама укључујући и младе са тешкоћама да буду укључени у разноврсне програме који омогућавају развој физичких способности и препознавање и развој спортских талената, унутар и изван система образовања;

- подстицање стручне и најшире јавности да непрекидно прате најважније показатеље друштвеног положаја младих, њихове потребе и ставове о кључним питањима њиховог положаја.

Овај општи циљ има укупно 36 утврђених индикатора. На нивоу пет специфичних циљева утврђено је осам индикатора, а на нивоу активности утврђено је 28 индикатора. Од осам индикатора на нивоу специфичних циљева, седам има младе као циљну групу.

3.1.6. Унапређивати могућности за квалитетно провођење слободног времена младих

Овај општи циљ развијен је кроз седам специфичних циљева и у целини се бави питањима обезбеђивања и стварања услова и могућности за квалитетно провођење слободног времена младих. Активности треба да омогуће остваривање следећих резултата:

- успостављање ресурсног система за идентификацију потреба младих у оквиру слободног времена и база програма за младе који се реализују у Републици Србији;
- успостављање система подршке програмима усмереним на слободно време младих;
- успостављање механизма за подршку активностима неформалних и формалних група младих и појединача;
- повећану видљивост иницијатива младих;
- повећано учешће младих у креирању и спровођењу културних политика;
- повећан обим и квалитет културних садржаја за младе у мањим и сиромашнијим срединама;
- повећан број спортских објеката, на локалном нивоу, који су доступни за рекреативне активности младих;
- повећан обим и квалитет промоције здравих стилова живота.

Овај општи циљ има укупно 50 индикатора. За седам специфичних циљева утврђено је 19 индикатора, а на нивоу активности утврђен је 31 индикатор. Од 19 индикатора на нивоу специфичних циљева, седам има младе као циљну групу а 10 су утврђени као циљани индикатори.

3.1.7. Развијати отворени, делотворни, ефикасни и праведни систем формалног и неформалног образовања који је доступан свим младима и који је у складу са светским трендовима у образовању и контекстом образовања у Републици Србији

Овај општи циљ развијен је кроз седам специфичних циљева и у целини је посвећен развоју формалног и неформалног образовања за младе. Активности треба да омогуће остваривање следећих резултата:

- повећан обухват младих у средњем и високом образовању;
- повећан обухват младих различитим видовима неформалног образовања;
- успостављање механизма за учешће младих на републичком, локалном и институционалном нивоу у процесима одлучивања у образовању;
- пружање подршке младима да стекну више нивое компетенција за укључивање у рад и наставак школовања;
- успостављање стандарда квалитета у програмима неформалног образовања;
- успостављање ефикаснијег система финансијског планирања и управљања у формалном и неформалном образовању;
- успостављање ефикаснијег система формалног и неформалног образовања у Републици Србији;
- пружање подршке развоју социјалног дијалога на републичком и локалном нивоу између представника образовног система, НСЗ, РЗС и привредне коморе, послодаваца и синдиката;
- унапређивање и модернизовање система радне праксе за ученике стручних школа и студенте;

- пружање помоћи младима, средњошколцима и студентима, да активно и ефикасно управљају својом каријером.

Овај општи циљ има укупно 79 утврђених индикатора. На нивоу седам специфичних циљева утврђен је 21 индикатор, а на нивоу активности утврђено је 57 индикатора. Од 21 индикатора на нивоу специфичних циљева, 10 има младе као циљну групу а пет је утврђено као циљани индикатори.

3.1.8. Подстицати и стимулисати све облике запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих

Овај општи циљ садржи четири специфична циља којима је покривена област запошљавања младих. Планиране и предложене активности које обезбеђују остваривање специфичних циљева имају утврђене следеће очекиване резултате:

- повећање запослености младих;
- унапређивање техничких и кадровских капацитета центара за каријерно вођење и саветовање и центара за професионално информисање;
- развој центара за каријерно вођење и саветовање и центара за професионално информисање;
- повећање стопе активитета младих на тржишту рада;
- спровођење активности којима се доприноси популаризацији предузетништва кроз образовни систем и повећан број младих предузетника у Републици Србији;
- повећање просторне покретљивости младих, нарочито ка слабије развијеним регионима са изнадпросечним стопама незапослености младих.

Овај општи циљ има укупно 45 утврђених индикатора. За четири специфична циља утврђено је 15 индикатора, од којих седам има утврђене младе као циљну групу, а шест су утврђени као циљани индикатори. На нивоу активности утврђено је 30 индикатора.

3.1.9. Унапредити услове за безбедан живот младих

Овај општи циљ развијен је кроз 12 специфичних циљева и обухватио је низ активности које треба да омогуће остваривање следећих резултата:

- нормативно и стратешко унапређивање сектора безбедности у циљу побољшања безбедности младих;
- институционално оснаживање сектора безбедности у циљу унапређивања, остваривања и заштите људских права и права младих;
- повећање поверења младих у сектор безбедности и већа отвореност сектора безбедности према младима;
- унапређење стања безбедности и здравља младих у радном окружењу;
- побољшање и унапређење стања безбедности у школама;
- побољшано стање безбедности на јавним местима;
- унапређење механизма превенције насиља у породици које укључује младе као жртве или починиоце;
- успостављање система неодложних интервенција намењених младима – жртвама насиља и другима који се налазе у акутним кризним ситуацијама;
- обезбеђивање континуиране доступности поузданых емпиријских показатеља различитих аспеката безбедности младих.

Овај општи циљ има укупно 51 утврђен индикатор. За 12 специфичних циљева утврђено је 16 индикатора, од којих три имају младе као циљну групу а два су утврђена као циљани индикатори. На нивоу активности утврђено је 35 индикатора.

3.1.10. Чувати и унапређивати здравље младих, смањивати ризике и водеће поремећаје здравља и развијати здравствену заштиту прилагођену младима

Овај општи циљ обухвата шест специфичних циљева чија реализација треба да омогући остваривање следећих резултата:

- развијање активности клубова здравља за младе при јединицама локалне самоуправе (а у оквиру канцеларија за младе);
- увођење садржаја о здравим стиловима живота у наставне планове и програме за све нивое образовања;
- повећање употребе кондома и осталих савремених метода контрацепције код младих који су сексуално активни;
- повећање коришћења програма превенције и раног откривања поремећаја репродуктивног здравља;
- спровођење програма заштите менталног здравља младих;
- обезбеђење психолошке подршке и помоћи младима на локалном нивоу;
- развијање нових и унапређивање постојећих специјализованих јединица за менталне проблеме младих у стационарним установама на секундарном и терцијарном нивоу здравствене делатности²;
- смањење преваленције злоупотребе свих психоактивних супстанци међу младима у просеку за 10%;
- смањење инциденција ППИ и HIV/AIDS-а међу младима;
- установљење локалних и националних програма превенције ППИ и HIV/AIDS-а међу осетљивим популационим групама младих, а посебно оних који живе са HIV/AIDS-ом;
- повећање броја предложених и изведенih мултисекторских пројекта за унапређење здравља младих.

Овај општи циљ има 89 утврђених индикатора. За шест специфичних циљева утврђено је укупно 24 индикатора, од којих 17 има младе утврђене као циљну групу а осам је утврђено као циљани индикатори. На нивоу активности утврђено је 65 индикатора.

3.1.11. Оснаживати младе за иницијативе и активности које су у складу са основним циљевима одрживог развоја и здраве животне средине

У оквиру овог општег циља утврђена су четири специфична циља. Понуђене активности треба да омогуће остваривање и следећих резултата:

- повећање заступљености садржаја о заштити животне средине и одрживог развоја у наставним програмима средњих школа за 80%;
- обезбеђивање услова и могућности да млади поседују основно знање и информације о ризицима по здравље од загађене животне средине и поседују информације о болјем избору по своје здравље;
- обезбеђивање механизама да млади активно учествују у доношењу одлука у вези са заштитом животне средине и одрживим развојем;
- изграђивање капацитета министарства и међуресорних тела да креирају, прате и побољшавају активности по питањима здравља, образовања и информисања младих о питањима животне средине и одрживог развоја.

Овај општи циљ има укупно 25 утврђених индикатора. За четири специфична циља утврђено је пет индикатора. На нивоу активности утврђено је 20 индикатора.

² Секундарни ниво подразумева опште и специјалне болнице, терцијарни ниво подразумева клинике, институте, клиничко-болничке центре и клинички центри.

4. ПРАЋЕЊЕ, ЕВАЛУАЦИЈА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Овим акционим планом дефинише се оквир за праћење и евалуацију ради осигурања квалитета реализације активности и постизања општих и специфичних циљева утврђених Стратегијом. Систем праћења и евалуације обухвата све фазе и нивое спровођења самог Акционог плана и треба да обезбеди информације о напретку у спровођењу утврђених активности, као и процену успешности остваривања циљева. Такође, кроз обезбеђивање повратних информација, овај систем је основ за унапређивање Акционог плана и редефинисање појединих његових сегмената, доношење одлука засновано на чињеницама и подацима, успостављање везе са осталим системима за праћење и евалуацију, координацију институција које учествују у реализацији Акционог плана, као и поделу одговорности за постизање резултата.

Основ за праћење и евалуацију јесте Акциони план, у којем су утврђени индикатори који су квалитативни и квантитативни показатељи за мерење и процену остварености планираних активности и циљева. Међутим, поред ових индикатора неопходно је утврдити и развити и скуп кључних индикатора на нивоу омладинске политике, као и детаљан план активности за праћење и евалуацију.

Предвиђена изградња институционалног оквира обезбеђује капацитете на републичком и локалном нивоу за праћење, координацију и управљање процесом реализације. Међутим, због међуресорног карактера Стратегије, те сложености самог процеса спровођења Акционог плана, неопходно је обезбедити сарадњу свих партнера, координацију и проток информација.

Процес праћења и евалуације може се описати у неколико корака – прикупљање података, анализа (вредновање) података, извештавање и коришћење налаза анализе.

4.1. Утврђивање процеса праћења

Праћење је трајна активност на прикупљању података и информација неопходних за мерење остварености циљева Стратегије. Праћење је и инструмент за унапређивање реализације Акционог плана кроз процену да ли се планиране активности спроводе у складу са Акционим планом и давање повратних информација.

Основ за праћење спровођења активности и достизања планираних резултата и специфичних циљева јесте скуп индикатора који су утврђени на нивоу резултата сваког специфичног циља, као и на нивоу резултата сваке појединачне активности.

Приликом утврђивања индикатора коришћене су препоруке европских експерата за индикаторе омладинске политике³, индикатори утврђени Миленијумским циљевима развоја у Републици Србији и Стратегијом за смањење сиромаштва у Србији, као и постојеће базе података (РСЗ, ДевИнфо). Одговорност за успостављање целовитог и свеобухватног система праћења је на Министарству омладине и спорта.

Централну улогу у праћењу, координацији и управљању имплементацијом Акционог плана има Министарство омладине и спорта у оквиру којег ће у Сектору за омладину бити основана координациона јединица за спровођење Стратегије. Такође, биће основана и Радна група за спровођење Стратегије, а Саветодавно тело, које је установила министар омладине и спорта 2007. године, наставиће са радом и на спровођењу и праћењу реализације Стратегије.

У зависности од врсте и нивоа на коме се реализују активности, Министарство омладине и спорта ће директно пратити активности које се реализују на националном нивоу и за чију је реализацију непосредно одговорно, док активности које се реализују на локалном нивоу, те које непосредно реализују друге ресорна министарства, институције и организације, Министарство омладине и спорта прати посредно, преко извештаја.

³ Савет Европе, Директорат за омладину и спорт, Финални извештај, Стручњаци о индикаторима омладинске политике, март 2003. године (CoE, Directorate for Youth and Sport, Final Report, Experts on Youth Policy Indicators, March 2003).

Значајну улогу у процесу праћења и прикупљања података ће имати локалне канцеларије за младе, као и друге институције и организације за младе на локалном и регионалном нивоу.

Ресорна министарства, као и државне организације и институције, одговорни су за постизање резултата и праћење активности за чије носиоце су утврђени Акционим планом.

За успешно остваривање праћења неопходно је укључивање и свих осталих партнера - ресорних министарстава, институција и организација, удружења. Поред тога, и један број међународних организација ће бити укључен у процес праћења. Њихови представници ће бити у Саветодавном телу за праћење спровођења Стратегије.

Са отпочињањем спровођења започиње и процес праћења. Прикупљени подаци у процесу израде Стратегије послужиће као основ за утврђивање почетног стања, с тим да у областима где је идентификован недостатак релевантних информација и података, процес праћења отпочиње утврђивањем почетног стања. Праћење ће се реализовати у редовним временским интервалима (месечно, квартално и годишње) у зависности од врсте активности, као и постављених рокова за њихово спровођење.

У зависности од врсте и нивоа на којем се реализују активности утврдиће се и методологија праћења. Подаци прикупљени у процесу праћења ће бити систематизовани у оквиру усклађеног система који ће омогућити извештавање.

4.2. Систем евалуације

Сврха евалуација је да се објективно вреднују све фазе и аспекти спровођења Акционог плана – ефикасност спровођења активности, успешност остваривања општих и специфичних циљева, као и утицај који су они имали на младе, али и на шире друштвене токове.

Евалуација ће се спроводити редовно, и то једном годишње и користиће се различити извори података, а на основу утврђених индикатора у Акционом плану. У зависности од врсте индикатора, процењује се извршење планираних активности, ефекти остварених активности, као и институционалне и законодавне промене.

Поред података објављених од органа надлежних за послове статистике, податке прикупљају, кроз систем праћења и извештавања, и организације, институције и ресорна министарства који реализују активности. Такође, треба подржати развој алтернативних мрежа за прикупљање података, као и прављење евиденција и умрежавање локалних извора података. Министарство омладине и спорта ће, имајући у виду досадашње искуство и сарадњу са УНИЦЕФ-ом и ДевИфо базом података, успоставити базу података о младима.

За координацију прикупљања и анализу података надлежно је Министарство омладине и спорта, а ресорна министарства и остали носиоци активности утврђени овим акционим планом надлежни су за припрему секторских евалуација. За редовну годишњу евалуацију надлежни су Министарство омладине и спорта, Радна група Владе за спровођење Стратегије и Саветодавно тело за праћење спровођења Стратегије. У овим активностима актерима ће подршку пружити координациона јединица за спровођење Стратегије, чији је један од задатака да развије механизме и алате за праћење, извештавање и евалуацију.

Спољашња евалуација спровођења Акционог плана биће реализована од стране стручњака.

Препоруке и налази евалуације ће се користити за унапређивање реализације Акционог плана и биће доступни свим заинтересованима.

4.3. Извештавање

Успостављање јединственог система извештавања, кроз утврђивање механизама, динамике, облика и начина извештавања, јесте окосница система праћења и евалуације. У том

смислу неопходно је стандардизовати процедуре извештавања, као и формате извештаја, који се подносе месечно, квартално и годишње.

Ресорна министарства учествују у припреми извештаја за Владу. За извештавање о активностима чији су носиоци на локалном нивоу надлежне су локалне канцеларије за младе и извештаје тромесечно подносе регионалним координаторима. Регионални координатори подносе тромесечне извештаје Министарству омладине и спорта, а када се стекну услови у складу са законом, и Националној канцеларији за младе. За активности које се буду реализовале пројектно, систем извештавања ће такође бити утврђен.

За извештавање о напретку у спровођењу Стратегије институционално је надлежно Министарство омладине и спорта и Саветодавно тело за праћење спровођења Стратегије, у чему ће им стручну подршку дати координациона јединица за спровођење Стратегије. Извештаји о напретку припремају се једном годишње и засновани су на индикаторима.

Годишњи извештај о напретку у спровођењу Стратегије подноси се Влади. Извештај је јаван и путем публиковања и објављивања на веб сајту Министарства омладине и спорта биће доступан широј јавности, која ће редовно бити извештавана о спровођењу Акционог плана, као и о проблемима и изазовима.

5. ПРОЦЕС И МЕТОДОЛОГИЈА ИЗРАДЕ БУЏЕТА ЗА АКТИВНОСТИ ПО НОСИОЦИМА И ЦИЉЕВИМА

5.1. Процес израде буџета у припреми Акционог плана

Један од кључних елемената Акционог плана јесте буџет, који уз утврђене резултате и индикаторе представља основу за ефективно праћење и евалуацију остваривања утврђених стратешких циљева и активности. На тај начин, Акциони план са буџетом постаје оперативан документ у процесу имплементације, праћења и евалуације спровођења Стратегије.

Израда буџета Акционог плана по циљевима, активностима и носиоцима је процес који се одвија паралелно са израдом Акционог плана. Он се базира на интерактивној партиципативности учесника у изради Акционог плана и стручњака који се баве израдом финансијских планова, односно финансијским аспектима стратешког планирања. Веома је важно да учесници у изради Акционог плана на самом почетку процеса израде схвате значај овог процеса ради што квалитетнијег осмишљавања активности за реализацију стратешких циљева, да би Акциони план био реалан, финансијски покривен и применљив у пракси на свим нивоима и у свим срединама. Са друге стране, стручњаци за израду финансијског плана треба да прате израду Акционог плана како би на време упознали активности које ће бити предложене, а нарочито ко су носиоци реализације појединих активности ради идентификовања обима и извора средстава која ће носиоци бити у обавези да обезбеђују у току процеса имплементације Стратегије. Поред носилаца који покрећу реализацију активности и обезбеђују финансијска средства, у процесу реализације се појављују и други учесници у остваривању појединих активности из Акционог плана, које, по правилу, ангажују носиоци активности у складу са законском регулативом, и за њихов рад обезбеђују потребна финансијска средства. Учесници у реализацији Акционог плана су најчешће тимови стручњака, научноистраживачке и консултантске организације и удружења.

Да би интерактивни процес између учесника у изради Акционог плана и стручњака за финансије био успешан, неопходно је да ови стручњаци, на самом почетку, упознају учеснике у изради Акционог плана са методологијом израде финансијског плана. У том циљу Министарство омладине и спорта је организовало тродневну радионицу, као и више

консултативних састанака на којима су разматрана релевантна питања из области финансијског планирања. Након тога, учесници у изради Акционог плана, на основу дате методологије планирања, предлагали су одређене елементе, као што су: рокови трајања активности, потребан број извршилаца у процесу реализације појединих активности, врсте трошкова које нека активност захтева (на пример: плате, набавка опреме, коришћење стручних услуга, материјални трошкови итд.), из којих извора би нека активност, по њиховом мишљењу, могла да се финансира (на пример: буџет Републике Србије и буџети јединица локалне самоуправе – као директни корисници и преко дотација из буџета Републике Србије, Аутономне покрајине Војводине и јединица локалне самоуправе намењене изградњи и адаптацији објекта које користе млади, улагањима у набавку опреме, људске ресурсе и услуге неопходних за реализацију појединих активности утврђених у Акционом плану, укључујући Национални инвестициони план и Фонд за младе таленте преко којих се средства усмеравају из буџета Републике Србије у оквиру одговарајућих министарстава у реализацију активности за извршење стратешких циљева Стратегије).

5.2. Методологија изrade буџета

Израда буџета Акционог плана извршена је по следећим фазама:

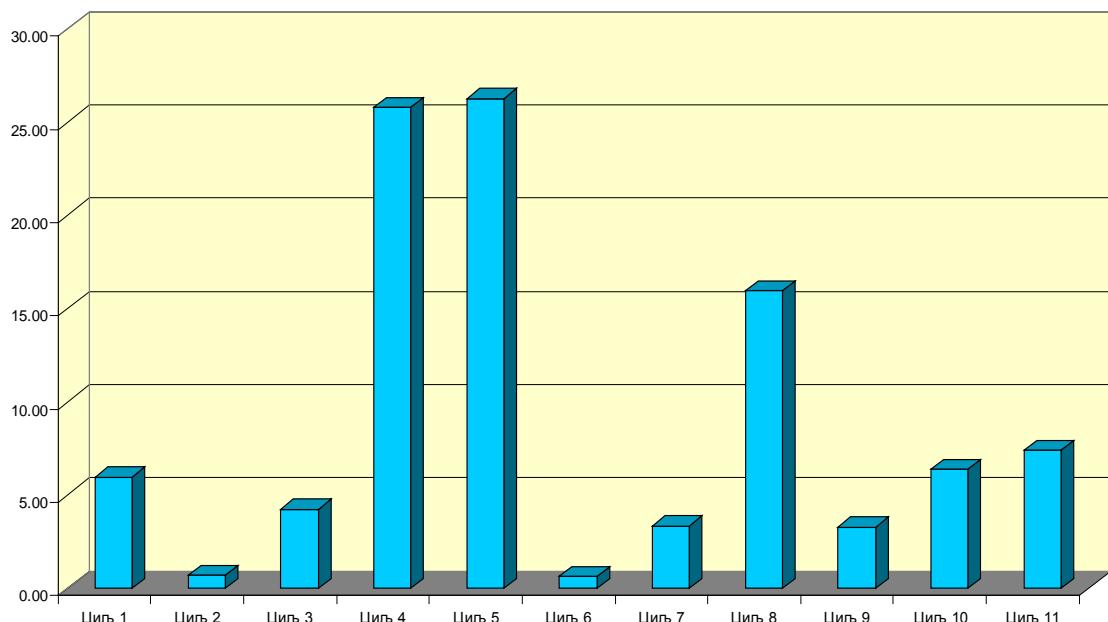
- упознавање Меморандума о буџету и економској и фискалној политици за 2009. годину, пројекција за 2010. и 2011. годину и систематизације важних макроекономских показатеља из овог документа који представља општи оквир за израду буџета Акционог плана;
- систематизација специфичних циљева у оквиру сваког општег циља на бази табеле коју је сачинио Тим за израду Акционог плана при Министарству омладине и спорта;
- систематизација активности у оквиру специфичних циљева са прегледом носилаца и учесника у реализацији сваке активности;
- израда плана финансирања систематизованих стратешких циљева по активностима, носиоцима и учесницима у реализацији Акционог плана, полазећи од елемената за израду финансијског плана које су доставили учесници у изради Акционог плана и од претходно утврђене структуре трошкова и извора средстава са којом су се сагласили учесници у изради Акционог плана у процесу интерактивне партиципативности;
- упознавање циљева и активности из других националних стратегија које обухватају исте или сличне стратешке циљеве за укупну популацију, ради елиминисања двоструког обрачуна средстава по носиоцима. Због тога су обављане консултације са другим министарствима учесницима у реализацији овог Акционог плана која су достављала МОС-у своја мишљења и сугестије везане за поједине активности и њихове учеснике у реализацији. На основу приспелих сугестија вршене су корекције систематизованих циљева и активности и исправке буџета по циљевима и носиоцима;
- израда синтетичких табела буџета Акционог плана по циљевима, носиоцима и учесницима у спровођењу Акционог плана за 2009. годину, у динарима, према врсти и намени трошкова и изворима средстава;
- процентуално структуирање синтетичких табела према претходно наведеним обележјима у циљу сагледавања реалности обима, структуре и извора средстава.

5.3. Осврт на буџет Акционог плана за 2009. годину

Укупни пројектовани трошкови за примену Акционог плана у 2009. години износе 1.991 милиона динара. Посматрано по циљевима, посебно се издвајају три циља као приоритетна када је реч о младима којима већ у првој години примене Акционог плана треба посветити пажњу. То су: финансијска подршка младим талентима, остваривање једнаких шанси међу младима и запошљавање.

Највећи износ средстава треба обезбедити за реализацију предложених активности у оквиру стратешког циља пет „Подстицати и вредновати изузетна испољавања и постигнућа младих у различитим областима”. Реч је о подржавању младих талената преко Фонда за младе таленте у оквиру Министарства омладине и спорта. За ову активност, за 2009. годину, је пројектован укупан износ од 523,1 милиона динара, од којих се 511 милиона динара односи на стипендије, 10 милиона је предвиђено за Националну награду за изузетне резултате и постигнућа младих, а само 2,1 милиона је намењено за покривање трошкова сервисирања рада Фонда за младе таленте и додељивања Националне награде. Учешће укупних пројектованих средстава за реализацију циља пет у укупним пројектованим средствима за примену Акционог плана у 2009. години износи 26,27%.

Графикон 1. Процентуално учешће пројектованих средстава за примену Акционог плана у 2009. години по циљевима, у процентима

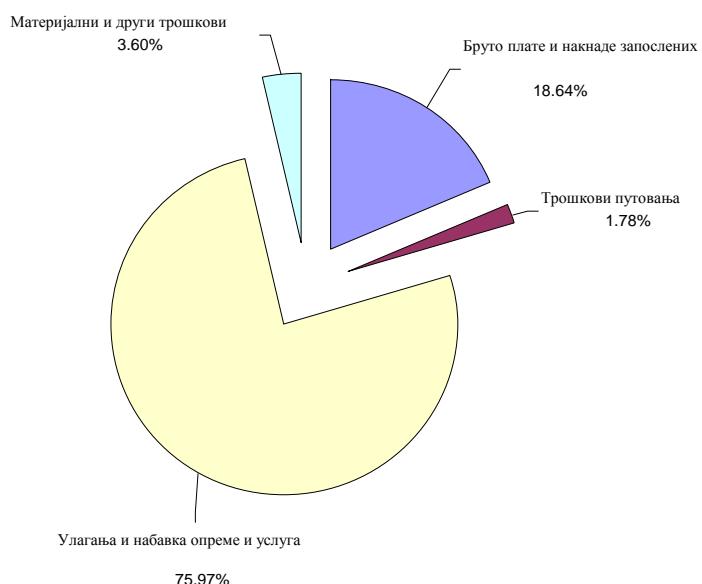
Други важан циљ коме ће се нарочита пажња посветити у 2009. години је циљ четири „Обезбеђивати остваривање права на једнаке шансе свих младих у друштву, а посебно младих који живе у тешким условима”. Једнаке шансе за младе у Републици Србији представљају изузетно важно питање. За реализацију предложених активности у Акционом плану у оквиру овог циља предвиђен је укупан износ од 513,6 милиона динара, што чини 25,79% од укупних средстава предвиђених за примену Акционог плана. У оквиру овог износа 294,2 милиона се односи на улагања (57,29%), а остатак средстава је намењен активном учешћу представника носилаца реализације појединих активности од стране релевантних министарстава, државних институција и јединица локалне самоуправе и сервисирању примене Акционог плана.

Трећи важан циљ коме је посвећена значајна пажња је циљ осам „Подстицати и стимулисати све облике запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих”. Укупна средства за реализацију овог циља у 2009. години су предвиђена у износу од 317,4 милиона динара, што чини 15,94% од укупних пројектованих средстава за примену Акционог плана. При томе, преко три четвртине се односи на улагања везана за предузимање активних мера за запошљавање младих, а нешто мање од једне четвртина на трошкове везане за креирање и спровођење мера од стране носиоца појединих активности.

Због ограничених материјалних могућности, у оквиру осталих циљева извршена је селекција најприоритетнијих активности, с тим што се рачуна да се у наредним годинама и

овим циљевима да већи простор путем обезбеђивања већег износа финансијских средстава. При изради буџета Акционог плана за 2009. годину водило се рачуна да се што већи износ издвоји за улагања. Тако је за ову ставку пројектован износ од 1.512,7 милиона динара, што чини 75,97% од укупног износа пројектованог буџета. Удео плате запослених код носиоца активности који су доминантно корисници буџета Републике Србије (реч је о платама већ запослених код корисника којима ће бити делегиране обавезе и одговорности у вези са применом Акционог плана за младе, што значи да се не предвиђа ново запошљавање), износи 18,64%, материјалних и других трошкова 3,60% и трошкова путовања 1,78%.

Графикон 2. Структура пројектованих трошкова примене Акционог плана по врстама у 2009. години, у процентима

Посматрано по изворима средстава, настојало се да буџет Акционог плана за 2009. годину буде тако структуриран имајући у виду следеће битне чињенице:

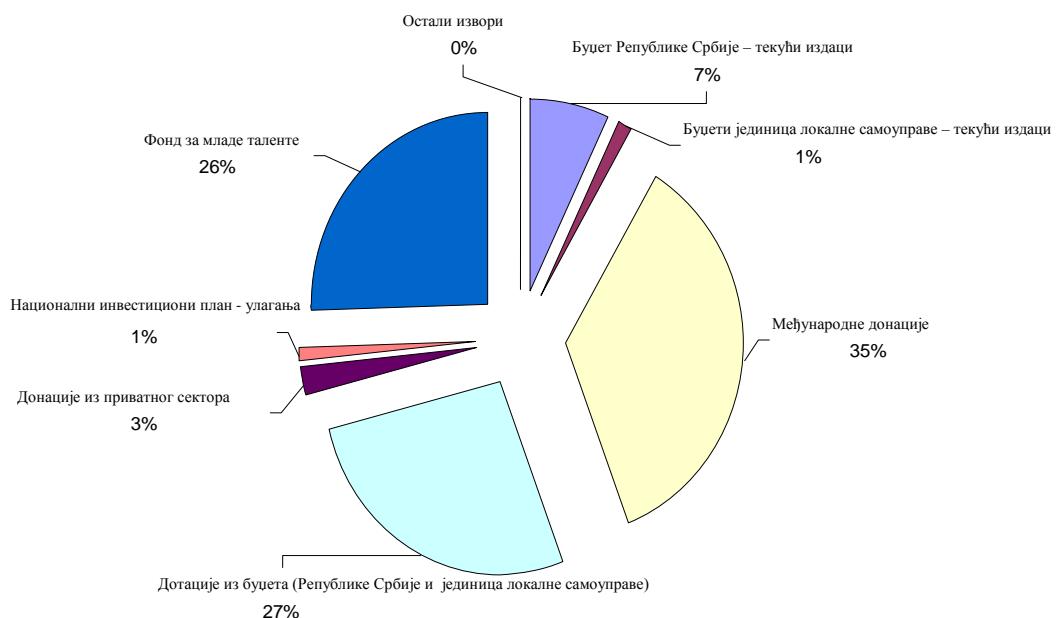
- да су буџет Републике Србије и буџети јединице локалне самоуправе релативно ограничени, како за директне кориснике, тако и за индиректне кориснике и да је неопходно да овај буџет буде усклађен са реалним материјалним могућностима и са очекиваним макроекономским условима у 2009. години;

- да је у Републици Србији у току реализација великог броја пројеката, како преко владиног тако и директно преко невладиног сектора чија ће реализација трајати у 2009. години, а и у наредних неколико година. Ово је значајно јер у оквиру тих пројеката је укључена и циљна група коју обухвата ова Стратегија, тј. млади, и да би се из буџета тих пројеката делом могле финансирати активности из овог Акционог плана. Тако су у овом буџету предвиђена релативно мања средства која носиоци појединачних активности треба да обезбеде преко међународних донатора. Такође, рачунало се и са чињеницом да приватни сектор у Републици Србији још увек није прихватио принцип друштвено одговорног пословања и да га за то треба систематски припремати како би се активније укључивао у саму реализацију стратешких докумената и у процесе финансијске подршке реализацији тих докумената, при чему је Стратегија веома важна, јер ће се њеним ефективним спровођењем подизати капацитети који ће

бити неопходни приватном сектору да би могао да се ефективно укључује у европску и међународну конкурентну економију.

Посматрано према изворима и намени, у структури укупних пројектованих средстава највећи део ће се обезбеђивати преко међународних донатора (35,59%). У структури домаћих извора финансирања највећи део средстава ће се издвајати из буџета Републике Србије (Фонд за младе таленте 25,66%, НИП 1,0%, дотације намењене реализацији појединих активности преко ангажовања ванбуџетских корисника 16,51%, док би учешће текућих издатака директних корисника на реализацији Акционог плана износило око 7,23% од укупно планираних средстава). Из буџета јединица локалне самоуправе за директне кориснике издвојиће се око 1,3%, док би преко буџета јединица локалне самоуправе требало да се обезбеди око 10,14% средстава за локалне ванбуџетске кориснике учеснике у имплементацији Стратегије. Рачуна се са учешћем домаћег приватног сектора са око 2,55%, а са средствима из осталих извора са око 0,01% од укупних пројектованих средстава.

Графикон 3. Структура буџета према намени и изворима средстава, у процентима

У Акционом плану су утврђена 40 носиоца активности у оквиру државне управе и локалне самоуправе. Рачуна се са релативно великим бројем учесника у реализацији буџетираних активности из невладиног и приватног сектора и од стране међународних донатора.

Активности за спровођење Националне стратегије за младе

6. ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ЗА ПЕРИОД 2009-2014.

1. Подстицати младе да активно учествују у друштву

Планиране активности у периоду 2009–2014. године

Специфични циљ: 1.1. Мотивисати, образовати и подржавати младе да активно учествују у друштву	Очекивани резултат		Индикатор		Рокови	
	1.Подршка и финансирање иницијатива и програма евидентираних омладинских удружења и удружења која се баве младима		1. Најмање 70 годишње подржаних пројекта младих и за младе из средстава у буџету Републике Србије; 2. Проценат издвајања из средстава у буџету Републике Србије за младе – износ годишњих средстава у буџету Републике Србије у оквиру апpropriјације 481 намењен за програме и пројекте удружења у области омладинске политике; 3. Број организација и институција младих; 4. Проценат младих корисника пројекта који се финансирају из средстава у буџету Републике Србије – број младих који су корисници резултата пројекта намењених младима а који се финансирају из средстава у буџету Републике Србије.		2009–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства ⁴ (редовна и додатна за Акциони план)

⁴ У овај износ укључени су и трошкови редовног функционисања органа, као што је: вредновање рада већ запослених, материјални и други трошкови редовних активности државних органа.

1.1.1. Донети Уредбу о утврђивању програма о распореду и коришћењу средстава за програме и пројекте удружења у области омладинске политике у 2009. години (апрапријација 481)	2009. и континуирано сваке године	Постојање средстава на апрапријацији 481 која се користе за финансирање програма и пројеката омладинских удружења и удружења која се баве младима	- Донета Уредба; - Износ распоређених средстава на апрапријацији 481 који се користи за удружења из области омладинске политике (омладинска удружења и удружења која се баве младима).	- Влада; - МОС као предлагач; - МФ.		132.550	0,00
1.1.2. Пружати финансијску подршку иницијативама и програмима који мотивишу, образују и подржавају младе да активно учествују у друштву	2009. и континуирано сваке године	Финансирање програма и иницијатива, праћење и планирање извршења и унапређење критеријума финансирања	- Транспарентно образован програмски савет за руковођење подршком иницијативама и програмима који мотивишу, образују и подржавају младе да активно учествују у друштву; - Објављена конкурсна правила за подршку иницијативама и програмима који мотивишу, образују и подржавају младе да активно учествују у друштву; - План програмске подршке иницијативама и програмима који мотивишу, образују и подржавају младе да активно учествују у друштву за 2010–2014. годину.	- МОС; - ПССО.		21.271.000	20.231.000

1.1.3. Пружати подршку програмима омладинских удружења и удружења која се баве младима на локалном нивоу	2009. и континуирано сваке године	ЈЛС подржавају организовање, јачање капацитета и реализацију активности омладинских удружења и удружења која се баве младим	- План подршке програмима омладинских удружења и удружења која се баве младима; - Број и врста подржаних пројекта за младе.	ОЈЛС	- СКГО; - МОС; - ПССО.	83.964.000	34.100.000
1.1.4 . - Припремити и усвојити Стратегију каријерног вођења и саветовања младих у Републици Србији, заједно са Акционим планом за њено спровођење; - Акциони план за спровођење Стратегије каријерног вођења и саветовања младих обухвата целовите активности које се реализују у свим областима од интереса младих (тржиште рада, образовање, безбедност, здравље итд.). ⁵	2009.	Усвојен је основни стратешки документ којим се утврђује развој каријерног вођења и саветовања за младе у Републици Србији	Усвојена Стратегија каријерног вођења и саветовања младих у Републици Србији заједно са Акционим планом за њену реализацију	- Влада; - МОС као предлагач.	- МП; - МЕРР; - НСЗ; - Образовне институције; - УП; - Синдикати; - Удружења.	5.500.000	0,00

⁵ Све активности из области каријерног вођења и саветовања које се наводе у овом акционом плану планиране су да се реализују после 2009. године и усаглашавају се са Стратегијом за каријерно вођење и саветовање младих у Србији.

Специфични циљ: 1.1. Мотивисати, образовати и подржавати младе да активно учествују у друштву	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	2. Континуирана и координисана вршњачка едукација младих заснована на критеријумима квалитета			1. Процент младих обухваћених (који учествују у) вршњачким образовањем – најмање 3000 младих који су учествовали у програмима вршњачког образовања		2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
1.1.5. - Успоставити стандарде квалитета вршњачког образовања у свим областима од интереса за младе; - Успоставити систем сталног праћења реализације вршњачког образовања у свим областима од интереса за младе.	2010–2012.	- Утврђени и усвојени стандарди квалитета вршњачког образовања за најмање пет различитих тема од интереса за младе; - Развијен систем праћења реализације вршњачког образовања.	- Број мрежа које учествују у развијању критеријума квалитета вршњачког образовања младих; - Усвојени критеријуми за реализацију вршњачког образовања младих; - Број покривених области вршњачког образовања младих; - Број развијених програма вршњачког образовања младих.	MОС	- МП; - МЕРР; - ПССО; - МЗ; - МЉМП; - ОЈЛС, ЛКМ; - СКГО; - Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима.	0,00	0,00
1.1.6. Пружати подршку ширењу мреже вршњачких едукатора у областима од интереса за младе	2010–2012.	Проширења мрежа вршњачких едукатора у областима од интереса за младе	- Број реализованих програма вршњачког образовања младих: – најмање 50 реализованих програма вршњачког образовања младих годишње; - Број вршњачких едукатора – најмање 200 обучених вршњачких едукатора годишње.	- МОС; - МП; - МЗ.	- СКГО; - ПССО; - ОЈЛС, ЛКМ; - Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима.	0,00	0,00

Специфични циљ: 1.2. Унапређивати квалитет и равномерну распрострањеност програма који доприносе активнијем учешћу младих у друштву	Очекивани резултат			Индикатор 1. Ојачани капацитети и могућности младих за активно учешће у ЛЗ	Рокови 2010–2014.		
1. Ојачани капацитети и могућности младих за активно учешће у ЛЗ							
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
1.2.1. Пружати подршку процесу израде локалних акционих планова за младе на локалном нивоу	2010–2014.	Израђени акциони планови за младе у ЈЛС и почела примена мера из акционих планова	- Годишње најмање 15 израђених акционих планова за младе на локалу; - У најмање половини ЈЛС почела примена акционих планова за младе.	ОЈЛС	- МОС; - СКГО; - Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима.	0,00	0,00
1.2.2. Јачати капацитете и могућности младих да активно учествују у друштву на локалном нивоу	2011–2014.	У ЈЛС у Републици Србији покренуты су програми јачања капацитета и могућности младих у ЛЗ	- Број одржаних тренинга, састанака и кампања локалних власти и представника младих са циљем јачања капацитета младих да активно учествују у друштву на нивоу ЛЗ; - Израђени и дистрибуирани приручник и информатор о модалитетима и начинима израде акционих планова за младе на локалу.	- МОС; - ОЈЛС.	- СКГО; - Удружења;	0,00	0,00
1.2.3. Израда и спровођење Акционог плана политике за младе у Аутономној покрајини Војводини	2009 – 2013.	Израђен Акциони план политике за младе у Аутономној покрајини Војводини	Број годишње реализованих пројектата младих и за младе (из различитих области) у Аутономној покрајини Војводини	ПССО	- ОЈЛС; - Удружења; - Покрајински секретаријати; - Омладинске организације;	0,00	0,00

Специфични циљ: 1.3. Развијати и унапређивати стандарде квалитета омладинског рада и механизме за његово праћење и унапређивање	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Унапређен квалитет омладинског рада						
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
1.3.1. - Развити стандарде омладинског рада; - Успоставити процес праћења квалитета омладинског рада.	2010–2011.	Развијени стандарди квалитета омладинског рада, механизми за праћење и методи за континуално унапређење квалитета	- Број организација укључених у консултативни процес на изради стандарда омладинског рада; - Развијени методи за праћење и континуално унапређење квалитета омладинског рада.	MOC	- СКГО; - ПССО; - ОЈЛС; - Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима.	0,00	0,00
1.3.2. Развити стандард занимања „омладински радник“ као и стандарде за оспособљавање професионалаца и волонтера који раде са младима	2010–2011.	Успостављено занимање „омладински радник“	- Развијени стандарди оспособљавања професионалаца и волонтера који раде са младима; - Усвојен Закон о запошљавању, којим се регулише питање волонтерског рада; - Иновирана Номенклатура занимања са занимањем „омладински радник“; - Иновирана Номенклатура занимања.	- МОС; - МЕРР; - МРСП; - ПССО.	- ОЈЛС; - Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима.	0,00	0,00

Специфични циљ: 1.4. Успоставити механизме за подстицање, организовање и вредновање волонтерског рада младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Повећана информисаност, мотивисаност и могућност за волонтирање младих и повећан број младих који волонтирају				1. Број младих волонтера у Републици Србији – најмање 4000 младих који су волонтирали у институцијама и организацијама у Републици Србији до 2013. године		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
1.4.1. Припремити текст Нацрта закона о волонтирању који препознаје младе као категорију волонтера	2009.	Усвојен Закон о волонтирању	Број подржаних иницијатива за уређивање и промовисање волонтерског рада младих	MРСП	- МОС; - МДУЛС; - ПССО; - ОЈЛС; - Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима.	8.118.000	0,00
1.4.2. Покретати локалне волонтерске сервисе и промовисати волонтеризам међу младима	2011–2012.	Локални волонтерски сервиси су основани у већини ЈЛС и покренуте су кампање промовисања волонтеризма истих	- Све ЈЛС добиле препоруку и смернице за оснивање волонтерских сервиса; - Одлуке о оснивању волонтерских сервиса; - Број покренутих кампања за промоцију волонтеризма међу младима.	- МДУЛС; - МОС.	- СКГО; - ОЈЛС, ЛКМ; - Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима.	0,00	0,00
1.4.3. Успоставити систем волонтирања младих у државним институцијама, агенцијама и предузећима	2012–2013.	Волонтирање младих у државним институцијама, агенцијама и предузећима и организацијама	- Број институција, агенција и предузећа у којима волонтирају млади; - Број одржаних кампања лобирања и упознавања са концептом и предностима волонтирања младих; - Подржане организације које се баве лобирањем за установљавање услова за волонтирање младих.	- МОС; - МРСП; - МДУЛС.	- ОЈЛС, ЛКМ; - ПССО; - Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима.	0,00	0,00

Специфични циљ: 1.5. Формирати програме подршке за остваривање мобилности младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Мобилност младих у оквиру земље и према иностранству је значајно повећана				2010–2014.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници		
1.5.1. - Промовисати вредности мобилности и стварање услова за повећање мобилности младих; - Интензивирати успостављање партнёрства између МОС и надлежних државних органа за младе других држава.	2010–2014.	Млади путују у друге земље и учествују на националним и међународним скуповима	- Број младих из Републике Србије који су учествовали на националним и међународним скуповима; - Договор са превозницима о бенефицијама и попустима за путовања младих; - Успостављена омладинска картица за превоз; - Број младих који користе омладинску картицу за превоз; - Број подржаних пројекта размене, посета, семинара и др. који промовишу мобилност младих у оквиру земље.	- МОС; - МСП; - ПССО.	- Канцеларија за придрживање ЕУ; - Институције и тела која ће се бавити младима.	0,00	0,00

Специфични циљ: 1.6. Развијати грађанско друштво пружањем подршке волонтеризму и активизму младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Подршка државног, приватног и цивилног сектора реализацију креативних акција младих и оснаживање младих из осетљивих група за активно учешће у друштву				2010–2011.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
	1.6.1. Покретање иницијативе за увођење пореских олакшице за донаторе и спонзоре који улажу у развој активизма и волонтеризма младих и промовишу друштвено одговорно пословање	2010– 2011.	Уведене су пореске олакшице за донаторе и спонзоре који улажу у развој активизма и волонтеризма младих	Усвојен предлог за промене пореске политике којима се уводе пореске олакшице за донаторе и спонзоре који улажу у развој активизма и волонтеризма младих	- МОС; - МЕРР.	- УП; - Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима.	0,00

Специфични циљ: 1.7. Повећати учешће младих жена на највишим местима одлучивања	Очекивани резултат		Индикатор	Рокови 2010–2014.			
	1. Број младих жена на највишим местима одлучивања у државним институцијама значајно повећан						
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци			
				Надлежни органи, институције и организације Учесници			
1.7.1. - Подстицати активности на уклањању родних стереотипа у средствима јавног информисања и усвајању афирмативних мера у државним институцијама; - Израдити посебан документ.	2010–2014.	Уклоњени родни стереотипи из средстава јавног информисања и усвојене афирмативне мере за повећање родне равноправности које се примењују у државним институцијама	- Број државних институција укључен у израду документа и промоцију активности за афирмацију мера родне равноправности; - Припремљен документ којим се афирмишу мере родне равноправности; - Усвојен документ којим се афирмишу мере родне равноправности.	- МЈМП; - МРСП.	- МОС; - МК; - ПССО; - СКГО; - ОЈЛС; - Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима.	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
						0,00	0,00

2. Развијати сарадњу младих и обезбеђивати услове за учешће у доношењу одлука кроз одржив институционални оквир, а на основу потреба младих и у партнерству са младима

Планиране активности у периоду 2009–2014. године

Специфични циљ: 2.1. Дефинисати појам омладинске организације и стандарда деловања	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Повећана укљученост младих у друштвеним активностима кроз унапређено и законски дефинисано омладинско организовање и деловање						
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
2.1.1. Предложити доношење Закона о младима	2009–2010.	Припремљен и усвојен Закон о младима	Усвојен Закон о младима којим се дефинишу појмови „млади”, „омладински рад” и „омладинска организација”, критеријуми разликовања локалних, националних, регионалних организација младих и организација за младе као и евидентирање организација, кровна организација младих, агенција за сарадњу са ЕУ програмима за младе, свети за младе, канцеларије за младе, омладински центри, финансирање омладинских организација и институција, управљање организација и институција – коменаџмент.	- Влада; - МОС.	- МП; - МРСП; - МЕРП; - ПССО; - ОЈЛС, ЛКМ; - Омладинске организације; - Удружења.	9.478.600	5.682.000

2.1.2. Учествовати у доношењу Закона о удружењима (омладинско организовање)	2009.	Закон о удружењима	- Усвојен Закон о удружењима; - Унесене допуне које се тичу омладинског организовања и чланства у удружењима младих испод 18 година старости.	- Влада; - МДУЛС.	- МОС; - ОЈЛС, ЛКМ; - Омладинске организације; - Удружења.	4.383.500	4.100.000
2.1.3. Покренути иницијативу за Измену и допуну Закона о локалној самоуправи у циљу одређивања улоге ЈЛС у омладинској политици	2009.	Прихваћена иницијатива и усвојене Измене и допуне Закона о локалној самоуправи	Усвојене измене Закона о локалној самоуправи којима се одређује улога ЈЛС у омладинској политици	МОС	МДУЛС	121.000	0,00

Специфични циљ: 2.2. Успоставити институционалну подршку за формирање, финансирање и активно деловање организација младих и програмских активности организација које раде за младе	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
2.2.1. Установити Националну агенцију за младе	2010.	Установљена Национална агенција за младе	<ul style="list-style-type: none"> - Донета одлука о образовању Националне агенције за младе; - Обезбеђена средства у буџету Републике Србије за рад Агенције за младе; - Документи о сарадњи са ЕУ агенцијом за младе, Директоратом за омладину и спорт Савета Европе; - Број младих који учествују у европским програмима за младе. 	<ul style="list-style-type: none"> - Влада; - МОС; - МСП. 	<ul style="list-style-type: none"> - Канцеларија за придрживање ЕУ; - Ресорна министарства; - Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима. 	0,00	0,00
2.2.2. Подстицати ЈЛС на образовање ЛКМ и савета за младе, односно подршка у даљем раду ЛКМ и саветима за младе у срединама где они већ постоје.	2010–2014.	ЛКМ и савети за младе функционишу	<ul style="list-style-type: none"> - Обезбеђена средства за рад ЛКМ; - Годишње образовано најмање 10 савета за младе у ЈЛС. 	<ul style="list-style-type: none"> - МОС; - ОЈЛС. 	<ul style="list-style-type: none"> - СКГО; - ПССО; - Институције и тела која ће се бавити младима. 	0,00	0,00

Специфични циљ: 2.3. Усвојити концепт заједничког управљања процесима и одлукама као основе за сарадњу локалних и републичких органа са младима	Очекивани резултат			Индикатор			
	1. Млади и представници власти су образовани, мотивисани и припремљени за сарадњу и активно учествују у заједничким телима и органима која одлучују о омладинским питањима на свим нивоима кроз ко-менаџмент			1. Процент грађана Републике Србије (младих и старијих) који имају позитиван однос према укључивању младих у процес управљања; 2. Број установа и институција на републичком и локалном нивоу у којима је почела примена концепта ко-менаџмента.	2012.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
2.3.1. Применити концепт заједничког управљања процесима и одлукама – ко-менаџмент и стално оспособљавање учесника тог процеса	2012.	Успостављен је (примењен) концепт заједничког управљања	- Дистрибуирање брошуре, приручници и други промо материјал о ко-менаџменту; - Број одржаних промоција ко-менаџмента; - Број одржаних обука за ко-менаџмент; - Број обучених учесника за ко-менаџмент; - Квалитет примене концепта ко-менаџмента – истраживање.	- МОС; - ОЈЛС.	- СКГО; - Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима.	0,00	0,00

Специфични циљ: 2.4. Промовисати важност сарадње омладинских организација, умрежавање и успостављање поверења	Очекивани резултат		Индикатор	Рокови			
	1. Образована кровна организација младих и успостављена репрезентативност младих за учешће у одлучивању			1. Број и проценат младих репрезентованих у кровној организацији младих		2010. година	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
2.4.1. Подржати образовање кровне организације младих	2010.	Образована кровна организација младих	- Број организација укључених у образовање кровне организације младих; - Проценат организација који је укључен у рад кровне организације младих; - Успостављено је формално партнерство кровне организације младих са државним институцијама; - Финансијски подржан рад кровне организације младих.	MOC	- ПССО; - Канцеларија за младе; - ОЈЛС,ЛКМ; - Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима.	0,00	0,00

3. Изграђивати систем информисања младих на свим нивоима и у свим областима

Планиране активности у периоду 2009–2014. године

Специфични циљ: 3.1. Обезбедити правовремено и утемељено информисање младих о могућностима и перспективама у локалној средини и на републичком нивоу	Очекивани резултат			Индикатор	Индикатор	Рокови	
	1. Обезбеђено правовремено и утемељено информисање младих о могућностима и перспективама у локалној средини и на републичком нивоу					1. Повећање степена информисаности младих у областима од интереса за младе	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
3.1.1. Подржати оснивање инфо-пунктова за директну дистрибуцију информација младима при ЛКМ	2009. и континуирано	Успостављени инфо-пункти за директну дистрибуцију информација младима	- Број канцеларија за младе које имају инфо-пунктове; - Број корисника услуга инфо-пунктова; - Ниво задовољства корисника обезбеђеним услугама.	- МОС; - ПССО; - ОЈЛС.	- СКГО; - ЛКМ.	33.824.000	18.112.000
3.1.2. Утврдити специфичне информативне потребе, потенцијале и ограничења, као и адекватне методе дистрибуције информација младима	2009.	Информативне потребе младих утврђене и презентоване јавности	- Објављени резултати истраживања информативних потреба младих; - Анализе специфичних потреба, потенцијала, ограничења и адекватне методологије дистрибуирања информација у складу са тим потребама.	МОС	ОЈЛС, ЛКМ	3.912.000	3.200.000

3.1.3. Развити систем стандарда квалитета у области дистрибуције информација и систем евалуације информативних кампања намењених младима које имплементира или подржава МОС	2009.	Развијен систем стандарда квалитета и евалуације информативних кампања које реализује или подржава МОС	Објављен документ – систем стандарда квалитета и евалуације информативних кампања које реализује или подржава МОС	MOS	- МТИД; - МК.	5.478.000	0,00
3.1.4. Изграђивати капацитете различитих актера, институција и организација како би остваривали објективно и правовремено информисање младих	2009. и континуирано	Повећани капацитети различитих актера, институција и организација које раде са младима и за младе да објективно и правовремено информишу младе	- Број активности усмерених на јачање капацитета различитих актера и носилаца омладинске политике за објективно и правовремено информисање младих; - Број активности које обезбеђују бољу информисаност младих.	MOS	- ОЈЛС, ЛКМ; - Удружења.	30.708.000	4.720.000
3.1.5. Направити сајт–портал за младе који ће објединити релевантне информације из различитих области од интереса за младе	2009.	Релевантне информације доступне су корисницима интернета	- Сајт–портал са релевантним информацијама за младе је доступан корисницима интернета; - Број посетилаца сајта за младе, старосна структура корисника и други статистички подаци; - Реакције корисника на сајт за младе.	MOS	МТИД	4.693.000	4.000.000

Специфични циљ: 3.1. Обезбедити правовремено и утемељено информисање младих о могућностима и перспективама у локалној средини и на републичком нивоу	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Обезбеђено правовремено и утемељено информисање младих о могућностима и перспективама у локалној средини и на републичком нивоу			2. Број реализованих информативних кампања и активности намењених младима на националном и локалном нивоу		2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
	Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)			
3.1.6. Имлементирати информативне кампање за младе на националном и локалном нивоу, које ће укључивати медијске кампање, јавне акције и припрему и дистрибуцију штампаних и електронских информативних материјала	2010–2014.	Имлементирани програми дистрибуције информација од значаја за младе на свим нивоима	- Количина, врста и квалитет дистрибуционог информативног материјала намењеног младима; - Број корисника информативних кампања намењених младима; - Удео младих корисника информативних кампања у укупном броју потенцијалних корисника; - Степен испуњења информативних потреба циљних група младих, односно степен информисаности припадника циљних група.	MOC	- МК; - ОЈЛС; - Удружења.	0,00	0,00

Специфични циљ: 3.2. Учинити доступним релевантне информације о правима младих и могућностима и приликама за младе	Очекивани резултат			Индикатор 1. Повећана информисаност младих о правима и обавезама у правном систему Републике Србије	Рокови		
	1. Повећана информисаност младих о правима и обавезама у правном систему Републике Србије				2011. година		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
3.2.1. Иновирати наставни план и програм предмета „Грађанско васпитање” у средњим школама додатним садржајем у вези са правима и обавезама грађана у правном систему Републике Србије, а у складу са добрым практикама Савета Европе и Европске Комисије у области образовања за људска права	2011.	Иновиран наставни план и програм „Грађanskog образовања”	Припремљене и објављене измене наставног плана и програма за „Грађанско образовање”	МП	- МПР; - МОС.	0,00	0,00

Специфични циљ: 3.3. Обогатити програме медијских кућа садржајима који имају образовни карактер, а примерени су младима	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Повећана заступљеност тема од значаја за младе у Републици Србији у средствима јавног информисања			1. Количина медијског садржаја о младима и за младе у електронским и штампаним средствима јавног информисања	2010–2014.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
3.3.1. Подржавати и јачати активности канцеларија за младе у области односа са јавношћу, сарадње са средствима јавног информисања, информативним службама на свим нивоима	2010–2014.	Канцеларије за младе оснапособљене су формално, технички и кадровски за организовано информативно деловање према средствима јавног информисања	- Обучени кадрови и опремљене канцеларије за младе за информативно деловање према средствима јавног информисања; - Развијене стратешке смернице и акциони планови у области односа канцеларија за младе са јавношћу, сарадње са средствима јавног информисања и информативним службама.	MOC	ОЈЛС, ЛКМ	0,00	0,00

Специфични циљ: 3.3. Обогатити програме медијских кућа садржајима који имају образовни карактер, а примерени су младима	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови		
	2. Повећано учешће младих у креирању уређивачких политика и програмских садржаја од значаја за младе у средствима јавног информисања			1. Процент средстава јавног информисања који има омладинске редакције		2011–2014.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години		
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)	
3.3.2. Подстицати оснивање омладинских редакција у средствима јавног информисања	2011–2014.	Образоване омладинске редакције	- Уведени програми подршке продукцијама омладинских редакција; - Број образованих омладинских редакција; - Број новинара у омладинским редакцијама.	- МК; - МОС; - ПССО.	- ОЈЛС; - Удружења.	0,00	0,00	
Специфични циљ: 3.3. Обогатити програме медијских кућа садржајима који имају образовни карактер, а примерени су младима	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови		
3. Повећана продукција и увоз наменских образовно-информативних програма намењених младима			1. Број образовно-информативних програма намењених младима		2011–2014.			
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години		
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)	
3.3.3. Реализовати програм финансијске подршке продукцијама образовно-информативних медијских и научних пројекта намењених младима и у омладинској продукцији	2011–2014.	Повећана продукција образовно-информативних медијских програма намењених младима	- Број подржаних продукцијских пројектата намењених младима; - Удео у медијском простору остварен пласирањем производа продукцијских пројекта намењених младима.	- МОС; - МК.	- МП; - МНТР.	0,00	0,00	

Специфични циљ: 3.4. Повећати ниво информатичке писмености младих	Очекивани резултат	Индикатор	Рокови				
	1.Повећана доступност информатичких технологија младима у Републици Србији 2. Повећана доступност информатичких знања и вештина младима у Републици Србији	1. Повећан проценат младих који имају редован приступ рачунару и интернету – проценат младих који имају редован приступ рачунару и интернету повећава се за 20% годишње 2. Повећан проценат младих који редовно (сваког дана или скоро сваког дана) користе рачунар и интернет; 3. Повећан степен информатичке писмености младих у Републици Србији.	2010–2014.				
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
3.4.1. Подстицати оснивање ИТ клубова при ЛКМ и организовати систем обука за запослене у ИТ клубовима	2010. и континуирано	ИТ клубови основани и опремљени рачунарима и брзим приступом интернету	- Број ЛКМ које имају ИТ клубове; - Удео ЛКМ које имају ИТ клубове у укупном броју канцеларија за младе; - Број регистрованих корисника ИТ клубова при ЛКМ; - Број организованих обука младих за ИТ; - Број обучених запослених у ИТ клубовима при ЛКМ за ИТ.	МОС	МТИД	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
3.4.2. Подстицати и подржавати пројекте који доприносе повећању нивоа информатичке писмености младих	2010–2014.	Подржани пројекти за подизање нивоа информатичке писмености младих	- Број реализованих пројеката који доприносе повећању информатичке писмености код младих; - Број младих укључених у реализацију пројекта за подизање информатичке писмености.	- МОС; - ОЈЛС; - ПССО.	- Удружења; - Институције и тела која ће се бавити младима.	0,00	0,00

3.4.3. Реализовати системе масовне бесплатне <i>European Computer Driving Licence –ECDL</i> (Европска рачунарска диплома) обуке за младе	2011–2014.	Бесплатни системи ECDL обуке доступни младима	- Број реализованих ECDL обука за младе; - Број младих који су прошли ECDL обуку.	МТИД	- МОС; - ОЈЛС, ЛКМ.	0,00	0,00
3.4.4. Подржати пројекте развоја, дистрибуције и промоције <i>open source – OS software</i> (отворени софтвер)	2011–2014.	Повећана доступност OS софтвера	Број подржаних пројеката развоја, дистрибуције и промоције OS софтвера	МТИД	МОС	0,00	0,00

Специфични циљ: 3.5. Повећати ниво информисаности младих о избору занимања, могућностима запошљавања и перспективама на тржишту рада	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Обезбеђени механизми масовне и директне дистрибуције информација младима			1. Процент младих информисаних о избору занимања, могућностима запошљавања и перспективама на тржишту повећан за 10% на годишњем нивоу		2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
3.5.1. Имплементирати програм вршићачке едукације за информисање младих у области запошљавања, као и за појачавање ефекта информативне кампање у средњим школама	2010–2014.	Информације из области запошљавања дистрибуиране су кроз програме директне вршићачке едукације	Број корисника програма вршићачке едукације у области запошљавања	- МОС; - МП; - ПССО.	- ОЈЛС, ЛКМ; - Удружења.	0,00	0,00

Специфични циљ: 3.6. Градите глобалне електронске мреже међу омладинским организацијама које промовишу одрживи развој	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Боља повезаност омладинских организација које промовишу одрживи развој (ОООР)			1. Број иницијатива, пројекта и програма које заједнички реализују ОООР		2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
3.6.1. Образовати и одржавати електронску базу података о постојећим ОООР из Републике Србије, релевантним ОООР из региона, релевантним државним институцијама, те регионалним и међународним организацијама које се баве питањима одрживог развоја	2010–2014.	Подаци су прикупљени, организовани и месечно ажурирани	Количина и квалитет података у бази података о ОООР	МЖСПП	- МЕРП; - МРСП; - МОС.	0,00	0,00
Специфични циљ: 3.7. Развијати информативне програме који су намењени младима	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Повећани капацитети удружења за правовремено и утемељено информисање младих			1. Број информативних кампања и програма намењених информисању младих које су реализовала удружења		2009. година и континуирано	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
3.7.1. Обезбеђивати финансијску подршку удружењима за реализацију информативних програма за младе	2009. и континуирано	Финансијски су подржани информативни програми за младе које реализују удружења	- Број подржаних иницијатива удружења за реализацију информативних програма за младе; - Број и структура корисника подржаних иницијатива удружења којима се реализују информативни програми за младе.	- МОС; - ПССО.	- ОЈЛС, ЛКМ; - Удружења.	5.931.000	5.700.000

Специфични циљ: 3.7. Развијати информативне програме који су намењени младима	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Повећани капацитети удружења за правовремено и утемељено информисање младих			1. Процент младих који су корисници информативних пројекта удружења		2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
3.7.2. Реализовати обуке за удружења која се баве информисањем младих у областима развоја комуникационих стратегија, комуникационих техника и примене нових средстава јавног информисања у области информисања младих	2010–2014.	Побољшани кадровски капацитети удружења у области развоја комуникационих стратегија, комуникационих техника и примене нових средстава јавног информисања у области информисања младих	- Број одржаних обука за комуникационе стратегије, технике и примене нових средстава јавног информисања у информисању младих; - Број активиста удружења обучених за информисање младих.	- МТИД; - МОС.	- МК; - ОЈЛС, ЛКМ.	0,00	0,00

Специфични циљ: 3.7. Развијати информативне програме који су намењени младима	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	2. Поспешен развој редакција школских, односно студентских средстава јавног информисања			1. Школске редакције или продукције медијских материјала постоје у 25% средњих школа у Републици Србији; 2. Студентска електронска и штампана средства јавног информисања постоје у свим универзитетским центрима у Републици Србији.		2010. година и континуирано	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
3.7.3. Подстицати различите актере у области образовања да пружају подршку за оснивање и рад школских и студентских електронских и штампаних средстава јавног информисања	2010–2014.	Успостављена школска и студентска електронска и штампана средства јавног информисања	- Број школских електронских и штампаних средстава јавног информисања; - Број студентских електронских и штампаних средстава јавног информисања.	Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
			- МП; - МОС.	Образовне установе и институције		0,00	0,00

4. Обезбеђивати остваривање права на једнаке шансе свих младих у друштву, а посебно младих који живе у тешким условима

Планиране активности у периоду 2009–2014. године

Специфични циљ: 4.1. Успоставити функционалну међусистемску сарадњу, како би се обезбедио целовит приступ у процени и задовољавању потреба младих из осетљивих група	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Успостављен је интегрални систем социјалне заштите				1. Проценат ЈЛС у Републици Србији са успостављеним (интегралним) услугама за младе из осетљивих група; 2. Број младих који користе социјалне услуге из надлежности ЈЛС (све услуге осим финансијских).		
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
4.1.1. - Донети и усагласити стратешке и акционе планове ЈЛС који се тичу задовољавања потреба младих и њихове интеграције у ЛЗ; - Укључивати младе из осетљивих друштвених група у процесе идентификовања потреба, развијања нових услуга и праћења задовољства корисника пруженим услугама.	2010–2012.	Потребе младих из осетљивих друштвених група процењују се и задовољавају у сарадњи са свим релевантним актерима	- Усвојени су локални стратешки и акциони планови за интеграцију младих у ЛЗ; - Број нових услуга на општинском или међуопштинском нивоу којима се задовољавају потребе младих из осетљивих група.	- МРСП; - ОЈЛС.	- МОС; - МЗ; - МП; - Пружаоци услуга из јавног и невладиног сектора.	0,00	0,00

4.1.2. - Иницијати и покренути активности за доношење међуминистарског протокола о сарадњи у области задовољавања потреба младих и њихове интеграције у ЛЗ; - Иницијати процес усаглашавања закона и других нормативних аката у деловима који се баве заштитом и подршком младима из осетљивих друштвених група; - Усаглашавање закона и других нормативних аката.	2009. и континуирано	Функционална међусистемска сарадња заснована на правима и обавезама различитих система у задовољавању потреба младих из осетљивих друштвених група	- Усвојен је међуминистарски протокол о сарадњи у области задовољавања потреба младих и њихове интеграције у ЛЗ; - Број усвојених измена и допуна нормативних аката којима се подстиче међусистемска (међуресорна) сарадња и јасно дефинишу права и обавезе за пружање заштите и подршке младима из осетљивих група.	- МОС; - МРСП.	- МРСП; - МУП; - МЗ; - МП; - МДУЛС.	1.239.000	0,00
4.1.3. Образовање општинских и међуопштинских савета за социјалну политику ради покривености свих ЈЛС и укључивање младих из осетљивих друштвених група у рад савета	2010–2012.		- Број образованих општинских и међуопштинских савета за социјалну политику са јасно утврђеним мандатима; - Број младих из осетљивих друштвених група укључених у рад општинских и међуопштинских савета за социјалну политику.	ОЈЛС	- МОС; - МУП; - МДУЛС; - ЛКМ; - Службе социјалне и здравствене заштите, образовања, запошљавања, на локалном нивоу.	0,00	0,00
4.1.4. Подржати процес припреме, консултација и доношења новог Закона о социјалној заштити, уз укључивање младих, посебно оних из осетљивих друштвених група, у јавну расправу о Закону	2009.	Успостављен ефикаснији законски оквир за систем социјалне заштите	- Број одржаних трибина са младима поводом јавне расправе о новом Закону о социјалној заштити; - Усвојен је нови Закон о социјалној заштити.	- Влада; - МРСП.	- МУП; - МЗ; - МП; - МФ; - МОС.	3.468.000	0,00

Специфични циљ: 4.2. Смањити број младих корисника институционалног смештаја и побољшати понуду и квалитет услуга за оне младе који остају у институцијама	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Извршена је трансформација установа за резиденцијални смештај младих						
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план) Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)	
4.2.1. Извршити анализу индивидуалних потреба и планова корисника – младих из осетљивих друштвених група	2010.	Прилагођавање постојеће мреже услуга резиденцијалног смештаја постојећим капацитетима и потребама младих корисника	- Број ревидираних планова корисника – младих из осетљивих друштвених група; - Донети планове измештања корисника и упућивања на мање рестриктивне услуге.	МРСП	- ОЈЛС; - Центри за социјални рад; - Пружаоци услуга на локалном нивоу.	0,00	0,00
4.2.2. - Извршити анализу о броју смештаја младих из осетљивих друштвених група у све институције социјалне заштите за последњих пет година по ЈЛС (пореклу) и врстама институција; - Лобирати за развој недостајућих услуга за младе у ЛЗ.	2009.	Успоставља се и развија мрежа услуга у заједници као подршка младима за осамостаљивање	- Број реализованих кампања за развој недостајућих услуга за младе у ЛЗ; - Број нових услуга за младе на општинском/међуопштинском нивоу.	- МРСП; - ОЈЛС.	- МОС; - МДУЛС; - Установе за резиденцијални смештај; - Центри за социјални рад.	146.366.000	81.200.000
4.2.3. - У складу са идентификованим потребама корисника развијати услуге „Становање уз подршку” намењене интеграцији младих у ЛЗ; - Припрема младих који напуштају институционални смештај за самосталан живот у заједници, као и припрема локалног окружења за суживот са младима из осетљивих друштвених група.	2010–2012.	Млади из осетљивих група имају услове и оспособљени су за самосталан живот у заједници	- Број ЈЛС које имају развијену услугу „Становање уз подршку”; - Број одржаних тренинга за младе из осетљивих друштвених група за интеграцију у ЛЗ и самосталан живот; - Број реализованих кампања, трибина, пројектата за припрему	- МРСП; - ЦСР; - ОЈЛС.	- МОС; - Пружаоци услуга; - НИП; - Институције за резиденцијални смештај; - ЛКМ.	0,00	0,00

			локалног окружења за суживот са младима из осетљивих друштвених група; - Број трансформисаних установа за „Становање уз подршку“.				
4.2.4. - Утврдити минималне стандарде за услуге резиденцијалног смештаја намењеног младима из осетљивих друштвених група; - Успоставити систем квалитета у установама за резиденцијални смештај младих.	2009–2010.	Побољшање квалитета услуга у установама за резиденцијални смештај младих	- Усвојен је Правилник о минималним стандардима за услуге резиденцијалног смештаја младих; - Број лиценцираних установа за резиденцијални смештај младих.	МРСПИ	- МФ; - МОС.	15.763.000	0,00

Специфични циљ: 4.3. Развијати услуге у локалној заједници као подршку за живот младих у породици и природном окружењу	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Успоставља се мрежа услуга у заједници које младима корисницима система социјалне заштите омогућавају задовољавање потреба у породици и природном окружењу			1. Успостављен је однос 70:30% у корист смештаја деце и младих у породичном окружењу (хранительске породице) у односу на резиденцијални смештај; 2. Проценац и број ЈЛС у Републици Србији које су развиле нове услуге за младе из осетљивих друштвених група.		2010–2012.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
4.3.1. - Континуирано организовање кампања за повећање броја хранительских породица; - Израда Нацрта минималних стандарда за породични смештај младих без родитељског старања, младих са инвалидитетом и младих у скрбништву законом.	2011–2012.	Развијена социјална услуга „хранительских породица“	- Број реализованих кампања за повећање броја хранительских породица; - Израђен Нацрт стандарда за породични смештај младих без родитељског старања, младих са инвалидитетом и младих у скрбништву законом.	МРСПИ	- МОС; - ЦСР; - ОЈЛС.	0,00	0,00

4.3.2. - Утврдити минималне стандарде за услуге помоћи у кући, дневне центре, прихватилишта, клубове за младе и подстицање развијања недостајућих услуга за младе; - Развијање волонтерске мреже подршке младима из осетљивих друштвених група; - Развој система праћења расположивости и ефикасности услуга за младе на локалном нивоу.	2011–2012.	Повећан квалитет услуга које се младима из осетљивих друштвених група пружају у ЛЗ	- Повећана издавања у буџету ЈЛС за развој социјалних услуга за младе; - Утврђени стандарди за услуге помоћи у кући, дневне центре, прихватилишта и клубове за младе; - Број нових услуга за младе и број младих корисника нових услуга; - Број реализованих кампања за развој недостајућих услуга за младе из осетљивих друштвених група; - Број младих учествујућих у волонтерске мреже подршке младима из осетљивих друштвених група.	- МРСП; - ОЈЛС.	- МОС; - НИП; - Удружења; - Пружаоци услуга из јавног и невладиног сектора.	0,00	0,00
---	------------	--	--	--------------------	--	------	------

Специфични циљ: 4.4. Смањити предрасуде према младима из осетљивих друштвених група	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Развијена толеранција на различитости и препознати капацитети младих из осетљивих друштвених група			1. Проценат младих који има позитиван став према младима из осетљивих друштвених група; 2. Проценат младих који су учествовали у активностима усмереним ка развоју толеранције.		2009–2014.	
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
4.4.1. - Организовати заједничке активности младих из угрожених друштвених група и младих из опште популације; - Изградити капацитете запослених у јавном сектору о правима и могућностима младих из осетљивих друштвених група;	2009. и континуир ано	Повећана је информисаност јавности, а пре свега младих, о правима, положају, потребама и могућностима младих из осетљивих друштвених група	- Број реализованих активности усмерених на развој толеранције на различитост међу младима; - Број реализованих програма едукације запослених у јавном	МП	- МОС; - МРСП; - МЗ; - МК; - ОЈЛС, ЛКМ.	52.096.000	0,00

- Унети садржаје који се односе на младе из осетљивих друштвених група у предмет „Грађанско васпитање”.			сектору о правима и могућностима младих из осетљивих група; - Теме које се односе на осетљиве друштвене групе саставни су део наставног градива „Грађанског васпитања”.				
4.4.2. - Применити међународне конвенције које се односе на права младих из осетљивих друштвених група и пратити њихову примену; - Лобирати за допуне и измене системских закона који не садрже заштиту од дискриминација.	2009. и континуирано	Национално законодавство усклађено је са међународним у области права особа из осетљивих друштвених група	- Развијени су механизми праћења примене ратификованих међународних конвенција које се односе на права младих из осетљивих друштвених група; - Број закона у које су унесене измене и допуне о забрани и заштити од дискриминације.	- Развијени су механизми праћења примене ратификованих међународних конвенција које се односе на права младих из осетљивих друштвених група; - Број закона у које су унесене измене и допуне о забрани и заштити од дискриминације.	- МРСП; - МОС.	- МРСП; - МК; - МП; - МЗ.	3.098.000 0,00

Специфични циљ: 4.5. Укључити младе из осетљивих група у активан и продуктиван живот у заједници	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови			
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници			
4.5.1. - Доношење и примена локалних акционих планова за укључивање младих из осетљивих друштвених група у процесе образовања, запошљавање, спортско-рекреативне активности и различите организације и тела која се баве младима; - У ЈЛС у Републици Србији започети активности на уклањању физичких и друштвених (информационих, процедуралних и сл.) баријера и омогућавању доступности различитим услугама.	2009. и континуи рано	- Локални акциони планови за младе су засновани на укључивању младих из осетљивих друштвених група у продуктиван живот у заједници; - Младима из осетљивих друштвених група омогућава се покретљивост и неометан приступ услугама.	- Број младих из осетљивих друштвених група укључених у клубове за младе, реализацију заједничких пројекта, спортско-рекреативне и културне садржаје; - Број реализованих активности на уклањању физичких и друштвених баријера и доступност различитих услуга младима из различитих друштвених група.	- МОС; - ОЈЛС.	- МРСП; - МК; - МП; - МЗ; - МДУЛС.	90.552.000	83.160.000	
4.5.2. - Учешће у изради и усвајању Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом; - Развијање система подршке младима у самосталном раду и започињању сопственог посла; - Развијати програм за радно ангажовање младих корисника система социјалне заштите.	2010–2011.	Повећање могућности младих из осетљивих друштвених група за запошљавање и самозапошљавање	- Усвојен је Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом; - Број младих из осетљивих друштвених група који се самозапошљавају; - Број реализованих програма за радно ангажовање младих.	- МОС; - НСЗ; - МЕРР.	- МРСП; - ОЈЛС; - УП; - ЦСР.	0,00	0,00	

Специфични циљ: 4.6. Створити услове (простор, опрема и кадрови) за омасовљавање и доступност спортова осетљивим групама младих	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Повећан број спортских објектата, на локалном нивоу, који су доступни за рекреативне активности младих особа са инвалидитетом			1. Најмање 20 спортских објекта доступно за рекреативне активности младих особа са инвалидитетом		2009–2012.	
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
4.6.1. Изградити нове објекте доступне за јавну употребу (јавна игралишта, игралишта у парковима), посебно у руралним срединама	2009. и континуирано	Унапређени услови за бављење спортским активностима	- Број нових спортских објекта у руралним срединама; - Испуњени технички услови спортских објекта за одређени ниво такмичења.	- ОЈЛС; - Грански спортски савези.	MOC	27.762.000	24.000.000
4.6.2. - Изградити или реновирати и опремити спортске објекте намењене спортивима за особе са инвалидитетом; - Обезбеђивање термина за спорт за особе са инвалидитетом у спортским објектима.	2009. и континуирано	Укључивање младих особа са инвалидитетом у спортске активности	Оспособљавање најмање пет спортских објеката годишње (са опремом, односно терминима) за бављење спортом особа са инвалидитетом	- ОЈЛС; - Грански спортски савези.	- МОС; - Удружења младих особа са инвалидитетом.	43.762.000	32.200.000
4.6.3. Финансирати учешћа младих особа са инвалидитетом у спортским такмичењима и турнирима у земљи и иностранству	2009. и континуирано	Промоција спорта међу младима, посебно међу младим особама са инвалидитетом	Број младих спортиста – особа са инвалидитеом	- МОС; - Грански спортски савези.	ОЈЛС	2.808.000	2.500.000

Специфични циљ: 4.7. Осигурати остваривање права свих младих на адекватно образовање уз обезбеђивање једнаких могућности за учење и развој	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Повећани капацитети образовних установа и институција да одговоре на различите потребе младих а нарочито на потребе младих из осетљивих друштвених група				2009–2014.		
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акционери план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
4.7.1. Израдити оквир за Стратегију развоја инклузивног образовања	2009– 2010.	Израђен стратешки оквир за инклузивно образовање	Усвојен оквир за Стратегију развоја инклузивног образовања	ЗУОВ	- МП; - МОС; - МУП; - МЗ; - МФ; - НПС.	15.868.000	0,00
4.7.2. Увести оквир индекса инклузије у школски развојни план	2010– 2014.	Промењена школска култура, политика и пракса како би се одговорило на различитости ученика	Број основних школа које су увеле оквир индекса инклузије у школско развојно планирање	МП	- МОС; - МЗ; - МРСП; - ОЈЛС.	0,00	0,00
4.7.3. Обучити запослене у образовању (средње школе и факултети) за примену инклузивног приступа настави и учењу	2010– 2014.	Настава се планира тако да сви ученици могу да уче, различитости међу ученицима се користе као ресурс за наставу и учење	Број средњих школа и факултета чији су тимови прошли обуку за примену инклузивног приступа настави и учењу	МП	- МОС; - Високошколске установе; - Удружења.	0,00	0,00
4.7.4. Уредити прилазе образовним установама и институцијама и опремити их одговарајућим наставним средствима тако да буду приступачни свима, а посебно младима са инвалидитетом	2010– 2014.	- Повећана доступност образовних установа и домова ученика потребама младих са инвалидитетом (физички приступ и приступачност услуга); - Смањене препреке за	- Број установа и институција које су физички доступне младима са инвалидитетом; - Број младих са инвалидитетом који учествују у наставном	МП	- МРСП; - МЗ; - МОС; - Високошколске установе.	0,00	0,00

		учење и учешће ученика у животу и раду школе.	процесу.				
4.7.5. Унапредити садржаје образовних програма тако да препознају и уважавају родну једнакост и специфичности родова	2009–2014.	Наставни програми средњих школа и курикулуми факултета уважавају родну равноправност	Број наставних програма (средње школе и факултети) који уважавају родну равноправност	ЗУОВ	- МП; - МОС; - НПС.	6.908.000	0,00
4.7.6. Спровести мере подршке за смањење осипања младих Рома из образовног система у сарадњи са НСР	2009. и континуи рано	Смањено осипање младих Рома из образовног система	- Проценат Рома који су стекли квалификацију за одређено занимање; - Број ромских кадрова обучених за рад у средњој школи.	- МП; - НСР.	МОС	21.463.000	0,00
4.7.7. Укључити младе који су напустили школовање у додатне програме за образовање одраслих	2009. и континуи рано	- Повећан број младих који су укључени у образовни систем; - Повећан обухват младих из осетљивих група средњим образовањем.	- Проценат младих који су завршили додатне програме за образовање одраслих; - Проценат писмених младих старости између 15 и 30 година.	МП	МОС	20.924.000	20.000.000
4.7.8. Промовисати образовање друге шансе за све младе који су напустили школовање	2009–2014.	Повећан број младих из осетљивих група који су стекли квалификације	Проценат младих из осетљивих група који су стекли квалификацију за неко занимање	МОС	МП	2.352.000	0,00
4.7.9. Обучити запослене у локалним канцеларијама за младе и чланове савета за младе за разумевање концепта инклузивног образовања	2010–2011.	Запослени у ЛКМ и чланови савета за младе разумеју и подржавају концепт инклузивног образовања	Број запослених у ЛКМ обучених о концепту инклузивног образовања	МОС	- МП; - ОЈЛС; - Удружења.	0,00	0,00

Специфични циљ: 4.8. Повећати доступност културних садржаја за осетљиве групе младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Повећано учешће младих из осетљивих група у културној понуди и продукцији				1. Повећан обим културних садржаја намењених младима из осетљивих група; 2. Број реализованих културних иницијатива младих из осетљивих група.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
	Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)			
4.8.1. Истраживање културних потреба младих из осетљивих група	2011. и континуирано	Успостављен систем за праћење културних потреба младих	- Број спроведених истраживања о културним потребама младих из осетљивих група; - Утврђени кључни индикатори који описују културне потребе младих из осетљивих група.	- МК; - МОС.	- МЈМП; - МП; - ОЈЛС; - Удружења.	0,00	0,00
4.8.2. Подржати субвенционисање културне продукције на језицима мањина	2011. и континуирано	Повећан обим културне понуде, односно продукције на језицима мањина	Обим културне понуде на језицима мањина намењених младима	- МЈМП; - МК.	- МОС; - Савети националних мањина; - ОЈЛС; - Удружења.	0,00	0,00
4.8.3. Пружање подршке иницијативама и самоорганизовању младих из осетљивих група у области културне продукције	2010. и континуирано	Повећана видљивост иницијатива младих из осетљивих група	Број подржаних културних иницијатива младих из осетљивих група	- МЈМП; - МК.	- МОС; - Удружења; - ОЈЛС; - Средства јавног информисања.	0,00	0,00
4.8.4. Пружање подршке активном учешћу младих из осетљивих група у креирању и спровођењу програма у институцијама културе на свим нивоима	2010. и континуирано	Квалитетнија и адекватнија културна понуда за младе из осетљивих група	Број институција културе у којима млади из осетљивих група учествују у креирању програма	- МК; - МОС.	- МЈМП; - Удружења; - ОЈЛС.	0,00	0,00

4.8.5. Адекватно информисање младих из осетљивих група о постојећој културној понуди на локалном нивоу	2011. и континуирано	Повећан степен информисаности младих из осетљивих група о културним активностима на локалу	Број годишње реализованих кампања информисања младих из осетљивих група о постојећој културној понуди на локалу	- МК; - МОС.	- Средства јавног информисања; - ОЈЛС, ЛКМ.	0,00	0,00
---	----------------------	--	---	-----------------	--	------	------

Специфични циљ: 4.9. Повећати запошљавање младих припадника осетљивих група	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови		
	1. Унапређена социјална укљученост и запошљавање младих из осетљивих група			1. Број младих из осетљивих група који су користили подстичне мере и програме запошљавања и који су се запослили		2009–2014.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години		
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)	
4.9.1. Уклањати физичке и психолошке препреке ради веће укључености младих припадника осетљивих група у процес рада	2009. и континуирано	Већа укљученост младих из осетљивих група у процес рада	Број реализованих пројекта (националних и локалних) на годишњем нивоу који укључује активности којима би се младима из осетљивих група омогућила већа приступачност запошљавању	- МОС; - МИ.	ОЈЛС	27.166.000	25.000.000	
4.9.2. Укључивати младе незапослене припаднике осетљивих група у мере и програме активне политике запошљавања на тржишту рада (субвенције за запошљавање, програми унапређења вештина и развоја предузетништва)	2009. и континуирано	Повећан обухват младих из осетљивих група активном политиком запошљавања	Број незапослених младих из осетљивих група који су укључени у мере и програме активне политике запошљавања на тржишту рада на годишњем нивоу	- МЕРП; - НСЗ.	МОС	31.512.000	30.000.000	
4.9.3. Подржавати пројекте од националног и локалног значаја који имају за циљ смањење зависности младих из осетљивих група од свих облика социјалних помоћи	2010–2011.	Смањење зависности младих из осетљивих група који могу да се укључе у процес рада од социјалних давања	Број пројекта на националном и локалном нивоу који кроз успостављање партнерстава изменjuју јавног, приватног и	- МРСП;	- МЕЕР;	- МОС; - НСЗ; - ОЈЛС; - Удружења; - УП.	0,00	0,00

			невладиног сектора доприносе унапређењу материјалног положаја младих из осетљивих група				
--	--	--	---	--	--	--	--

Специфични циљ: 4.10. Заштитити здравље младих из осетљивих група и развити механизме за њихово учествовање у програмима унапређења здравља	Очекивани резултат			Индикатор	Индикатор		Рокови	
	1. Смањена инциденција ППИ и HIV/AIDS-а међу младима; 2. Успостављени локални и национални програми превенције проблема ППИ и HIV/AIDS међу осетљивим популационим групама младих, а посебно оних који живе са HIV/AIDS-ом.				1.Смањена инциденција сифилиса, гонореје, AIDS-а, хламидијазе, хепатитиса Б и Ц младих из осетљивих група у просеку за 20% (према полу, добним групама); 2.Удео и проценат младих из осетљивих група који учествују у програмима превенције ППИ и HIV/AIDS-а у односу на укупан број младих из осетљивих група.		2011–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци			Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)	
4.10.1. Развити и усвојити програм за праћење и заштиту младих из осетљивих друштвених група од ППИ	2011.	Усвојен програм за праћење и заштиту младих од ППИ	- Реализоване промоције Програма праћења и заштите младих од ППИ; - Број дистрибуираних публикација усвојеног програма праћења и заштите младих од ППИ.	M3	- МЗ; - МОС; - Здравствене установе; - Удружења.	0,00	0,00	
4.10.2. Повећати број организованих омладинских група и удружења који доприносе локалном и националном одговору на HIV/AIDS	2010–2014.	- Стварање нових програмских решења која су родно сензитивна и сензитивна у односу на осетљиве популационе групе младих; - Удвостручене знање младих о ППИ и потпуно знање у вези са HIV/AIDS-ом.	- Број новооснованих удружења која доприносе локалном и националном одговору на HIV/AIDS; - Удео и проценат младих који знају два главна начина превенције ППИ и HIV-а према добним групама и полу.	Национална канцеларија за HIV/AIDS	- МОС; - МЗ; - Национална канцеларија за HIV/AIDS; - Заводи за јавно здравље; - Удружења.	0,00	0,00	

4.10.3. Учинити доступним службе, сегментирано према полу, за добровољно тестирање на ППИ и HIV/AIDS и обезбедити информисање о могућностима тестирања и квалитету тестова путем клубова здравља	2011–2014.	Значајно унапређена стопа добровољног тестирања и саветовања у области ППИ и HIV/AIDS-a	Удео и проценат младих који се добровољно тестира на ППИ и HIV/AIDS	Национална канцеларија за HIV/AIDS	ОЈЛС, ЛКМ	0,00	0,00
4.10.4. Установити механизам континуираног праћења потреба младих из осетљивих група у вези са ППИ и HIV/AIDS-ом, а посебно оних који живе са HIV/AIDS-ом	2011. и континуиранио	Установљен механизам праћења	- Периодична истраживања брзе процене и одговора (RAR) у вези са ППИ и HIV/AIDS-ом; - Постоји минимални скуп индикатора потреба младих из осетљивих група у вези са ППИ и HIV/AIDS-ом.	Национална канцеларија за HIV/AIDS	- МОС; - Национална канцеларија за HIV/AIDS; - Центар за AIDS Института за инфективне и тропске болести; - Заводи за јавно здравље; - Здравствене установе; - Удружења.	0,00	0,00
4.10.5. Организовати програме терцијарне превенције ППИ и HIV/AIDS-а у осетљивим групама младих, а посебно међу онима који живе са HIV/AIDS-ом и промовисати их кроз клубове здравља	2011–2014.	Организовани програми на локалном нивоу	- Број реализованих програма терцијарне превенције ППИ и HIV/AIDS-а на локалном нивоу од предвиђених пет – за сваку групу по један годишње; - Број укључених младих из осетљивих група по програму од предвиђених 20 по програму – укупно 100 годишње током шест година (Роми, сиромашни, сексуалне раднице, млади у затворима, млади који живе са HIV/AIDS-ом).	ОЈЛС	- МОС; - МЗ; - Заводи за јавно здравље; - Удружења.	0,00	0,00

Специфични циљ: 4.11. Омогућити осамостаљивање младих и заснивање домаћинстава кroz подршку у решавању стамбених потреба	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Установљен систем социјалног становаша у Републици Србији са свим основним инструментима на републичком и локалном нивоу			1. Предвиђена средства за социјално становаше; 2. Број младих домаћинстава која су решила стамбене потребе на основу Закона о социјалном становашу.		2010. 2012.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
4.11.1. Усвојити Закон о социјалном становашу	2010.	Скупштина Републике Србије усвојила Закон	Усвојен Закон о социјалном становашу	- Влада; - МЖСПП.	- МРСП; - МФ; - МЕРР; - МОС.	0,00	0,00
4.11.2. Установити Републичку агенцију за становаше	2011.	Установљена Републичка агенција за становаше и у пуној функцији	Регистрована (основана) Републичка агенција за становаше	МЖСПП	- МФ; - МЕРР; - МРСП; - МОС; - АСА.	0,00	0,00
4.11.3. Развијати и даље унапређивати мреже градских стамбених агенција	2011– 2012.	Образовано 20. градских стамбених агенција у Републици Србији	Број новообразованих градских стамбених агенција	МЖСПП	- АСА; - СКГО; - Удружења.	0,00	0,00
4.11.4. Израдити Националну стратегију у области социјалног становаша у којој ће се решавање стамбених потреба младих утврдити као један од приоритета	2011.	Израђена стратегија и акциони план за период до 2013. године	Национална стратегија социјалног становаша усвојена у Влади	МЖСПП	- МФ; - МЕРР; - МРСП; - МОС; - НКОСК; - АСА; - СКГО; - Удружења.	0,00	0,00
4.11.5. Обезбеђивати финансирање изградње општинских станови за издавање у складу са програмима, из средстава у буџету Републике Србије и буџету ЈЛС, специјализованих међународних финансијских институција	2011– 2012.	Изграђени општински станови за издавање из државног програма	- Број изграђених општинских станови за издавање; - Број и проценат ЈЛС које финансирају изградњу општинских станови за издавање.	Агенције које се баве становашем	- МФ; - МЕРР; - МНИП; - МЖСПП.	0,00	0,00

4.11.6. Нормативним мерама на републичком и локалном нивоу регулисати тржишта закупа и обезбеђивање веће заштите закупаца и посебно младих домаћинстава	2011.	Регулисани односи између закупаца и закуподаваца станова	Усвојени прописи којима се регулише тржиште закупа станова	- МЖСПП; - МОС; - ОЈЛС.	Агенције за некретнине	0,00	0,00
4.11.7. Подстицати програме подстицајних мера за куповину првог стана, посебно за младе породице	2011.	Установљене подстицајне мере за куповину првог стана – унапређени постојећи програми	Број младих који су купили стан по новим, повољнијим условима	Агенције које се баве становањем	- МЖСПП; - МФ; - МОС; - НКОСК.	0,00	0,00

Специфични циљ: 4.12. Стварати атмосферу и окружење у којем сви млади, а посебно млади из осетљивих група, имају осећај личне и колективне безбедности	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Створена атмосфера у којој се све категорије младих људи, а посебно млади из осетљивих група осећају сигурно			1. Проценат младих из осетљивих група који имају осећај личне и колективне безбедности		2011–2012.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
	2011–2012.	Мере које се предузимају у циљу повећања безбедности међу осетљивим категоријама младих заснивани су на резултатима истраживања	Годишње спроведено истраживање о перцепцији безбедности међу осетљивим категоријама младих на препрезентативном узорку	Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
4.12.1. Спроводити истраживања о перцепцији безбедности међу осетљивим категоријама младих				MOC	Удружења	0,00	0,00
4.12.2. Организовати медијску кампању против говора мржње (нпр. Дан против говора мржње)		Говор мржње јавно осуђен	Број емитованих спотова, број подељених листови, број истакнутих постера, број медијских прилога и емисија против говора мржње	- МОС; - МЉМП.	Удружења	0,00	0,00

5. Подстицати и вредновати изузетна испољавања и постигнућа младих у различитим областима

Планиране активности у периоду 2009–2014. године

Специфични циљ: 5.1. Подстицати развој младих истраживача, научника, спортиста, уметника и иноватора у циљу бржег економског раста и просперитета	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Успостављени механизми подстицаја и подршке младима који показују изузетна интересовања, резултате и могућности у различитим областима рада и стваралаштва						
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници		
5.1.1. Обезбеђивати континуитет редовног рада Фонда за младе таленте	2009. и континуирано	Утврђени критеријуми, расписан конкурс и изабрани нови стипендисти	- Број стипендиста Фонда за младе таленте на годишњем нивоу; - База података о стипендистима Фонда за младе таленте.	- Влада; - МФ; - МОС.	- МП; - МНТР; - ЗУС; - САНУ; - Научноистраживачки институти.	512.953.000	511.000.000
5.1.2. Установити Националну награду за изузетне резултате и постигнућа младих	2009.	Постојање угледне и подстицајне државне награде која покрива постигнућа младих у областима које нису доволно покривене другим наградама, такмичењима и смотрама	- Одлука о установљењу Националне награде за изузетне резултате и постигнућа младих; - Број и структура добитника Националне награде за изузетне резултате и постигнућа.	MOS	- МФ; - МП.	10.154.000	10.000.000

Специфични циљ: 5.1. Подстицати развој младих истраживача, научника, спортиста, уметника и иноватора у циљу бржег економског раста и просперитета	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Успостављени механизми подстицаја и подршке младима који показују изузетна интересовања, резултате и могућности у различитим областима рада и стваралаштва			2. Број и проценат младих обухваћених различитим специјализованим програмима за рад са младима који показују изузетне способности и интересовања		2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације		Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
5.1.3. Образовање и конституисање Националног савета за бригу о младим талентима	2010.	Образован и регуларно ради Национални савет за бригу о младим талентима	Акта Савета (оснивачки акти, записник са конститутивне седнице, записници са седница)	- МОС; - МП; - МНТР.	- МРСП; - МК; - МД; - ЗУС; - САНУ; - Удружења.	0,00	0,00
5.1.4. Установити годишње национално саветовање о оптималним стратегијама подстицаја и бриге за младе таленте	2010. и континуирано	Годишње саветовање о стратегијама подстицаја и бриге за младе таленте	- Документација о саветовању, зборник резимеа, листа учесника и говорника; - Закључци и препоруке о националној стратегији подстицаја и бриге о младим талентима.	МОС	- МНТР; - МП; - МК; - МЕРР; - ЗУС; - САНУ.	0,00	0,00
5.1.5. Израдити брошуре за родитеље и наставнике које садрже препоруке за васпитање и образовање младих који испољавају изузетне способности и резултате	2010.	Родитељи и наставници су боље припремљени за рад са младима који испољавају изузетне способности и резултате	Израђене препоруке за васпитање и образовање младих талената	- МОС; - МП.	Удружења	0,00	0,00
5.1.6. Основати Канцеларију за комуникацију са младим стручњацима у дијаспори	2010.	Обезбеђена квалитетна евиденција младих професионалаца у свету и успостављен систем редовне комуникације са највећим бројем младих стручњака који живе и раде ван Републике Србије	- Основана Канцеларија за комуникацију са младим стручњацима у дијаспори; - Број и структура младих из дијаспоре са којима је Канцеларија за комуникацију са младим стручњацима у дијаспори успоставила	МД	- МОС; - МНТР; - МП; - ЗУС; - САНУ; - Удружења.	0,00	0,00

			контакт.				
5.1.7. Уградити садржаје који обухватају рад са младима који показују изузетне способности и интересовања у програме иницијалног образовања наставника и стручних сарадника	2011.	Будући наставници и стручни сарадници су обучени за квалитетан рад са младим талентима	- Број факултета и високих школа који су садржаје за рад са младим талентима уградили у своје програме; - Број наставника и стручних сарадника који су обучени за рад са младима који показују изузетне способности .	- МП; - Високошколске установе.	MOC	0,00	0,00

Специфични циљ: 5.2. Промовисати научноистраживачки рад младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови	
	1. Друштво препознаје и вреднује научноистраживачки рад младих				2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години	
	2010. и континуир ано	Шира и већа понуда разноврсних квалитетних програма намењених научноистраживачком раду младих	- Број младих укључених у програме научноистраживачког рада; - Број организација које спроводе програме научноистраживачког рада за младе; - Број научноистраживачких програма и пројекта намењених младима.	Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)
5.2.1. Стално иновирати понуду програма, организација и активности у домену формалног и неформалног образовања и организованог коришћења слободног времена намењених младима који показују интересовања и склоности за науку и истраживачки рад				- МП; - МНТР.	- МОС; - МК; - ЗУС; - САНУ; - Удружења.	0,00

5.2.2. - Развијати различите механизме за успешније укључивање младих у научноистраживачки рад; - Ефикасније промовисати науку и истраживачки рад као професије међу младима (национална саветовања, фестивали науке).	2010. и континуир ано	Успостављени механизми за успешније укључивање младих у научноистраживачки рад и ефикасније промовисање науке и истраживачког рада као професије међу младима	- Број активности којима се промовише наука и истраживачки рад младих; - Број младих учесника у активностима којима се промовише наука и истраживачки рад младих.	МНТР	- МП; - МОС.	0,00	0,00
5.2.3. Унапредити систем такмичења и смотри младих	2010–2014.	Развијен систем такмичења и смотри младих кроз проширење броја и садржаја такмичарских области и усклађивање система вредновања резултата и награда	- Програм и критеријуми за смотре и такмичења младих; - Повећан број младих и образовних установа и институција које се укључују у такмичења и смотре младих.	МП	- МНТР; - МОС; - Стручна друштва; - ЗУС.	0,00	0,00
5.2.4. Усавршавати систем друштвених признања и награда у области постигнућа младих у науци	2010–2014.	Систем награда и признања који поштује педагошке и функционалне захтеве и елиминише акумулацију награда	Критеријуми и друга решења која одређују добитнике и форму и висину награда за постигнућа младих у науци	- МНТР; - МП.	- МОС; - МФ.	0,00	0,00

Специфични циљ: 5.3. Подржавати и мотивисати стваралаштво младих у области културе и уметности	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Млади који показују интересовања, склоности и способности у области културе и уметности имају могућности ангажовања у одговарајућим програмима формалног и неформалног образовања, клубовима и удружењима			1. Процент младих који су укључени у различите облике културног и уметничког стваралаштва; 2. Број младих који добијају државне стипендије и подстицајна средства за културно и уметничко стваралаштво.		2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
5.3.1. Развој мреже организација, програма и активности на читавој територији Републике Србије где млади могу испољавати и развијати своја интересовања и талente у области	2010. и континуир ано	Развијена мрежа организација, програма и активности уметничког стваралаштва младих	- Број младих укључених у различите облике уметничког стваралаштва; - Број финансијираних организација, програма	МК	- МОС; - МП; - САНУ; - Удружења.	0,00	0,00

уметничког стваралаштва			и пројекта културног и уметничког стваралаштва младих.				
5.3.2. Развијати различите механизме за подстицање ангажовања и стваралаштва младих у уметности (саветовања, фестивали и слично)	2010–2014.	Успостављени механизми који обезбеђују успешније подстицање ангажовања и стваралаштва младих у уметности	Број реализованих активности којима се подстиче уметничко стваралаштво младих	- МК; - МОС.	- МП; - Средства јавног информисања.	0,00	0,00

Специфични циљ: 5.4. Стварати услове за врхунска спортска постигнућа	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Млади са читаве територије Републике Србије и у свим узрасним категоријама, укључујући и младе особе са инвалидитетом, укључени су у разноврсне програме који омогућавају развој физичких способности и препознавање и развој спорских талената, унутар и изван система образовања				1. Број младих који добијају државне стипендије и подстицајна средства за постизање врхунских спортских достигнућа		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
5.4.1. Припремити и усвојити програм развоја и омасовљавања нових спортива и спорчких дисциплина и физичких активности	2010.	Усвојена су системска решења којима се олакшава организовање и рад са младима у новим спортивима и спорчким дисциплинама	Број и структура организација младих спортиста у новим спортивима и спорчким дисциплинама	MOC	- Републички завод за спорт; - Спортски савези.	0,00	0,00
5.4.2. Припремити и усвојити Програм подршке новим областима спорта и физичких активности	2010.	Усвојена су системска решења којима се олакшава организовање и рад са младима у новим областима спорта и физичких активности	- Број и структура организација у новим областима спорта; - Број младих спортиста у новим областима спорта.	MOC	Спортски савези	0,00	0,00

Специфични циљ: 5.5. Систематски пратити стање, проблеме, потребе и ставове младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Истраживања о друштвеном положају младих, њиховим потребама и ставовима се систематски спроводе, а њихови резултати и налази објављују						
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
5.5.1. Систематско спровођење научних емпириских истраживања и прикупљање података о положају и потребама младих	2010–2014.	Налази спроведених истраживања користе се за развој омладинске политике	Број годишње спроведених емпириских истраживања о положају и потребама младих	- МОС; - Научноистраживачке институције.	Удружења	0,00	0,00
5.5.2. Подстицање издавачке и информативне делатности која ће се бавити младима	2010–2014.	- Актуелизован преглед параметара друштвеног положаја, ангажовања, потреба и ставова младих; - Доступност ових резултата најширој јавности.	Број публикација о друштвеном положају, потребама и ставовима младих	МОС	- Издавачке куће; - Средства јавног информисања; - Удружења.	0,00	0,00

6. Унапређивати могућности за квалитетно провођење слободног времена младих

Планиране активности у периоду 2009–2014. године

Специфични циљ: 6.1. Успоставити систем анализе и праћења кључних потреба младих и пружање подршке интервентним програмима и координисање кључних актера у области слободног времена на националном, регионалном и локалном нивоу	Очекивани резултат		Индикатор	Индикатор		Рокови	
	1. Успостављен систем подршке програмима усмереним на слободно време младих на свим нивоима			1. Број годишње реализованих програма за слободно време младих – 40 програма за слободно време младих реализовано до 2012. године; 2. Процент и број ЈЛС у којима се реализују програми за слободно време младих; 3. Број младих обухваћених програмима за слободно време – број младих директних корисника програма за слободно време је најмање 500 годишње, а индиректних корисника најмање 5000.		2009–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
6.1.1. Подстицати покретање и реализацију програма за квалитетно провођење слободног времена младих	2009. и континуир ано	Унапређење квалитета провођења слободног времена младих	- Утврђени критеријуми и стандарди за „квалитетно провођење времена младих“; - Број програма за квалитетно провођење слободног времена младих који се годишње реализују; - Број ЈЛС у којима се реализују програми за квалитетно провођење времена младих; - Број младих укључених у програме квалитетног провођења времена; - Степен задовољства младих оствареним програмима за квалитетно провођење времена младих.	- МОС; - ОЈЛС.	- МЉМП; - МП; - Средства јавног информисања; - Удружења.	5.501.000	4.500.000

6.1.2. Успоставити јединствен систем праћења реализације програма и евалуације ефекта	2009. и континуирано	Успостављен систем праћења и евалуације реализације програма за младе	- Утврђени критеријуми и процедуре праћења и евалуације програма за квалитетно провођење времена младих; - Годишњи евалуативни извештаји о реализованим програмима за младе.	- МОС; - ОЈЛС.	- МП; - МЉМП; - Удружења.	7.078.000	6.000.000
Специфични циљ: 6.1. Успоставити систем анализе и праћења кључних потреба младих и пружање подршке интервентним програмима и координисање кључних актера у области слободног времена на националном, регионалном и локалном нивоу	Очекивани резултат		Индикатор		Рокови		
6.1.3. Утврдити садржаје и методологију истраживања о потребама младих и програмима за младе	2010.	Унапређивање сазнања о потребама младих	- Усвојен методолошки оквир за истраживања; - Утврђено 10–15 кључних индикатора који описују потребе младих.	MOS	1. База података о потребама младих и програмима за слободно време младих; 2. Годишња истраживања о потребама младих у слободно време.	2010.	
6.1.4. Израдити и ажурирати базу података о истраживањима потреба младих и програмима који се нуде младима за коришћење у слободно време	2010.	- Доступна база података истраживања и база програма за младе; - Истраживачке податке из базе користе циљне групе.	- База садржи програме за младе и резултате истраживања о младима за најмање 50% ЈЛС у Републици Србији; - Број корисника базе података о младима.	MOS	- Научноистраживачке институције; - РЗС.	0,00	0,00
					- МЉМП; - ОЈЛС, ЛКМ; - РЗС; - Средства јавног информисања; - Установе културе; - Спортски савези; - Удружења.	0,00	0,00

Специфични циљ: 6.2. Обезбедити подршку и услове за самоорганизовање младих	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Повећана видљивост иницијатива младих			1. Број националних медијских кућа које промовишу иницијативе младих; 2. Број сати на локалним телевизијским станицама, односно број текстова у локалним новинама посвећених младима и њиховим иницијативама.		2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
6.2.1. Континуирано информисати јавност о иницијативама младих (планираним и реализованим)	2010. и континуирано	Јавност редовно информисана о иницијативама младих	Број медијских кампања и број промотивних активности о иницијативама младих и примерима добре праксе	- МОС; - ОЈЛС.	- Национални сервис; - РТВ; - Средства јавног информисања; - Мобилни оператори; - Удружења.	0,00	0,00
6.2.2. Пружање подршке иницијативама младих преко ЛКМ	2010. и континуирано	Пораст броја подржаних иницијатива младих	- Број подржаних иницијатива – најмање 10 годишње; - Квалитет и разноврсност подржаних иницијатива.	ОЈЛС	МОС	0,00	0,00

Специфични циљ: 6.3. Промовисати активно учешће младих у креирању и спровођењу културних политика на свим нивоима	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Повећано учешће младих у креирању и спровођењу културних политика на свим нивоима				2010–2014.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
6.3.1. Подржати кампање којима се промовише принцип ко-менаџмента у креирању културних политика, као и информисати младе о могућностима њиховог учешћа у процесу креирања културних политика	2010. и континуирано	Јавност и млади информисани о ко-менаџменту у култури	Број реализованих кампања којима се промовише ко-менаџмент у култури	MOC	- МК; - МЉМП; - МП; - Установе културе; - Средства јавног информисања; - Удружења.	0,00	0,00
6.3.2. Подржати волонтирање младих у установама културе	2010. и континуирано	Млади волонтирају у установама културе	Број установа културе у којима млади волонтирају расте по стопи од 10% на годишњем нивоу	- МОС; - Установе културе.	- МК; - ОЈЛС, ЛКМ; - Средства јавног информисања; - Удружења.	0,00	0,00

Специфични циљ: 6.4. Повећати доступност културних садржаја, посебно младима у мањим и сиромашнијим срединама	Очекивани резултат	Индикатор	Рокови				
	1. Образована координациона тела и фондови на републичком и локалном нивоу за финансирање и субвенционирање културне понуде и продукције у мањим срединама; 2. Повећан обим и квалитет културних садржаја у мањим и сиромашнијим срединама за младе.	1. Број подржаних и субвенционираних културних програма младих и за младе; 2. Број годишње одржаних културних манифестација у мањим срединама; 3. До 2012. године 15 одржаних манифестација културе младих у градовима Републике Србије; 4. Најмање 1400 младих директно учествује у реализацији културних манифестација, око 5000 индиректних корисника (посетиоци).	2010–2014.				
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
6.4.1. - Подржати и подстицати стваралаштво младих у различitim областима са посебном пажњом посвећеном малим и неразвијеним срединама; - Подржати реализацију различитих културних садржаја у мањим и сиромашнијим срединама (јавни перформанси и уличне манифестације културе младих, покретне музејске поставке), гостовање Ноћи музеја у мањим срединама или организован долазак младих из мањих средина на Ноћи музеја.	2010. и континуирано	Субвенционисана културна продукција младих у малим срединама	Број активних културних секција младих у мањим и сиромашним ЈЛС Републике Србије	- МОС; - ОЈЛС, ЛКМ.	- МЕРП; - МК; - Удружења.	0,00	0,00

Специфични циљ: 6.5. Обезбедити услове младима за бављење спортским активностима у локалној заједници	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Повећан број спортских објеката, на локалном нивоу, који су доступни за рекреативне активности младих				1. Процент ЈЛС које имају спортске објекте доступне младима		2011–2012.
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације		Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
6.5.1. Реновирати и опремати постојеће спортске објекте, укључујући и објекте за рекреацију на отвореном (скейт паркови, аква паркови, трим и планинарске стазе, оријентиринг и др.)	2011–2012.	Унапређени услови за бављење младих спортским активностима	Број годишње реновираних спортских објеката доступних младима	ОЈЛС	- МОС; - Удружења; - Грански спортски савези.	0,00	0,00
6.5.2. Изградити нове објекте доступне за јавну употребу (јавна игралишта, игралишта у парковима), посебно у руралним срединама	2011–2012.	Унапређени услови за бављење младих спортским активностима у руралним срединама	Број нових јавних спортских објеката изграђених у руралним срединама	ОЈЛС	- МОС; - Удружења; - Грански спортски савези.	0,00	0,00

Специфични циљ: 6.6. Подржавати учешће младих у спортивским и рекреативним активностима у свим узрастима и на свим нивоима	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови 2010–2013.		
1. Повећан број младих који се баве спортом, организовано или рекреативно, у свим срединама и у свим специфичним групама							
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
				Надлежни органи, институције и организације		Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	
6.6.1. Пружати подршку спортивским друштвима за увођење и ширење рекреативних активности младих	2010–2013.	Спортска друштва доступна за рекреативне активности младих	Број спортивких друштава која имају термине или секције за рекреативне активности младих – до 2012. мајање 40 спортивких друштава имају термине или секције за рекреативне активности младих	MOC	- Грански спортски савези; - Спортске организације.	0,00	0,00
6.6.2. Подржавати кампање којима се промовише бављење спортом младих	2010–2013.	Млади информисани о предностима и могућностима за бављење спортом	Број реализованих кампања којима се млади подстичу на бављење спортом	MOC	- ОЈЛС, ЛКМ; - Средства јавног информисања; - Грански спортски савези; - Спортске организације.	0,00	0,00
6.6.3. (Су)финансирати и уводити повластице за младе који се баве спортом	2011–2013.	Повећање броја младих који се баве спортивским активностима	Број младих који се баве спортом а који су обухваћени повластицама расте за 5% годишње	OЈЛС	- МП; - МОС; - Општински спортски савези и секретаријати; - Удружења.	0,00	0,00
6.6.4. Финансирати спортивско-рекреативне активности за ученике и студенте током распуста, као и за младе запослена по радном времену	2011–2013.	Повећање броја младих који се баве спортивским активностима	Повећање броја спортивких објеката, термина и броја корисника за спортивско-рекреативне активности ученика и студената током распуста и младих запослених по радном времену	OЈЛС	- МП; - МОС; - МЗ; - Општински спортски савези и секретаријати; - Удружења.	0,00	0,00

6.6.5. Организовати масовне спортске манифестације, школе и кампове (маратони, трке, бициклистичке трке и слично) ради промоције спорта или из хуманитарних разлога	2011–2013.	Промоција активног, здравог стила живота међу младима	Број младих учесника или корисника спортских манифестација – најмање 4000 директних корисника и најмање 12.000 индиректних корисника	- МОС; - Грански спортски савези.	- МП; - ОЈЛС, ЛКМ; - Удружења.	0,00	0,00
6.6.6. Финансирали учешћа младих у спортским такмичењима и турнирима, у земљи и иностранству, посебно за младе особе са инвалидитетом	2011–2013.	Промоција спорта међу младима, посебно међу младима са инвалидитетом	Годишње најмање 100 младих корисника помоћи за учествовање у спортским такмичењима у земљи и иностранству, од тога 20 младих особа са инвалидитетом	- МОС; - МЉМП.	- МП; - ОЈЛС; - Удружења; - Грански спортски савези.	0,00	0,00

Специфични циљ: 6.6. Подржавати учешће младих у спортским и рекреативним активностима у свим узрастима и на свим нивоима	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	2. Повећан број младих који примењују здраве стилове живота			1. За 10 % годишње расте број младих који прихватају здраве стилове живота		2010–2013.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
6.6.7. Подржати националне кампање промоције здравих стилова живота	2010–2013.	Млади информисани о здравим стиловима живота	Повећан број младих информисаних о здравим стиловима живота	- МЗ; - МОС.	- ОЈЛС, ЛКМ; - Стручне установе; - Средства јавног информисања; - Удружења.	0,00	0,00
6.6.8. Промовисати и реализовати програм физичких активности прилагођених стању здравља младих (на основу резултата систематских прегледа)	2010–2013.	Реализовани програми физичке активности прилагођени здравственом стању младих	- Повећан број младих обухваћених посебним програмима физичких активности; - Однос броја младих са здравственим проблемима и броја младих са здравственим проблемима	- МЗ; - МП.	- МОС; - ОЈЛС, ЛКМ; - Удружења.	0,00	0,00

			обухваћених програмима – раст од 10% годишње.				
--	--	--	---	--	--	--	--

Специфични циљ: 6.7. Институционализовати и развијати школски спорт	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Унапређени услови за бављење спортом у школама				1. Процент ученика средњих школа обухваћених ваннаставним спортским активностима расте за 10% годишње		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
6.7.1. Унапређивање опште физичке кондиције и здравља младих кроз ваннаставне спортске активности у средњим школама	2012–2013.	Утврђени програми ваннаставних спортских активности у школама	- Процент и број средњих школа у Републици Србији које имају организоване ваннаставне спортске активности	- МП; - МОС; - ОЈЛС.	Факултети физичке културе	0,00	0,00
6.7.2. Редефинисати систем лиценцирања спортских тренера који раде са младима различитог узраста и развијање програма обуке спортских тренера	2010–2013.	- Унапређивање квалитета рада са младима у области спорта; - Унапређивање спортских постигнућа младих.	- Утврђени критеријуми за лиценцирање спортских радника за рад са младима; - Број спортских тренера са лиценцом за рад са младима расте за по 10% годишње.	- МП; - МОС; - МРСП.	- Спортски савези; - ОЈЛС; - Удружења.	0,00	0,00

7. Развијати отворени, делоторни, ефикасни и праведни систем формалног и неформалног образовања који је доступан свим младима и који је у складу са светским трендовима у образовању и контекстом образовања у Републици Србији

Планиране активности у периоду 2009–2014. године

Специфични циљ: 7.1. Повећати учешће младих у различитим видовима формалног и неформалног образовања	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови 2009–2014.		
	1. Повећан обухват младих средњим и високим образовањем						
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	
7.1.1. Анализирати стање обухвата младих средњим и високим образовањем Републике Србије (упис, осипање)	2010.	Утврђено стање обухвата младих средњим и високим образовањем у Републици Србији	- Објављена анализа стања обухвата младих средњим и високим образовањем; - Предложене мере за повећање обухвата младих средњим и високим образовањем у Републици Србији засноване на чињеницама (анализи).	МП	- МОС; - РЗС.	0,00	0,00
7.1.2. Успоставити сталну сарадњу са свим кључним партнерима у области НФО (сарадња на прикупљању, обради и размени информација о обухвату младих различитим облицима формалног и неформалног образовања између МП, МОС, РЗС и НСЗ)	2010. и континуир ано	Успостављена сарадња са свим кључним партнерима у области неформалног образовања	Усвојен протокол о сарадњи на прикупљању, обради и размени информација о обухвату младих различитим облицима формалног и неформалног образовања између МП, МОС, РЗС и НСЗ	МОС	- МП; - МЕРР; - РЗС; - НСЗ; - Удружења.	0,00	0,00

7.1.3. Анализа обухвата младих (15–30 година) различитим видовима НФО	2009.	Утврђен обухват младих (15–30 година) различитим видовима НФО	Објављена анализа обухвата младих (15–30 година) различитим видовима НФО	MOC	- МП; - МРСП; - НСЗ; - Удружења.	3.348.000	1.500.000
--	-------	---	--	-----	---	-----------	-----------

Специфични циљ: 7.1. Повећати учешће младих у различитим видовима формалног и неформалног образовања	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Повећан обухват младих различитим видовима образовања (формалног и неформалног)			1. Процент младих у Републици Србији који годишње заврше неки од програма неформалног образовања; 2. Повећан проценат младих који завршавају средње и високо образовање у року.		2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
	2010. и континуир ано	Донета правна регулатива за стипендирање школовања младих у Републици Србији из сиромашних породица и руралних подручја као и основног образовања одраслих који нису старији од 30 година	<ul style="list-style-type: none"> - Годишњи број стипендија додељених младима из сиромашних породица; - Годишњи број стипендија додељених младима из руралних подручја; - Годишњи број стипендија додељених младима за основно образовање одраслих. 	- МП; - МРСП.	MOC	0,00	0,00
7.1.4. Иницијативи доношење правне регулативе за стипендирање школовања младих у Републици Србији из сиромашних породица и руралних подручја као и основног образовања одраслих који нису старији од 30 година							
7.1.5. Спровести истраживања узрока незавршавања студија у року	2011–2012.	Утврђени основни узроци дугог, односно продуженог студирања младих у Републици Србији	<ul style="list-style-type: none"> - Објављена анализа резултата истраживања о узроцима дугог, односно продуженог студирања младих у Републици Србији; - Предложене мере за отклањање узрока дугог, односно продуженог студирања младих у Републици Србији. 	MOC	<ul style="list-style-type: none"> - МП; - РЗС; - Универзитети; - Студентске организације. 	0,00	0,00

7.1.6. Повећати број места и опремљеност у ученичким и студентским домовима	2011–2014.	Повећан капацитет и квалитет ученичког и студентског смештаја и услуга	- Број ученика и студената смештених у ученичким и студентским домовима; - Задовољство ученика и студената квалитетом смештаја.	МП	MOC	0,00	0,00
7.1.7. Израдити Стратегију развоја неформалног образовања младих	2011.	Израђена Стратегија развоја неформалног образовања младих	Усвојена Стратегија развоја неформалног образовања младих	MOC	- МП; - МЕРР; - МРСП; - НСЗ; - Удружења.	0,00	0,00
7.1.8. - Промовисати младима неформално учење и концепт доживотног учења; - Реализовање кампања којима се знање и образовање промовишу као вредности.	2010–2014.	Повећан број младих који учествују у различitim видовима неформалног образовања.	- Број младих обухваћених програмима неформалног образовања; - Број реализованих кампања којима се промовишу знање и образовање; - Процент младих који у свом систему вредности знање и образовање постављају као приоритете.	MOC	- ОЈЛС, ЛКМ; - НСЗ; - Удружења.	0,00	0,00

Специфични циљ: 7.2. Повећати степен учешћа младих у процесима одлучивања у образовању	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Успостављени механизми за учешће младих на републичком, локалном и институционалном нивоу у процесима одлучивања у образовању			1. Процент образовних установа у којима представници ученичког и студентског парламента активно учествују у доношењу одлука у образовању; 2. Процент ЈЛС у којима представници омладинских савета активно учествују у доношењу одлука у образовању; 3. Број програма неформалног образовања који се финансирају средствима из буџета ЈЛС.		2009–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
7.2.1. Утврдити Предлог измене закона о основама система образовања и вaspitaњa (ЗОСOB) којим се регулише учешће ученика у процесу доношења одлука у образовању	2009.	Предлог измена ЗОСOB којим се регулише учешће младих у процесу доношења одлука у образовању	Усвојене измене и допуне ЗОСOB којима се успостављају механизми за учешће младих у одлучивању у образовању	МП	МОС	5.135.414	0,00
7.2.2. Промовисати активно учешће младих у доношењу одлука у образовању	2009–2014.	Одлуке у образовним установама и институцијама доносе се уз активно учешће ученика, односно студената	Број одржаних активности за промоцију активног учешћа младих у доношењу одлука у образовању	- МОС; - МП.	ОЈЛС	6.632.000	0,00
7.2.3. - Образовати савете за младе у јединицама локалне самоуправе и - обука чланова савета за младе за активно учешће у образовној политици; - Утврдити процедуре за учешће савета младих у планирању програма неформалног образовања који ће се финансирати из буџета ЈЛС.	2011–2012.	- При ЈЛС основани савети за младе; - Повећани капацитети младих за активно учешће у образовној политици у јединицама ЈЛС Савети за младе предлажу програме неформалног образовања за младе који ће се финансирати из буџета ЈЛС.	- Број ЈЛС које имају образован Савет за младе; - Број јединица ЈЛС у којима млади активно учествују у образовној политици; - Донет и усвојен акт у коме је утврђен начин учешћа савета младих у планирању програма неформалног образовања.	- МОС; - ОЈЛС.	- МП; - Високошколске установе.	0,00	0,00

7.2.4 Обучити чланове школских одбора и савета за младе за планирање, реализацију и праћење резултата живота и рада ученика у заједници	2011.	Повећани капацитети чланова школских одбора и омладинских савета за планирање, реализацију и праћење резултата живота и рада ученика у заједници	- Број обучених чланова школских одбора и младих за планирање, реализацију и праћење резултата живота и рада ученика у заједници; - Број активности на унапређивању живота и рада младих у заједници покренутих од стране чланова школских одбора и савета за младе.	ОЈЛС	- МОС; - МП.	0,00	0,00
7.2.5 Обучити представнике ученичког парламената за учешће у креирању, реализацији и праћењу резултата различитих образовних активности на нивоу установе или институције	2011.	Повећани капацитети представника ученичког парламената за учешће у креирању, реализацији и праћењу резултата различитих образовних активности на нивоу установе или институције	- Број младих који су прошли обуку за креирање, реализацију и праћење образовних активности; - Број активности на унапређивању живота и рада у школи покренутих од стране ученичког парламената.	МП	- МОС; - Универзитети; - ОЈЛС; - Удружења.	0,00	0,00

Специфични циљ: 7.3 Осигурање квалитета у формалном и неформалном образовању младих кроз успостављање стандарда	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Подигнут ниво компетенција младих за наставак школовања						
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници		
7.3.1 - Промовисати и подржати утврђивање образовних стандарда заснованих на компетенцијама; - Утврдити образовне стандарде који треба да буду постигнути на крају средњошколског образовања из општеобразовних и стручних предмета.	2011.	Утврђени и усвојени образовни стандарди који су усклађени са стандардима у земљама ЕУ	Објављени образовни стандарди засновани на компетенцијама за општеобразовне и стручне предмете у средњем образовању	ЗВКОВ	- МОС; - НПС; - МЕРР; - МП; - Стручна друштва.	0,00	0,00
7.3.2 - Иницирати и подржати утврђивање стандарда наставничке професије; - Укључити младе у процес утврђивања стандарда.	2009–2010.	- Утврђени стандарди и компетенције; - Млади су узели активно учешће у утврђивању стандарда наставничке професије.	- Објављени стандарди наставничке професије; - Број младих који је учествовао у изради стандарда наставничке професије.	- МОС; - ЗУОВ..	- МП; - НПС; - Стручна друштва; - Факултети; - Ученичке и студентске организације.	2.924.000	2.000.000
7.3.3 Подржати даљи развој система интерног и екстерног вредновања рада установа средњошколског образовања (стандарди, индикатори, инструменти за мерење остварености стандарда и обуке просветних саветника, наставника и ученика)	2010–2014.	Приручник за вредновање и самовредновање рада средњих школа дорађен у складу са редефинисаним стандардима	Објављен Приручник са инструментима за вредновање и самовредновање рада средњих школа	- МП; - ЗВКОВ.	МОС	0,00	0,00
7.3.4. Модернизовати наставне планове и програме у циљу обезбеђивања функционалне рачунарске и технолошке писмености	2010–2014.	Повећана функционална рачунарска и технолошка писменост младих	Постигнућа младих на завршним испитима и међународним тестирањима	- МП; - ЗВКОВ; - НПС.	- МОС; - Удружења.	0,00	0,00

7.3.5. Примењивати методе и облике образовно-васпитног рада који подстичу активно учешће младих у наставном процесу и развој учења са разумевањем	2010. и континуир ано	Млади активно учествују у процесу наставе и учења	Постигнућа ученика на међународним тестирањима	- МП; - ЗВКОВ.	- МОС; - Удружења.	0,00	0,00
Специфични циљ: 7.3 Осигурање квалитета у формалном и неформалном образовању младих кроз успостављање стандарда		Очекивани резултат		Индикатор		Рокови	
		2. Успостављени стандарди квалитета у програмима неформалног образовања		1. Број годишње акредитованих програма неформалног образовања у Републици Србији		2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
7.3.6 Утврдити стандарде квалитета програма НФО	2011.	Утврђени стандарди квалитета програма НФО	- Установљена Комисија за утврђивање квалитета програма неформалног образовања; - Објављени стандарди квалитета програма НФО који су усклађени са стандардима ЕУ.	MОС	- МП; - МЕРР; - Универзитети; - Удружења.	0,00	0,00
7.3.7 - Пружити подршку успостављању система провере испуњености стандарда квалитета програма обуке младих у оквиру НФО (према усвојеним стандардима ЕУ о развоју кључних компетенција младих); - Објављивање Каталога програма неформалног образовања који испуњавају стандарде квалитета.	2011–2012.	- Утврђена процедура провере испуњености стандарда квалитета програма НФО; - Информације о програмима НФО доступне младима.	- Број програма НФО који испуњавају стандарде квалитета; - Објављен каталог програма НФО и дистрибуиран у ЛКМ и образовним институцијама.	MОС	- МП; - МЕРР; - ОЈЛС; - НСЗ; - Удружења.	0,00	0,00
7.3.8 Обучити младе за самопроцену компетенција стечених у НФО	2010–2011.	Еуропас (<i>Europass</i>) садржи и део о неформалном учењу	Број младих који имају ревидирани Еуропас (<i>Europass</i>), са подацима о компетенцијама стеченим кроз НФО	MОС	- МСП; - МП.	0,00	0,0000

7.3.9 Успостављање система подршке и праћења квалитета рада провајдера НФО	2010–2014.	Рад провајдера за НФО усаглашен са стандардима рада у НФО у ЕУ	Број провајдера НФО којима је пружена подршка у повећању квалитета рада	- МОС; - Агенција за стручно образовање и образовање одраслих.	- МП; - МЕРР; - НСЗ; - ОЈЛС; - Удружења.	0,00	0,00
---	------------	--	---	---	--	------	------

Специфични циљ: 7.4. Обезбедити механизме и подстизаје за повећање ефикасности у формалном и неформалном образовању младих	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Успостављен ефикаснији систем финансијског планирања и управљања у формалном и неформалном образовању			1. Проценат издвајања за образовање из БДП Републике Србије; 2. Број ЈЛС које су добиле обуку из финансијског планирања и управљања у функцији повећања ефикасности у формалном и неформалном образовању.		2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
7.4.1. Континуирано повећавање процента издвајања средстава за образовање и за развојне програме из БДП	2009–2014.	Повећани проценат издвајања за образовање развојне програме из БДП;	- Проценат издвајања за образовање из БДП и повећан је проценат издвајања за развојне програме; - Проценат средстава који је издвојен за развојне програме у образовању из буџета Републике Србије.	МП	- МФ; - МОС.	175.210	0,00
7.4.2. Организовати обуку запослених у ЈЛС за финансијско планирање и управљање у образовању	2010–2014.	Унапређен систем финансијског планирања и управљања у образовању на нивоу ЈЛС	У најмање 75% ЈЛС запослени обучени за финансијско планирање и управљање у образовању	ОЈЛС	- МП; - МФ; - МОС.	0,00	0,00

Специфични циљ: 7.4. Обезбедити механизме и подстицаје за повећање ефикасности у формалном и неформалном образовању младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	2. Успостављен ефикаснији систем формалног и неформалног образовања у Републици Србији				2010–2014.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници		
7.4.3. Промовисати оптимализацију мреже средњих школа у складу са националним, регионалним (привредним) и локалним критеријумима	2010–2014.	Мрежа средњих школа одговара пројектованим потребама тржишта рада	Смањен период од завршетка средње школе до добијања запослења у струци	МП	- МФ; - МОС; - МЕРР; - ОЈЈС; - НСЗ.	0,00	0,00
7.4.4. Подржати развијање јединственог информационог система образовања који садржи све податке неопходне за мерење напретка ка МЦР	2010–2011.	Прецизно и обухватно праћење напретка у остваривању МЦР	Јединствен образовни информациони систем (ЕИС) доступан на интернету	МП	- МОС; - ОЈЈС; - РЗС	0,00	0,00
7.4.5. Израдити критеријуме за финансирање програма НФО који одговарају тренутним и пројектованим потребама тржишта рада	2010–2014.	Ефикасније искоришћени постојећи капацитети НФО у задовољавању потреба тржишта рада	Израђени критеријуми финансирања програма НФО у складу са пројектованим потребама тржишта рада	МОС	- МП; - НСЗ; - ОЈЛС.	0,00	0,00

Специфични циљ: 7.5. Стално усклађивати развој система образовања и обуке са садашњим и пројектованим захтевима тржишта рада	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Унапређен и модернизован систем радне праксе за ученике стручних школа и студенте				1. Процент ученика и студената који имају или реализују радну, односно стручну праксу у предузећима; 2. Број предузећа са којима је склопљен уговор о радној, односно стручној пракси ученика и студената.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
7.5.1. Утврдити одговарајуће измене закона у области образовања у циљу регулисања радне праксе за ученике и студенте и промовисати радну праксу код социјалних партнера	2010.	Предлог измена Закона о средњој школи и Закона о високом образовању којима се регулише радна пракса ученика и студената	Усвојене измене и допуне Закона о средњој школи и Закона о високом образовању којима се регулише радна пракса ученика и студената	МП	- МРСП; - МОС; - УП; - НСЗ.	3.311.000	0,00
7.5.2. - Подржати утврђивање стандарда и принципа реализације праксе који ће важити за школе и за привредне субјекте; - Успоставити систем праћења и вредновања остваривања постављених стандарда за радну, стручну и студентску праксу; - Промовисати значај радне, стручне и студентске праксе.	2010–2014.	- Утврђени стандарди и принципи реализације стручне праксе; - Млади препознају радну праксу као значајан сегмент свог образовања.	- Објављени стандарди и принципи реализације радне, односно стручне праксе у образовању; - Број реализованих промотивних кампања о радној, стручној и студентској пракси.	- МП; - ЗВКОВ.	- МРСП; - МОС; - НСЗ; - Образовне институције; - УП.	0,00	0,00

Специфични циљ: 7.5. Стално усклађивати развој система образовања и обуке са садашњим и пројектованим захтевима тржишта рада	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Обука и образовање усклађени са потребама тржишта рада				1. Процент младих који нађу посао у струци у року од годину дана од завршетка школе или пријављивања на евидентију НСЗ		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације		Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
7.5.3. Подржати успостављање мреже за размену информација између представника образовног система, НСЗ, РЗС и привредне коморе и послодавца (социјални дијалог)	2010–2011.	Успостављена континуирана и благовремена размена информација између образовног система, НСЗ, РЗС, привредне коморе и послодавца	Креiran веб портал са информацијама везаним за потребе тржишта рада у склопу постојећих портала ЈЛС, повезивање са порталом Владе и повезивање са постојећим базама података о могућностима запослења (НСЗ, Инфостуд)	- МОС; - НСЗ.	- МП; - МРСП; - ОЈЛС; - Удружења.	0,00	0,00
7.5.4. Подстицати различите облике сарадње између образовних институција и ученика и студената: - организовање регионалних и локалних пословно-образовних сусрета између привредника и ученика, односно студената; - развити систем стипендирања од стране привредника и фондова као вида социјално одговорног пословања.	2011–2014.	- Проширен дијапазон могућности младих за упознавање са сфером рада и добијање релевантних информација о тржишту рада; - Развијен систем стипендирања ученика од стране привредника и различитих фондова.	- Број организованих регионалних и локалних пословно-образовних сусрета привредника и ученика и студената; - Број додељених стипендија привредних субјеката за ученике и студенте.	- МОС; - НСЗ; - ОЈЛС; - Центри за развој каријере.	- МФ; - МРСП; - Удружења студената; - УП; - Удружења.	0,00	0,00

Специфични циљ: 7.6. Стимулисати развој програма неформалног учења и образовања и веће професионализације рада са младима у Републици Србији	Очекивани резултат			Индикатор 1. Процент наставника и стручних сарадника средњих школа обучених да раде са младима према усвојеним стандардима рада са младима	Рокови		
	1. Успостављена већа професионализација рада са младима у Републици Србији				2010–2014.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
7.6.1. Развити професионалне стандарде у раду са младима, укључујући и рад са волонтерима, који су усклађени са стандардима ЕУ и потребама Републике Србије	2010–2011.	Утврђени професионални стандарди рада са младима, укључујући и рад са волонтерима	Усвојен документ о професионалним стандардима рада са младима у складу са ЕУ стандардима и потребама Републике Србије	MOC	- МП; - МСП; - Удружења.	0,00	0,00
7.6.2. Обука наставника и стручних сарадника у средњим школама за рад са омладинским удружењима према успостављеним професионалним стандардима рада са младима	2012–2014.	Наставници и стручни сарадници у средњим школама обучени за рад са омладинским удружењима према усвојеним професионалним стандардима	1.500 наставника и стручних сарадника прошли обуку за рад са омладинским удружењима	MOC	- МП; - Удружења.	0,00	0,00

Специфични циљ: 7.6. Стимулисати развој програма неформалног учења и образовања и веће професионализације рада са младима у Републици Србији	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	2. У Републици Србији постоји разнолика понуда развијених програма неформалног учења и образовања						
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	
7.6.3. Подржати јачање програма вршињачке едукације у средњим школама као облика неформалног учења	2009. и континуирано	Повећан број и квалитет НФО програма у средњим школама који се реализују кроз вршињачку едукацију	- Број средњих школа у којима се реализују програми НФО кроз вршињачку едукацију; - Проценат ученика који су обухваћени вршињачком едукацијом у школама.	МП	- МОС; - МП; - Удружења.	45.386.000	0,00
7.6.4. Подржати реализацију неформалних образовних програма кроз рад ЛКМ	2010–2014.	ЈЛС у сарадњи са саветима за младе планирају неформалне образовне програме за младе који се спроводе кроз ЛКМ	Најмање 50% ЈЛС планирало неформалне образовне програме за младе	ОЈЛС	- МОС; - Удружења.	0,00	0,00

Специфични циљ: 7.7. Оснажити младе да преузму активно, одговорно и ефикасно управљање својом каријером	Очекивани резултат			Индикатор	Индикатор	Рокови	
	1. Средњошколци и студенти у Републици Србији активно и ефикасно управљају својом каријером					1. 30% средњошколаца и студената у Републици Србији су завршили обуку за активно управљање својом каријером у периоду од 2009. до 2014. године; 2. Смањен проценат младих, пријављених на евиденцију НСЗ који учествују у програмима преквалификације.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
7.7.1. Обучити стручне сараднике у средњим школама у Републици Србији за КВС	2010–2011.	Обучени стручни сарадници у средњим школама за каријерно вођење и саветовање	Проценат и број обучених стручних сарадника у средњим школама за КВС младих	МП	- МОС; - Удружења.	0,00	0,00
7.7.2. Проширити област деловања школских управа (ШУ) активностима каријерног вођења и саветовања	2011.	ШУ координирају активности на КВС у свом региону	Једна особа запослена у свакој ШУ се бави КВС младих	МП	- МОС; - ОЈЛС.	0,00	0,00
7.7.3. Развити стандарде рада КВС за различите узрасне групе	2011–2010.	Израђени стандарди рада центара за КВС	Број младих обухваћених КВС	МОС	- МП; - НСЗ; - Универзитет.	0,00	0,00
7.7.4. Подржати даљи развој центара за КВС у школама и универзитетима	2011.	Образовани центри за КВС у школама и универзитетима	Број и проценат отворених центара за КВС у школама и универзитетима	Образовне установе и институције	- МП; - МОС.	0,00	0,00
7.7.5. Обучавати средњошколце и студенте за активно и ефикасно управљање својом каријером	2011–2014.	Организована обука за средњошколце и студенте за активно и ефикасно управљање својом каријером	Број спроведених обука при ШУ за средњошколце и студенте за активно и ефикасно управљање својом каријером	- МП; - МОС.	- Стручни сарадници у средњим школама; - КВС при универзитетима.	0,00	0,00

8. Подстицати и стимулисати све облике запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих

Планиране активности у периоду 2009–2014. године

Специфични циљ 8.1. Унапредити перспективе младих на тржишту рада и створити услове за чешће и квалитетније запошљавање младих ⁶ ⁷	Очекивани резултат	Индикатор	Рокови				
	<p>1. Повећана запосленост младих;</p> <p>2. Унапређени технички и кадровски капацитети центара за каријерно вођење и саветовање и центара за професионално информисање;</p> <p>3. Број центара за каријерно вођење и саветовање и центара за професионално информисање који су усвојили стандарде рада у складу са Стратегијом за каријерно вођење и саветовање.</p>	<p>1. Стопа запослености младих старосне доби од 15 до 24 године, у периоду од 2009. до 2011. године, повећана за 10 процентних поена;</p> <p>2. Стопа запослености младих старосне доби од 25 до 30 година, у периоду од 2009. до 2011. године, повећана за 15 процентних поена;</p> <p>3. Однос између стопе незапослености младих и опште стопе незапослености смањен на 2:1;</p> <p>4. Проценат и број ученика у средњим школама који су укључени у систем каријерног вођења и саветовања;</p> <p>5. Најмање један професионално обучен саветодавац за стандарде рада са младима у центрима за каријерно вођење и саветовање и центрима за професионално информисање.</p>	2009–2011.				
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
8.1.1. Испитати потребе младих за каријерним вођењем, саветовањем и информисањем	2010.	Идентификоване потребе младих за каријерним вођењем и информисањем	<ul style="list-style-type: none"> - Извештај о потребама младих за каријерним вођењем, саветовањем и информисањем у Републици Србији у 2010. години; - Проценат младих у 	<p>МОС</p>	<ul style="list-style-type: none"> - МЕРР; - МП; - НСЗ; - Удружења; - Научноистраживачке организације. 	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)

⁶ У Националном акционом плану запошљавања младих, који развија Министарство економије и регионалног развоја, детаљно се разрађују активности везане за креирање квалитетног запошљавања младих и сузбијање неформалне запослености младих, дефинишу се њихови носиоци и извори финансијских средстава, стога је тај део изостављен из овог акционог плана. Активности којима се подстиче запошљавање младих у Републици Србији, а које су дефинисане у овом акционом плану, комплементарне су са напорима који су усмерени ка имплементацији међународног документа Агенде за промоцију пристојног рада за све, који је 2000. године прихватила и Међународна организација рада.

⁷ Активности које би допринеле порасту тражње за радном снагом и креирању радних места за младе нису посебно дефинисане овим акционим планом, већ се овај акциони план у делу о запошљавању младих у потпуности ослања на економске и секторске политике, а тиме и на политику запошљавања и политику за младе, дефинисане Меморандумом о буџету и економској и фискалној политици за 2009. годину, са пројекцијама за 2010. и 2011. годину Министарства финансија и Владе.

8.1.2. Подстичати развој и оснивање центара за каријерно вођење и саветовање за рад са младима на тржишту рада	2010–2011.	- Споразум о учинку између МОС и НСЗ; - Образовани центри за каријерно вођење и саветовање и центри за професионално информисање.	руралним, односно урбаним срединама и припадницима осетљивих група који је исказао потребу за каријерним вођењем и информисањем.	- Број годишње образовних центара за каријерно вођење и саветовање и центара за професионално информисање у Републици Србији; - Годишњи број корисника услуга центара за каријерно вођење и саветовање и центара за професионално информисање у Републици Србији.	- МОС; - НСЗ; - ЗУС.	Удружења	13.201.000	0,00
8.1.3. Усвојити стандарде рада са младима центара за каријерно вођење и саветовање и центара за професионално информисање, а у складу са Стратегијом за каријерно вођење и саветовање	2010.	Унапређен рад центара за каријерно вођење и саветовање и центара за професионално информисање у пружању услуга младима на тржишту рада	Усвојени стандарди за рад центара за каријерно вођење и саветовање и центара за професионално информисање у Републици Србији до 2010. године	- МЕРП;	- МОС; - Удружења; - ЗУС.	562.500	268.500	
8.1.4. Пружати финансијску и стручну помоћ младима у остваривању радне, стручне и студентске праксе и волонтерског рада	2009. и континуирено	Већи број младих који су прошли радну праксу у предузећима, организацијама и установама	- Број ученика који су похађали радну праксу; - Број студената који су похађали радну праксу; - Број незапослених младих који су похађали стручну праксу.	- МЕРП; - МОС, Фонд за младе таленте.	- МРСП; - НСЗ; - Образовне установе и институције; - УП.	13.970.000	7.660.000	

Специфични циљ: 8.2. Обезбедити веће учешће младих у мерама и програмима активне политike запошљавања	Очекивани резултат	Индикатор	Рокови				
	1. Повећана стопа активитета младих на тржишту рада 2. Обезбеђен виши квалитет и равномернији регионални обухват младих мерама и програмима активне политике запошљавања	1. Повећана стопа учешћа младих који напуштају образовни систем или се не школују, младих старости од 19 до 24 године, као и младих старости од 25 до 30 година на тржишту рада у просеку за 2,5% годишње; 2. Број младих корисника мера и програма активне политике запошљавања повећан у просеку за 10% годишње, уз обезбеђење равномернијег регионалног обухвата младих .	2009–2011.				
Активности	Рок	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
8.2.1. Обезбедити да млади као специфична циљна група незапослених на тржишту рада постану приоритет и да се на основу тога обезбеди већи квалитет активних мера и бољи регионални обухват младих обукама и програмима	2009–2011.	Побољшан квалитет и повећан број младих укључених у обуке и програме, укључујући и младе из друштвено осетљивих група	- Повећан обухват младих обукама за активно тражење посласа за 10% годишње уз равномернији обухват по окрузима, односно регионима; - Број младих који су се запослили након коришћења услуга НСЗ; - Креирана и ажурирана база података у оквиру НСЗ за мониторинг и евалуацију младих, корисника активних мера.	- МЕРР; - НСЗ.	- МОС; - УП.	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
8.2.2. У складу са потребама локалних и регионалних тржишта рада, побољшати обухват младих и обезбедити виши квалитет обука за унапређење постојећих и стицање нових вештина и квалификација	2009–2011.	Побољшан квалитет обука и повећан обухват младих	- Повећан обухват младих обукама за унапређивање постојећих и стицање нових вештина и квалификација за 10% на годишњем нивоу; - Број младих који су се запослили након учешћа у обукама за	НСЗ	- ОЈЛС; - УП.	270.540.000	0,00

			унапређење постојећих и стицање нових вештина и квалификација; - Креирана и ажурирана база података у оквиру НСЗ за мониторинг и евалуацију младих, учесника у програмима обука.				
8.2.3. Информисати младе без образовања о могућностима наставка школовања и запошљавања	2009–2011.	Развијени програми и механизми за информисање младих без образовања	Број младих укључених у програме за наставак школовања „друге шансе”	- МЕРР; - ОЈЛС.	- МОС; - МП; - НСЗ; - ЦСР.	5.423.000	0,00

Специфични циљ: 8.3. Подстицати отварање нових радних места, развити самозапошљавање и предузетништво код младих у свим срединама	Активности	Рок	Очекивани резултат		Индикатор		Рокови	
			1. Развијене предузетничке вештине и повећано самозапошљавање код младих		1. Број нових предузећа и облика самосталне делатности чији су оснивачи млади на годишњем нивоу		2009–2014.	
			Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
					Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
8.3.2. Подстицати реализацију програма и пројекта за развој омладинског предузетништва у Републици Србији	2009. и континуирано	Развијен предузетнички дух код младих и унапређена перспектива самозапошљавања младих у Републици Србији	- Број годишње реализованих програма којима се унапређује предузетништво и самозапошљавање код младих; - Број младих у Републици Србији који учествују у програмима развоја предузетништва.	- МОС; - РАРМСПП.	- МЕРР; - ОЈЛС; - УП.	5.610.000	0,00	

Специфични циљ: 8.3. Подстицати отварање нових радних места, развити самозапошљавање и предузетништво код младих у свим срединама	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови	
	2. Спровођењем опсежног скупа активности учињен значајан допринос у популаризацији предузетништва кроз образовни систем и повећан број младих предузетника у Републици Србији					
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци Надлежни органи, институције и организације	Потребна финансијска средства у 2009. години Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план) Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
8.3.1. Промовисати концепт омладинског предузетништва	2010–2011.	Млади упознати са начином и могућностима самозапошљавања и развоја предузетничких вештина	Број годишње реализованих кампања за промоцију омладинског предузетништва	- МЕРР; - МОС; - МП.	- АМСПП; - Образовне установе.	0,00 0,00
8.3.3. Подстицати образовање младих за предузетништво у руралним подручјима	2010–2011.	Оријентисаност младих ка агробизнису и економски исплативој производњи	Број младих предузетника из руралних средина обухваћених едукационом омладинском предузетништву	- МПО; - Регионалне канцеларије за рурални развој.	- ОЈЛС; - Удружења.	0,00 0,00
8.3.4. Увођење програма нових кредитних линија и подршка старим линијама за подстицање предузетништва код младих у оквиру Фонда за развој Републике Србије, са повољним условима сервисирања	2010–2011.	Нове кредитне линије за младе предузетнике	- Годишњи број кредита из Фонда за развој Републике Србије који су додељени младима; - Број младих који су користили микро кредите из Фонда за развој Републике Србије на годишњем нивоу; - Процент активних младих предузетника две године након започиња пословања уз помоћ микро кредита.	- МЕРР; - Фонд за развој Републике Србије.	- АМСПП; - Агенција за привредне регистре.	0,00 0,00

Специфични циљ: 8.4. Повећати професионалну и просторну покретљивост младих ⁸	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Омогућена просторна покретљивост младих кроз веће јавне и приватне инвестиције у развој слабије развијених региона				2010–2014.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
8.4.1. Обезбедити већа улагања из државних фондова у развој мање развијених региона ради успоравања одласка младих из тих средина	2010. и континуирано	Веће могућности запослења у мање развијеним срединама	- Укупна улагања државе у развој инфраструктуре мање развијених региона на годишњем нивоу; - Укупне државне субвенције на годишњем нивоу усмерене на улагања у развој делатности у којима се подстиче запошљавање младих; - Учешће младих миграната, који годишње напуштају земљу у радно активном становништву исте старосне доби; - Број младих миграната унутар земље на годишњем нивоу.	- МЕРР; - МИ; - МНИП.	MOC	0,00	0,00

⁸ Активности које су наведене у овом акционом плану, а које се односе на улагања државе у економски и друштвени развој мање развијених региона у Републици Србији, у потпуности су усклађене са Стратегијом регионалног развоја Републике Србије за период од 2007. до 2012. год. и Националном стратегијом привредног развоја Републике Србије од 2006. до 2012. год. које је усвојила Влада.

8.4.2. Омогућити већу мобилност младих у тражењу запослења ван места становља	2010. и континуирано	Успостављен систем стимулативних мера за подстицање мобилности младих у тражењу запослења ван места становља	- Број нових радних места отворених или креираних уз помоћ субвенција за подстицање регионалних програма запошљавања на годишњем нивоу; - Број одобрених субвенција за стамбене кредите намењене младима који започињу каријеру изван места становља.	- НСЗ; - Национална корпорација за осигурање стамбених кредитова.	МЕРР	0,00	0,00
8.4.3. Обезбедити увођење система прогноза на тржишту рада на националном и регионалном нивоу	2010–2014.	Боља усклађеност понуде и тражње за одговарајућим занимањима	- Периодично информисање јавности о прогнозама кретања тражених занимања на тржишту рада Републике Србије; - Број непопуњених радних места се смањује за 1,5% на годишњем нивоу.	- МЕРР; - НСЗ.	- Научноистраживачке установе; - Удружења.	0,00	0,00

9. Унапредити услове за безбедан живот младих

Планиране активности у периоду 2009–2014. године

Специфични циљ 9.1. Унапређивати нормативно и стратешко регулисање сектора безбедности у циљу побољшања безбедности младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Нормативно и стратешки унапређен сектор безбедности у циљу побољшања безбедности младих						
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
9.1.1. Подржати и учествовати у процесу израде правних и стратешких докумената из области безбедности у делу који се односи на младе – Стратегија националне безбедности, Закон о физичко-техничкој безбедности, Национална стратегија превенције криминала, Стратегија безбедности саобраћаја, Национални акциони план за спречавање трговине људима, Стратегија реформе сектора безбедности и друга документа	2009–2012.	Проблеми безбедности младих препознати и садржани су у правним и стратешким документима који се тичу безбедности	Број стратегија и закона из области безбедности у чијој изради су учествовали представници МОС	MOS	- МУП; - МПР; - МО; - Остала ресорна министарства.	22.732.000	15.000.000

Специфични циљ 9.2. Институционално оснажити сектор безбедности и државне управе у циљу унапређивања, остваривања и заштите људских права и права младих	Очекивани резултат			Индикатор	Индикатор	Рокови	
	1. Институционално оснажен сектор безбедности у циљу унапређивања, остваривања и заштите људских права и права младих					2010–2011.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци			Потребна финансијска средства у 2009. години
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	
9.2.1. Обучити запослене у сектору унутрашње контроле у сектору безбедности из области људских и права младих и дечијих права (због конвенције о правима детета, која садржи важне одредбе, посебно за малолетнике, које нису део других конвенција које укључују само одрасле)	2010–2011.	Унапређено разумевање запослених у сектору унутрашње контроле из области људских и дечијих права младих	Број запослених из сектора унутрашње контроле и безбедности који су прошли обуку из области дечијих и права младих	- МО; - МПР; - МУП.	- МОС; - Удружења; - Образовне институције.	0,00	0,00
9.2.2. Промовисање развоја каријере мањинских и социјално рањивих група младих у пољу сектора безбедности	2010–2011.	Млади из мањинских и социјално рањивих група информисани о могућностима запошљавања у сектору безбедности	Број младих припадника мањинских и социјално рањивих група који су се јавили на конкурс за запошљавање у сектору безбедности	- МО; - МУП; - МОС; - МПР; - Службе безбедности; - НСЗ; - Канцеларије заштитника грађана.	Удружења	0,00	0,00
9.2.3. Именовати помоћнике заштитника грађана (на националном и на регионалном нивоу) који ће бити задужени за рад са младима као и њихово континуирано усавршавање	2010.	Унапређен рад канцеларије заштитника грађана за рад са младима	Број помоћника заштитника грађана на националном и регионалном нивоу који се баве питањима младих	- Влада; - НСЗ; - Канцеларије заштитника грађана.	Удружења	0,00	0,00

Специфични циљ 9.3. Развијати безбедносну културу код младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Млади поседују адекватне информације и функционална знања о безбедносним изазовима, ризицима и претњама по личну и колективну безбедност; 2. Млади поседују вештине које им служе да заштите себе и друге; 3. Млади су усвојили позитивне ставове и систем вредности који промовишу културу превенције и толеранције.				1. Процент младих који имају позитиван став о безбедносној култури, превенцији и толеранцији		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници		
9.3.1. Уградити садржаје безбедносне културе у наставне програме основног и средњег образовања у Републици Србији	2010–2012.	У оквиру основног и средњег образовања млади имају могућност да стичу знања из области безбедности и развијају сопствену безбедносну културу	Број школа у којима млади имају могућност да стичу знања из области безбедносне културе младих	МП	- МОС; - МУП; - МО; - МПР; - МНТР; - ОЈЛС; - Факултет безбедности; - Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију; - Правни факултет; - Криминалистичко-полицијска академија. - Удружења.	0,00	0,00
9.3.2. Поставити веб-сајт („Замисли безбедан живот“) о безбедносној култури младих као подршку формалном и неформалном образовању из ове области	2010–2012.	Створена електронска подршка формалном и неформалном образовању младих из области безбедносне културе	- Постављен веб-сајт о безбедносној култури младих; - Број посетилаца веб-сајта о безбедносној култури младих.	- МОС; - МП.	- МПР; - МУП; - ОЈЛС, ЛКМ; - Институције и тела која ће се бавити младима; - Удружења.	0,00	0,00
9.3.3. - Континуирано промовисати безбедносну културу, а посебно безбедну вожњу, међу младима кроз спортске и културне дogađaje; - Спроводити континуиране кампање о безбедној вожњи.	2010–2012.	- Повећана свест о аспектима безбедносне културе међу младима; - Повећана свест међу младима о ризицима у саобраћају и начинима да се они избегну.	- Број реализованих спортских и културних догађаја посвећених промоцији безбедносне културе младих; - Број спроведених промотивних и медијских кампања посвећених	- МОС; - МУП.	- МП; - МЗ; - МО; - Образовне институције (Факултет безбедности, Саобраћајни факултет итд.); - Ауто-мото савез. - Удружења.	0,00	0,00

			безбедносној култури младих и безбедној вожњи.				
9.3.4. Увежбавати поступке реаговања у ванредним ситуацијама у образовним институцијама	2010–2012.	У школама установљен редован систем увежбавања поступака за реаговање у ванредним ситуацијама (тероризам, пожари и хаварије, елементарне непогоде)	- Број школа које су одржале вежбе за реаговање у ванредним ситуацијама; - Број младих који су учествовали у вежбама за реаговање у ванредним ситуацијама.	- МУП; - МПР; - Образовне институције.	- МОС; - МПР; - Удружења; - (Црвени крст, извиђачи итд.).	0,00	0,00
Специфични циљ 9.4. Јачати међусобно поверење између младих и сектора безбедности		Очекивани резултат		Индикатор		Рокови	
		1. Повећано поверење младих у сектор безбедности; 2. Већа отвореност сектора безбедности према младима.		1. Број реализованих едукативних посета представника полиције и војске средњим школама, као и средњошколаца организационим јединицама у сектору безбедности		2010–2012.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
9.4.1. Промовисати значај, улоге и функције сектора безбедности међу средњошколском омладином (едукативне посете представнику полиције и војске средњим школама као и средњошколаца овим институцијама)	2010–2012.	Средњошколска омладина је упозната са значајем, улогом и функцијом сектора безбедности у друштву	- Број школа укључених у активности едукативних посета представнику полиције и војске средњим школама, као и средњошколаца организационим јединицама за безбедност; - Број организационих јединица у сектору безбедности укључених у активности едукативних посета представнику полиције и војске средњим школама као и	- МПР; - МУП; - МО.	- МП; - МОС; - Факултет безбедности.	0,00	0,00

			средњошколаца организационим јединицама за безбедност.				
--	--	--	--	--	--	--	--

Специфични циљ 9.5. Стварати услове за безбедније и здравије радно окружење младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Унапређено стање безбедности и здравља младих у радном окружењу			1. Проценат и број младих који су имали повреде на раду – за 20% смањен број повреда младих на раду	2010–2012.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
	2010–2012.	Развијена свест и знање младих и њихових послодаваца о безбедности и здрављу на раду	- Успостављен информациони систем у области безбедности и здравља на раду који препознаје младе као посебну циљну групу; - Број одржаних промотивних и медијских активности намењених младима и послодавцима о значају безбедног и здравог радног окружења; - Број одржаних предавања за младе и послодавце о безбедности и здрављу на раду.	- МРСП; - Завод за медицину рада.	- МЗ; - МП; - МУП; - МОС; - МЖСПП; - УП; - Синдикати; - РЗС; - НСЗ; - Образовне институције; - Удружења.	0,00	0,00
9.5.1. - Развијати систем информисања у области безбедности и здравља на раду ради евидентије повреда на раду, професионалних болести, мобинга итд.; - Спроводити медијске кампање, са посебним нагласком на малим и средњим предузећима, ради промоције афирмативног радног окружења, културе превенције и добре праксе у области безбедности и здравља на раду младих; - Стално усавршавати и младе који улазе у радни однос и послодавце о безбедности и здрављу на раду.							

Специфични циљ 9.6. Стварати безбедније школско окружење	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Побољшање, односно унапређење стања безбедности у школама			1. Смањен број инцидената који угрожавају безбедност у школама	2010–2012.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници		
9.6.1. Успостављати и развијати механизме и модалитетете процене, идентификације и реакције на безбедносне ризике и проблеме: 1. Оснађивати тимове стручњака (кризне тимове) за превенцију и санирање последица социопсихолошких и безбедносних проблема младих (на свим нивоима од државног до локалног, па и нивоу појединачних институција као што су школе); 2. Одређивати и обучавати особу за медијацију сукоба у свакој школи.	2010–2012.	- Идентификовани ризици, усвојене стратегије за реаговање у кризним ситуацијама и усвајање препорука и практичних упутстава; - Развијен превентивни реактивни механизам за побољшање безбедних услова за живот младих.	- Број образованих тимова стручњака (кризних тимова) за превенцију и санирање последица социопсихолошких и безбедносних проблема младих; - Проценат и број школа које имају медијатора, особу која је задужена и обучена да буде медијатор сукоба.	- МП; - Образовне институције; - ОЈЛС.	- МУП; - МПР; - МРСП; - МОС; - ЈКМ; - СКГО; - Центри за медијацију; - Факултети; - Удружења;	0,00	0,00

Специфични циљ 9.7. Повећати безбедност на јавним местима	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Побољшано стање безбедности на јавним местима			1. Смањен број инцидената на јавним местима који укључују младе		2010–2012.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акционери план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
9.7.1. Идентификовати и мапирати јавна места ризична за безбедност младих људи у свакој ЈЛС	2010.	Створен механизам за континуирану идентификацију, мапирање и праћење rizичних јавних места за безбедност младих	Број ЈЛС у којима су идентификована и мапирана јавна места rizична за безбедност младих	- МУП; - ОЈЛС.	- МОС; - МО; - МП; - ОЈЛС, ЛКМ; - Факултети; - Средства јавног информисања.	0,00	0,00
9.7.2. Подржати информисање младих о rizicima на мапираним rizичним јавним местима и начине избегавања rizичних локација које млади посећују	2010.	Повећан ниво свести и знања младих о rizicima који се испољавају на мапираним јавним местима на којима они бораве	Број реализованих кампања за информисање младих о rizicima на мапираним rizичним јавним местима	- МОС; - МУП; - ЛКМ.	- МП; - Удружења; - Образовне институције.	0,00	0,00
9.7.3. Трансформисати rizичне просторе у места на којима млади могу да буду сигурни, активни и креативни (изградња аматерског позоришта у „лошем“ крају, ограђивање терена за спортске активности итд.)	2011– 2012.	Опремљена и креативно реконструисана најrizичнија јавна места на којима се окупљају млади	Број трансформисаних rizичних локација у просторе на којима млади могу бити сигурни	ОЈЛС	- МОС; - МП; - МУП; - ЛКМ; - СКГО.	0,00	0,00

Специфични циљ 9.8. Превенција и сузбијање насиља у породици	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Унапређени механизми превенције насиља у породици који укључују младе као жртве или починиоце				1. Број казни изречених за насиље у породици који укључује младе као жртве или починиоце; 2. Број пријављених случајева насиља у породици који укључује младе као жртве или починиоце.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
9.8.1. Спроводити медијске кампање ради указивања на проблем насиља у породици које укључују младе као жртве или починиоце	2009–2012.	Повишена свест о проблему насиља у породици	- Број медијских кампања за превенцију и сузбијање насиља у породици; - Број организација за помоћ жртвама породичног насиља.	- МОС; - МЗ; - МРСП.	- ОЈЛС; - Средства јавног информисања; - Удружења; - ЦСР.	10.140.000	0,00
9.8.2. - Пружати подршку жртвама насиља у породици ради социјалне инклузије; - Организовати перманентну обуку за особље из ЛКМ за препознавање насиља и помоћ жртвама насиља у породици.	2009–2014.	- Повећана социјална инклузија младих, жртва насиља у породици; - Побољшани капацитети свих установа задужених за превенцију и борбу против насиља у породици.	- Број младих, жртва насиља у породици, којима је пружена подршка за социјалну инклузију; - Број одржаних обука за препознавање насиља и помоћ жртвама насиља у породици	- МРСП; - ОЈЛС; - МЗ.	- МОС; - МУП; - Средства јавног информисања; - ЦСР.	32.740.000	26.000.000

Специфични циљ 9.9. Развијати процедуре и услуге неодложних интервенција намењених младима – жртвама насиља и другима који се налазе у акутним кризним ситуацијама	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Успостављен је систем неодложних интервенција намењених младима – жртвама насиља и другима који се налазе у акутним кризним ситуацијама						
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план) Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)	
9.9.1. - Обезбеђивати 24-часовну доступност услуга у центрима за социјални рад; - Развити процедуре за обезбеђивање 24-часовне доступности неодложних интервенција у заједници младима жртвама насиља и другима који се налазе у акутним кризним ситуацијама.	2010.	Успостављен је систем неодложних интервенција намењених младима – жртвама насиља и другима који се налазе у акутним кризним ситуацијама	- Услуге центра за социјални рад доступне су 24 часа; - Развијене су процедуре за неодложне интервенције између социјалног, здравственог, правосудног система и полиције.	- МРСП; - ОЈЛС; - ЦСР.	- МЗ; - МПР; - МП; - МУП.	0,00	0,00
9.9.2. Изабрати и обучити породице за ургентни породични смештај младих који нису пунолетни	2010.		Број породица које обезбеђују ургентни смештај младих до 18 година који су жртве насиља или се налазе у другим акутним кризним ситуацијама	- МРСП; - ЦСР.	Удружења	0,00	0,00

Специфични циљ: 9.10. Развијати процедуре и услуге неодложних интервенција намењених младима – починиоцима насиља	Очекивани резултат 1. Оспособљени припадници интервентних јединица да ненасилно решавају сукобе у којима су млади починиоци насиља			Индикатор 1. Проценат и број интервентних јединица које у свом саставу имају припаднике обучене за ненасилно решавање и медијацију сукоба	Рокови 2010–2014.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	
9.10.1. Континуирано обучавати припаднике интервентних јединица полиције у примени савремених техника медијације и трансформације сукоба у складу са Програмом који доноси министар унутрашњих послова	2010. и континуирано	Интервентне јединице полиције су обучене у медијацији и трансформацији сукоба	Број обука које су организоване за припаднике интервентних јединица	МУП	- МОС; - Криминалистичко-полицијска академија.	0,00	0,00
Специфични циљ: 9.11. Стварати услове за примену диверзионих поступака и алтернативних мера које се изричу младима у сукобу са законом	Очекивани резултат 1. Већа је заступљеност диверзионих мера у односу на укупан број мера које се изричу малолетним починиоцима кривичних дела			Индикатор 1. Повећан број диверзионих мера у односу на укупан број мера које се изричу малолетним починиоцима кривичних дела; 2. Број малолетних починилаца кривичних дела; 3. Број изречених власпитних налога малолетницима; 4. Број осуђених малолетних лица.	Рокови 2010–2011.		
	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години
9.11.1. - Израдити и усвојити подзаконски акт о примени власпитних налога; - Утврдити листу установа, служби и организација у којима се могу реализовати власпитни налоги и мере посебних обавеза и извршити попис послова које малолетници могу да					Надлежни органи, институције и организације	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
2010.	- Успостављени су критеријуми и јасна подела улога и одговорности у реализацији власпитних налога и мера посебних обавеза; - Системско праћење	- Усвојена подзаконска акта о примени власпитних налога који се изричу младима у сукобу са законом; - Утврђена је листа установа, служби и организација у свим	- МРСП; - МПР; - РЈТ.	- МП; - Врховни суд; - Здравствене и службе социјалне заштите на локалном нивоу; - Општински и окружни судови; - ОЈЛС;	0,00	0,00	

обављају у склопу васпитних налога и мера посебних обавеза; - Увести систем прикупљања података о диверзионим мерама и обезбедити годишње анализе датих података; - Идентификовати менторе, односно кључне раднике који ће пратити реализацију изречених мера.		примене диверзионих мера обезбеђено.	ЈЛС где се могу реализовати васпитни налоги и посебне обавезе; - Успостављен је систем извештавања о реализацији изреченih диверзионих мера.		- РЗС; - Удружења.		
9.11.2. Подстицати медијацију као алтернативну меру за малолетне учиниоце кривичних дела	2010–2011.		Већа заступљеност медијације у примени диверзионих мера и поступака код малолетних починилаца кривичних дела	МПР	- МП; - МОС; - Окружни судови и тужилаштво; - ЦСР.	0,00	0,00

Специфични циљ: 9.12. Подржати истраживања о насиљу међу младима и над младима	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Континуирана доступност поузданих емпиријских показатеља о разним аспектима безбедности младих				1. Објављена најмање два истраживања годишње о емпиријским показатељима различитих аспеката безбедности младих		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)	
9.12.1. Спроводити истраживања на годишњем нивоу: - о насиљу међу младима; - о поверењу младих у сектор безбедности; - о повредама на раду, професионалним болестима младих као и мобингу над младима.	2010–2012.	Установљен ниво безбедносне културе младих	Годишње истраживање о нивоу безбедносне културе младих	МОС	- Ресорна министарства; - Научноистраживачки институти; - Факултети; - Агенције за испитивање јавног мињења; - Удружења.	0,00	0,00
9.12.2. Системски прикупљати податке и публиковање годишњих анализа о насиљу међу младима	2010–2012.	Прикупљени и публиковани подаци о насиљу међу младима	Број објављених анализа и извештаја о насиљу међу младима	МОС	- Ресорна министарства; - Научноистраживачки институти; - Факултети; - Агенције за испитивање јавног мињења; - Удружења;	0,00	0,00

10. Чувати и унапређивати здравље младих, смањивати ризике и водеће поремећаје здравља и развијати здравствену заштиту прилагођену младима

Планиране активности у периоду 2009–2014. године

Специфични циљ: 10.1. Развијати здраве стилове живота, чувати и унапређивати здравље младих	Очекивани резултат			Индикатор	Индикатор	Рокови		
	1. Развијене активности клубова здравља за младе при ЈЛС					1. Број и проценат ЈЛС које имају развијене активности клубова здравља за младе; 2. Број младих који су посетили и били укључени у активности клубова здравља у ЈЛС.		2009–2014.
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години		
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)	
10.1.1. Израдити стратешке планове за клубове здравља као ресурсне центре младих при ЈЛС (информисање, вршићачка едукација, саветовање, СОС телефони) и иницирати њихове активности	2009–2010.	Развијени стратешки планови клубова здравља	- Број развијених стратешких планова за укупно 24 клуба у ЈЛС; - Проценат ЈЛС које имају одређене координаторске мреже удружења за клубове здравља.	- МЗ; - МОС; - ОЈЛС.	- Здравствене и социјалне установе; - Образовне установе - Удружења.	26.948.000	20.480.000	
10.1.2. Организовати систем вршићачког образовања за младе на основу усвојених националних стандарда и организовати програме едукације о здрављу младих за родитеље, наставнике и остale који су у контакту са младима	2009. и континуирано	Развијен систем акредитованих програма вршићачког образовања и организовани едукативни програми о здрављу младих за особе које су у контакту са младима	- Број акредитованих вршићачких едукативних програма посвећених здрављу; - Број младих који су прошли едукацију по програму вршићачке едукације о здрављу (од очекиваних 30 по програму, 150 годишње за по пет програма); - Број особа које су у контакту са младима, а прошли су едукацију о здрављу младих, у просеку по 120 особа	- МЗ; - МП; - МОС; - ОЈЛС, ЛКМ.	- МП; - Координаторске мреже; - Удружења за здравље; - Здравствене установе.	62.886.000	2.200.000	

			годишње (30 просветних радника, 30 родитеља чланова савета средњих школа и 30 психолога или педагога).				
--	--	--	--	--	--	--	--

Специфични циљ: 10.1. Развијати здраве стилове живота, чувати и унапређивати здравље младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	2. Унапређено здравствено понашање младих повезано са здравим стиловима живота у области исхране, физичке активности и хигијенских навика				1. Унапређено здравствено понашање младих повезано са здравим стиловима живота у просеку за 10% у области исхране, физичке активности и хигијенских навика; 2. Оптимално стање ухрањености младих у складу са проценом према електронским перцентилним табелама; 3. Процент младих који имају пожељан став у односу на здравље.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)	
10.1.3. Имплементирати национални механизам праћења здравља младих на основу Протокола за праћење индикатора здравственог стања, здравственог понашања младих и коришћења сервиса намењених младима у Републици Србији	2010–2014.	Функционалан национални механизам праћења здравственог стања, здравственог понашања и коришћења сервиса намењених младима у Републици Србији	Установљена оперативна електронска база индикатора здравственог стања и понашања младих	- МЗ; - Институти.	- МЗ; - Домови здравља; - Удружења.	0,00	0,00
10.1.4. Организовати програме саветовања за здраве стилове живота, вршњачку едукацију са радионицама при клубовима здравља и међународне програме („Здрава школа“)	2010–2014. и континуирано	Установљени програми унапређења здравља	- Удео и проценат клубова здравља који имају програме саветовања за здраве стилове живота; - Број реализованих програма вршњачке едукације о здравим стиловима живота.	- МП; - ОЈЛС; - Институти и заводи за јавно здравље; - Медицински факултети.	- МЗ; - Образовне институције; - Саветовалишта за младе при домовима здравља; - Институти и заводи за јавно здравље; - Удружења.	0,00	0,00

10.1.5. Изводити посебне програме школских рекреативних активности и спортских такмичења који су прилагођени на основу стања здравља младих при систематским прегледима ⁹	2010–2014. и континуирано	Изведени програми физичке активности младих	- Број основних и средњих школа које су организовале рекреативне активности и спортска такмичења; - Процент младих који учествује у школским спортским такмичењима; - Процент младих који могућност рекреације у школи или на факултету оцењују као добру.	- МП; - ОЈЛС; - Институти и заводи за јавно здравље.	- Клубови здравља; - Образовне институције; - Саветовалишта за младе при домовима здравља; - Институти и заводи за јавно здравље; - Спортски савез; - Удружења.	0,00	0,00
---	---------------------------	---	--	--	--	------	------

Специфични циљ: 10.1. Развијати здраве стилове живота, чувати и унапређивати здравље младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	3. У наставне планове и програме за све нивое образовања уведени садржаји о здравим стиловима живота				1. Број школа које имају изборни предмет „Здравствено васпитање“; 2. Број факултета који имају изборни предмет посвећен здрављу младих; 3. Процент и број ћака и студената који су похађали изборни предмет посвећен здрављу младих.		2010.
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	
10.1.6. Покренути предлог за повећање часова „Физичког васпитања“ и увођење изборног предмета „Здравствено васпитање“ у основне и средње школе	2010.	Повећан број часова „Физичког васпитања“ и уведен изборни предмет „Здравствено васпитање“	Објављен наставни програм изборног предмета „Здравствено васпитање“	- МП; - МЗ.	Образовне институције	0,00	0,00

⁹ Програми представљају мултидисциплинарне активности уз сарадњу здравствених професионалаца и омладинских организација, засновани су и на Националној стратегији развоја спорта у Републици Србији за период 2008-2012. Пример: „Спортиш“, програм физичке активности и превентивних лекарских прегледа деце, Градски завод за јавно здравље Београд и Градски Секретаријат за спорт, Београд.

10.1.7. Увести изборни предмет „Заштита здравља младих“ и садржаје у предметима релевантним за здравље младих и превенцију поремећаја здравља у школама и на факултетима који образују будуће стручњаке за рад са младима	2010.	Уведен изборни предмет „Заштита здравља младих“ са садржајима релевантним за здравље младих и превенцију поремећаја здравља у школама и на факултетима који образују будуће стручњаке за рад са младима	Акредитован изборни предмет „Заштита здравља младих“ на факултетима који образују будуће стручњаке за рад са младима	- МП; - МЗ.	- Средње медицинске школе; - Високе медицинске школе; - Учитељски, медицински и дефектолошки факултети.	0,00	0,00
--	-------	---	--	----------------	---	------	------

Специфични циљ: 10.2. Чувати и унапређивати репродуктивно здравље младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Повећано коришћење програма превенције и раног откривања поремећаја репродуктивног здравља			1. Смањена стопа намерних прекида трудноће према добним групама девојака од 15 до 30 година за једну трећину (на 100.000); 2. За 50% повећан број девојака и младића од 19 до 30 година корисника скрининг програма за рано откривање поремећаја репродуктивног здравља.	2009–2014.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
	2009. и континуирано	Млади информисани о могућностима превенције нежељене трудноће и хроничних поремећаја репродуктивног здравља, као и о услугама саветовалишта за младе	- Публикован Информатор о могућностима превенције нежељене трудноће и хроничних поремећаја репродуктивног здравља, као и о услугама саветовалишта за младе у 12.000 примерака и остављен на веб-портале клубова здравља; - Број дистрибуираних публикација преко клубова здравља	Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
10.2.1. Пружати информације преко клубова здравља о могућностима превенције нежељених трудноћа, превенције хроничних поремећаја репродуктивног здравља (стерилитет, малигнитети) и услугама саветовалишта за младе при домовима здравља и младићима и девојкама				- МЗ; - Институти и заводи за јавно здравље; - Заводи за здравствену заштиту студената.	- МЗ; - ОЈЛС, ЛКМ; - Институти и заводи за јавно здравље; - Заводи за здравствену заштиту студената.	1.032.000	600.000

			укупно и према ЈЛС.				
10.2.2. Едуковати тимове примарне здравствене заштите при саветовалиштима за младе домаова здравља у вештинама превенције поремећаја сексуалног и репродуктивног здравља младих девојака и младића	2009–2013.	Едуковани тимови примарне здравствене заштите	- По пет одржаних школа годишње за вештине превенције поремећаја сексуалног и репродуктивног здравља младих за тимове из по 30 ЈЛС годишње; - Удео и проценат домаова здравља са едукованим тимовима у вештинама превенције поремећаја сексуалног и репродуктивног здравља младих.	М3	- МЗ; - Медицински факултети; - Гинеколошко-акушерске клинике; - Урољашка одељења клиника дерматовенеролошке клинике (ПШИ); - Заводи за здравствену заштиту студената.	2.544,00	0,00

Специфични циљ: 10.2. Чувати и унапређивати репродуктивно здравље младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	2. Повећана употреба кондома и осталих савремених метода контрацепције код младих који су сексуално активни				1. Повећан за 30% удео младих и њихових партнера који увек користе кондом при сексуалним односима према полу; 2. Повећан за 20% удео младих који користе савремене методе контрацепције (хормонска комбинована терапија, интраутерини уложак, кондом мушки и женски).		
Активности	Рокови	Очекивани резултат		Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години	
					Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)
10.2.3. Изводити програме вршићачког образовања из репродуктивног здравља при клубовима здравља и интензивирати постојеће програме унапређења репродуктивног здравља младих ¹⁰ , са посебним освртом на специфичности и родне улоге младића и девојака	2010–2014. и континуирано	- Изведени програми вршићачке едукације при клубовима здравља на нивоу ЈЛС; - Интензивирана примена националног програма сексуалног и репродуктивног здравља младих.	- Број младих који су прошли вршићачку едукацију из репродуктивног здравља; - Проценат ЈЛС чији клубови здравља изводе програме вршићачке едукације о репродуктивном здрављу.	- МЗ; - МП.	- МОС; - ОЈЛС, ЛКМ; - Координаторске мреже; - Удружења за здравље; - Здравствене установе; - Медицински факултети.	0,00	0,00

¹⁰ Пример: Унапређење сексуалног и репродуктивног здрављаadolесцената, Институт за јавно здравље Батут.

10.2.4. Увести кондомате у клубове здравља, на места где се окупљају млади, у саветовалиштима за младе при домовима здравља	2010. и континуир ано	Уведени кондомати у клубове здравља, на места где се окупљају млади, у саветовалишта за младе	- Број клубова здравља у којима су уведени кондомати минимално у сваком клубу здравља (укупно 24) ; - Структура институција које су увеле кондомате; - Број продатих кондома по апарату годишње.	M3	- МЗ; - ОЈЛС, ЛКМ; - Дистрибутери кондомата; - Локална средства јавног информисања; - Домови здравља; - Угоститељске институције.	0,00	0,00
10.2.5. Промовисати кондом и методе контрацепције путем социјалног маркетинга – лифлета, акција „Заједно за здравље“ у кафићима и на другим местима где се окупљају млади, уз континуирану медијску кампању прилагођену потребама и правима како младића тако и девојака	2009. и континуир ано	Млади информисани о савременим методама контрацепције	- Годишње у пет ЈЛС, на местима где се окупљају млади, изведене акције социјалног маркетинга, за савремене методе контрацепције; - Број медијских прилога на тему репродуктивног здравља у локалним средствима јавног информисања.	M3	- МЗ; - ОЈЛС; - Дистрибутери кондомата; - Локална средства јавног информисања; - Домови здравља; - Угоститељске институције.	2.162.000	1.050.000

Специфични циљ: 10.3. Чувати и унапређивати ментално здравље	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Имплементиран Програм заштите менталног здравља младих				1. Процент ЈЛС које реализују Програм заштите менталног здравља младих		2010–2014.
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
Надлежни органи, институције и организације	Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)			
10.3.1. Развити програм заштите менталног здравља младих који укључује стицање вештина за развој самопоуздања, комуникације и преговарања	2010–2014. и континуир ано	Развијен програм заштите менталног здравља младих са механизмима за праћење	- Публикован Програм и Водич заштите менталног здравља, који укључује стицање вештина за развој самопоуздања, комуникације и преговарања; - По 200 Програма и	- МЗ; - Институт за ментално здравље.	- МЗ; - Комисија МЗ за заштиту и унапређење менталног здравља; - Институт за ментално здравље; - Завод за здравствену заштиту студената; - Здравствене установе;	0,00	0,00

			<p>Водича заштите менталног здравља дистрибуирани у 24 клуба здравља (2.400) и постављени на веб-портале клубова здравља;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Број клубова здравља који имплементирају Програм за заштиту менталног здравља младих од укупно 24 клуба здравља; - Број и проценат едукованих младих о заштити менталног здравља према добним групама; - Број едукованих родитеља за препознавање поремећаја менталног здравља младих по ЈЈС годишње. 		<p>- Удружења.</p>		
10.3.2. Имплементирати механизам праћења менталног здравља младих према добним групама	2010. и континуирано	Успостављен механизам праћења менталног здравља младих	<ul style="list-style-type: none"> - Одређени индикатори менталног здравља младих према добним групама и полу; - Развијен инструмент за испитивање менталног здравља младих; - Периодична истраживања менталног здравља младих. 	<ul style="list-style-type: none"> - МЗ; - Институт за ментално здравље. 	<ul style="list-style-type: none"> - МОС; - МЗ; - Комисија МЗ за заштиту и унапређење менталног здравља; - Институт за ментално здравље; - Заводи за здравствену заштиту студената; - Здравствене установе; - Удружења. 	0,00	0,00

Специфични циљ: 10.3. Чувати и унапређивати ментално здравље	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	2. Обезбеђена психолошка подршка и помоћ младима на локалном нивоу			1. Број младих који су тражили помоћ СОС телефона; 2. Удео и проценат домаова здравља са мобилним јединицама за психолошку подршку младима; 3. Број интервенција по мобилној јединици за психолошку подршку младима.	2009–2014.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план) Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)	
10.3.3. Институционализовати механизам мобилних јединица за психолошку подршку младима при саветовалиштима домаова здравља и промовисати их	2009. и континуирано	Успостављене мобилне јединице при саветовалиштима за младе домаова здравља	Број образованих тимова мобилних јединица за психолошку подршку младима при домовима здравља	M3	- МЗ; - Комисија МЗ за заштиту и унапређење менталног здравља; - Домови здравља; - Окружни заводи за јавно здравље.	737.000	0,00
10.3.4. Обезбедити Програм одрживог развоја мреже СОС телефона и промовисати	2009. и континуирано	Постојање СОС телефона за психолошку подршку младима и њихова промоција	Удео и проценат ЈЛС са развијеним СОС телефонима при клубовима здравља за пружање подршке младима	M3	- МЗ; - ОЈЛС; - Комисија МЗ за заштиту и унапређење менталног здравља; - Локалне здравствене установе; - Удружења; - Локална средства јавног информисања	2.400.000	0,00
10.3.5. Развити Програм психолошке подршке у школама, на факултетима и у интернатима, у сарадњи са клубовима здравља и саветовалиштима за младе при домовима здравља	2009–2014.	Развијени институционални и људски капацитети за примену програма психолошке подршке младима	- Анализа потреба за психолошком подршком младима у образовним и другим институцијама; - Удео и проценат школа и факултета са радним местом психолога; - Удео и проценат ћачких и студентских домаова са радним местом психолога;	- МП; - МЗ; - МРСПЛ	- Комисија МЗ за заштиту и унапређење менталног здравља; - Образовне институције и интернати за младе.	7.936.000	0,00

			- По пет одржаних семинара за освежавање знања и вештина психолошке поддршке за по три психолога из по 30 ЈЛС годишње.				
--	--	--	--	--	--	--	--

Специфични циљ: 10.3. Чувати и унапређивати ментално здравље	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	3. Развијене нове и унапређене постојеће специјализоване јединице за менталне проблеме младих у стационарним установама на секундарном и терцијарном нивоу здравствене делатности ¹¹				1. Удео и проценат стационарних установа са одвојеним психијатријским јединицама за лечење поремећаја менталног здравља младих од укупно 46 установа (специјалне психијатријске болнице, психијатријски институти, клинике за адолесцентну психијатрију и психијатријска одељења у општим болницама)		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)	
10.3.6. Установити нову функционалну структуру – јединицу у оквиру постојећих стационарних установа и опремити да окружење буде пријатељски оријентисано према младима – хуманизација простора	2009–2010.	Одвојена и опремљена болничка одељења да буду пријатељски оријентисана према младима	- Процењене потребе за специјализованим услугама за младе са поремећајима менталног здравља; - Број специјализованих постеља на 100.000 за младе у зони обухвата стационарне установе.	M3	- Национална комисија за здравље и развој младих; - Саветовалишта за младе.	2.208.000	1.746.000
10.3.7. Развити Програм волонтера – лиценцирани вршичачки едукатори у стационарним јединицама	2009–2010.	Развијен програм „Волонтери у болницама”	Удео и проценат стационарних установа које имају програм „Волонтери у болницама”	- МЗ; - ОЈЛС.	- МОС; - МЗ; - Стационарне здравствене установе.	864.000	0,00

¹¹ Секундарни ниво подразумева опште и специјалне болнице, терцијарни ниво подразумева клинике, институте, клиничко-болничке центре и клинички центар.

Специфични циљ: 10.4. Заштитити младе од злоупотребе дувана, алкохола и осталих психоактивних супстанци и предупредити последице по здравље	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	1. Смањена преваленција злоупотребе свих психоактивних супстанци међу младима у просеку за 10%			1. Смањен за 20% удео младих који злоупотребљава ПАС према врсти супстанце, добној групи, полу		2009–2013.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
10.4.1. Усвојити Националну стратегију за дроге и Националну стратегију за алкохол, као и пратеће законе и обезбедити да се питања младих препознају и адекватно решавају, те поступати по усвојеним стратегијама	2009. и континуирано	Постоји стратешки оквир за заштиту младих од злоупотребе дрога и алкохола	- Усвојена национална стратегија за дрогу и алкохол; - Развијени механизми евалуације имплементације стратегије; - Постоји минимални скуп показатеља за праћење имплементације стратегије за дрогу.	- Влада; - МЗ; - МУП; - МПР.	- МОС; - МЗ; - НКПП; - Републичка стручна комисија за дроге, за алкохол и за пушење; - Образовне институције; - Саветовалишта за младе при домовима здравља; - Специјализоване здравствене институције за лечење болести зависности; - Локална средства јавног информисања.	770.000	0,00
10.4.2. Одрживо развијати програме за борбу против дрога и мреже удружења за борбу против дрога и организовање летњих и зимских кампова за стицање знања и вештина за борбу против дрога	2009. и континуирано	- Развијена мрежа удружења за борбу против дрога и развијени и акредитовани програми за превенције злоупотребе ПАС ¹² ; - Унапређена знања младих о последицама злоупотребе дувана, алкохола и осталих психоактивних супстанци (ПАС), у просеку за 30%.	- Број и проценат удружења која се баве борбом против дрога; - Удео и проценат ЈЛС у којима се реализују програми за борбу против дрога за младе и за родитеље – у просеку сваке године у 30 ЈЛС се реализују програми за борбу против дроге намењени младима и њиховим родитељима.	- МЗ; - МПР; - ОЈЛС.	- МЗ; - Саветовалишта за младе при домовима здравља; - Специјализоване здравствене институције за лечење болести зависности; - Савети родитеља при школама; - Удружења.	3.281.000	2.500.000

¹² Пример: „Десет корака – Школа превенције болести зависности”, Удружење „Корак по корак”.

10.4.3. Развити мултидисциплинарне програме превенције злоупотребе ПАС у школама	2009. и континуирано	Развијени мултидисциплинарни програми превенције злоупотребе ПАС у школама	- Удео и проценат школа које имају мултидисциплинарне програме превенције злоупотребе ПАС у школама; - Број сталних мултидисциплинарних тимова за превенцију злоупотребе ПАС у школама (млади, психолог, лекар, наставник и полицијац).	- МЗ; - МУП; - МПР; - МП; - МРСП; - ЦСР.	- МЗ; - НКПП; - Републичка стручна комисија за дроге, за алкохол и за пушење; - Образовне институције; - Саветовалишта за младе при домовима здравља; - Специјализоване здравствене институције за лечење болести зависности; - Локална средства јавног информисања.	3.572.000	3.000.000
10.4.4. Имплементирати национални механизам за праћење злоупотребе ПАС међу младима	2009. и даље периодично на сваке четири године	Успостављен национални механизам за праћење злоупотребе ПАС међу младима	- Сваке четири године ESPAD и GYTC реализована истраживања злоупотребе ПАС међу младима; - Веб-портал за борбу против дроге повезан са порталом „Замисли живот“; - Електронска база података за праћење злоупотребе ПАС међу младима доступна путем интернета.	- МЗ; - МП; - МРСП; - ЦСР.	- МЗ; - ОЈЛС, ЛКМ; - Саветовалишта за младе при домовима здравља; - Специјализоване здравствене институције за лечење болести зависности; - Савети родитеља при школама. - Удружења.	2.829.000	2.400.000

Специфични циљ: 10.4. Заштитити младе од злоупотребе дувана, алкохола и осталих психоактивних супстанци и предупредити последице по здравље	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	2. Организовани програми за смањење штете од злоупотребе ПАС изван институција				1. Број регистрованих младих корисника центара за смањивање штете од злоупотребе ПАС при ЈЛС	2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
10.4.5. Организовати центре за смањивање штете од злоупотребе ПАС у заједници по угледу на добру праксу у овој области (<i>harm reduction – програми смањења штете</i>)	2010. и конти-нуирено	Организовани центри за смањивање штете од злоупотребе ПАС у заједници	Удео и проценат ЈЛС које имају организоване центре за смањивање штете од злоупотребе ПАС од укупно 24 које су седиште округа	M3	<ul style="list-style-type: none"> - МЗ; - Домови здравља; - Специјализоване здравствене институције за лечење болести зависности; - Службе за безбедност; - Подручне полицијске управе; - Удружења. 	0,00	0,00
10.4.6. Организовати програме комуна за одржавање апстиненције од злоупотребе ПАС	2010. и конти-нуирено	Организован програм комуна за одржавање апстиненције од злоупотребе ПАС	Број округа који имају бар једну организовану комуну за одржавање апстиненције од злоупотребе ПАС	Саветовалишта за младе при домовима здравља.	<ul style="list-style-type: none"> - Удружења која се баве борбом против дрога; - ОЈЛС; - Саветовалишта за младе при домовима здравља; - Специјализоване здравствене институције за лечење болести зависности. 	0,00	0,00

Специфични циљ: 10.5. Превенирати полно преносиве инфекције (ППИ) и HIV/AIDS	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Смањена инциденција ППИ и HIV/AIDS-а међу младима						
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години		
10.5.1. Развити и усвојити програм за праћење и заштиту младих од ППИ	2010–2013.	Усвојен програм за праћење и заштиту младих од ППИ	Изведено пет промоција Програма за праћење и заштиту младих од ППИ у шест округа	M3	<ul style="list-style-type: none"> - МЗ; - Здравствене установе; - Удружења. 	0,00	0,00
10.5.2. Повећати број организованих омладинских група и удружења који доприносе локалном и националном одговору на HIV/AIDS	2010–2014.	Стварање нових програмских решења за борбу против HIV/AIDS-а која су родно сензитивна и сензитивна у односу на осетљиве популационе групе младих	<ul style="list-style-type: none"> - Број (новооснованих) удружења која доприносе локалном и националном одговору на HIV/AIDS; - Број нових програма за борбу против HIV/AIDS на националном нивоу који су родно сензитивни; - Удео и проценат младих који знају два главна начина превенције ППИ и HIV/AIDS-а према добним групама и полу. 	Национална канцеларија за HIV/AIDS	<ul style="list-style-type: none"> - МЗ; - Национална канцеларија за HIV/AIDS; - Удружења; - Заводи за јавно здравље. 	0,00	0,00
10.5.3. Учинити доступним службе, сегментирано према полу, за добровољно тестирање на ППИ и HIV/AIDS и обезбедити информисање о могућностима тестирања и квалитету тестова путем клубова здравља	2010–2014.	Унапређено добровољно тестирање младих и саветовање у области ППИ и HIV/AIDS-а	Удео и проценат младих који се добровољно тестира на ППИ и HIV/AIDS	Национална канцеларија за HIV/AIDS		0,00	0,00

Специфични циљ: 10.5. Превенирати полно преносиве инфекције (ППИ) и HIV/AIDS	Очекивани резултат			Индикатор		Рокови	
	2. Установљени локални и национални програми превенције проблема ППИ и HIV/AIDS-а међу осетљивим популационим групама младих, а посебно оних који живе са HIV/AIDS-ом			1. Процент младих из осетљивих група који учествују у програмима терцијарне превенције ППИ и HIV/AIDS-а		2010–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
10.5.4. - Установити механизам континуираног праћења потреба младих из осетљивих група у вези са ППИ и HIV/AIDS-ом, а посебно оних који живе са HIV/AIDS-ом; - Организовати програме терцијарне превенције ППИ и HIV/AIDS-а у осетљивим групама младих, а посебно међу онима који живе са HIV/AIDS-ом и промовисати их кроз клубове за здравље.	2010. и даље периодично праћење	Установљен механизам континуираног праћења потреба младих из осетљивих група у вези са ППИ и HIV/AIDS-ом, а посебно оних који живе са HIV/AIDS-ом	- Број реализованих програма терцијарне превенције ППИ и HIV/AIDS-а у осетљивим групама младих, а посебно међу онима који живе са HIV/AIDS-ом на локалном нивоу – реализовано најмање пет, за сваку циљну групу по један годишње; - Најмање по 100 младих (Роми, сиромашни, сексуалне раднице, млади у затворима, млади који живе са HIV/AIDS-ом) укључених у сваки од пет програма терцијарне превенције ППИ и HIV/AIDS-а годишње.	Национална канцеларија за HIV/AIDS	- Национална канцеларија за HIV/AIDS; - Центар за AIDS Института за инфективне и тропске болести; - Заводи за јавно здравље; - Здравствене установе; - Удружења.	0,00	0,00

Специфични циљ: 10.6. Унапређивати систем здравствене заштите да одговори потребама младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови	
	1. Удвоstrучен број младих који су посетили постојећа саветовалишта за младе и задовољни су услугама				1. Број младих који су посетили саветовалишта за младе при домовима здравља – за 50% увећана стопа коришћења саветовалишта за младе при домовима здравља (на 100.000 младих); 2. Млади су задовољни услугама здравствених саветовалишта – најмање две трећине младих корисника је задовољно услугом здравственог саветовалишта.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	Потребна финансијска средства у 2009. години	
10.6.1. Успоставити саветовалишта за младе при свим домовима здравља или тимове изабраног лекара који се баве унапређењем здравља и превенцијом поремећаја здравља младих	2009–2014.	- ЈЛС на територији Републике Србије имају Саветовалиште за младе у склопу примарне здравствене заштите према критеријумима функционалности и националним стандардима; - Утврђена, објављена и јавно истакнута права младих корисника унутар система здравствене заштите.	- Удео и проценат ЈЛС које имају саветовалишта за младе у склопу примарне здравствене заштите; - Број саветовалишта за младе физички измештених из простора здравствене установе (у просеку једно овакво у сваком округу за првих пет година); - Проценат здравствених установа свих нивоа које имају јавно истакнута права младих.	M3	- МЗ; - Домови здравља; - ОЈЛС,ЛКМ; - Образовне институције; - Локална удружења.	6.562.000 1.600.000

Специфични циљ: 10.6. Унапређивати систем здравствене заштите да одговори потребама младих	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	2. Повећан број предложених и изведенih мултисекторских пројекта за унапређење здравља младих				1. Мултисекторски програми за унапређење здравља младих – број реализованих нових мултисекторских програма за унапређење здравља младих на националном нивоу и према окрузима		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
	2010–2012. и континуирano	Изведен мултисекторски пројекат за унапређење здравља младих према развијеним стандардним програмима за здрава окружења Светске здравствене организације ¹³	- У просеку два реализована мултисекторска пројекта за унапређење здравља младих годишње на националном нивоу; - По један реализован мултисекторски пројекат за унапређење здравља младих годишње у пет округа током три године.	M3	- МОС; - МЗ; - Саветовалишта за младе; - Образовне институције; - ЦСР; - Подручне полицијске управе; - Удружења.	0,00	0,00

¹³ Примери: Здраве школе (Школе које промовишу здравље), Здрави градови, Здрава села, Здрави кафићи, Здрави затвори.

11. Оснаживати младе за иницијативе и активности које су у складу са основним циљевима одрживог развоја и здраве животне средине

Планиране активности у периоду 2009–2014. године

Специфични циљ: 11.1. Развијати свест и понашање младих у духу одрживог развоја, заштите животне средине, као и очувања природне баштине	Очекивани резултат		Индикатор	Индикатор		Рокови	
	1. Садржаји о ЗЖС и ОР инкорпорирани у формално и неформално образовање			1. Број школа које су увеле у наставни план програме (садржаје) за ЗЖС и ОР; 2. Број реализованих програма о ЗЖС и ОР у оквиру неформалног образовања.		2009–2014.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план)	Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)
11.1.1. Израдити стандарде образовања за ЗЖС у функцији ОР за ученике, наставнике, наставне програме, образовне материјале и програме усавршавања наставника	2009.	Утврђени стандарди формалног образовања за ЗЖС у функцији ОР	- Објављени наставни програми за ЗЖС и ОР; - Развијени наставни материјали за ЗЖС и ОР; - Акредитовани програми усавршавања наставника за ЗЖС и ОР.	МП	- МП; - МЖСПП; - МОС; - ЗВКОВ; - АЕЕ; - Канцеларија за одрживи развој; - ЗУОВ.	30.068.000	10.000.000
11.1.2. Обезбедити финансијску и логистичку подршку и промовисати стручно усавршавање младих у области ЗЖС и ОР (додипломске студије, специјалистичке и докторске студије)	2009–2012.	Надлежне државне институције и МЖСПП стимулишу усавршавање младих у области ЗЖС и ОР у земљи и иностранству	Број младих који похађају различите програме у области одрживог развоја и ЗЖС (додипломске студије, специјалистичке и докторске студије) у земљи и иностранству	- МП; - МНТР; - МЖСПП; - МОС.	- Високошколске установе; - Институције задужене за међународну сарадњу.	28.364.000	16.500.000
11.1.3. Израдити програме развоја националних, регионалних и локалних научно-образовних центара за ваншколско и неформално образовање младих за ОР и ЗЖС	2009–2014.	Утврђени програми развоја националних, регионалних и локалних научно-образовних центара за ваншколско и неформално образовање младих за ОР и ЗЖС	- Донет програм рада за ваншколско и неформално образовање и информисање младих за ОР и ЗЖС; - Број образованих	- МП; - МОС.	- МЖСПП; - Канцеларија за одрживи развој; - ОЈЛС; - Удружења.	19.248.000	2.200.000

			научно-образовних центара за НФО младих за ОР и ЗЖС.				
11.1.4. Израдити програмске основе за формирање емисија за младе на радио и телевизијском програму са садржајима о ОР и ЗЖС	2009–2010.	Повећана информисаност младих по свим питањима ОР и ЗЖС	Број емисија на радио и телевизијском програму са садржајима ОР и проблемима у животној средини	МК	- МОС; - МЗ; - МЖСПП; - Канцеларија за одрживи развој.	3.785.000	0,00
11.1.5. Организовати научноистраживачке кампове, спортске кампове и стручне конференције младих са основним задатком неговања духа ОР и ЗЖС и промовисати их у јавности	2009–2012.	Организоване научноистраживачке и спортске активности младих које негују дух ОР и доприносе ЗЖС, у оквиру организација младих и других удружења	Број реализованих истраживачких и спортских кампова за младе, као и стручних конференција са темом одрживог развоја и заштите животне средине	- МОС; - МНТР; - МП; - Канцеларија за одрживи развој.	- МЖСПП; - ОЈЛС, ЛКМ; - Средства јавног информисања; - Образовне институције; - Удружења.	62.762.000	12.500.000

Специфични циљ: 11.2. Превенирати и смањити ризике по здравље младих који могу потицати из животне средине	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
	1. Млади поседују основно знање и информације о ризицима по здравље од загађене животне средине и поседују информације о бољем избору по своје здравље; 2. Младима је доступан савет и лекарска помоћ код нарушеног здравља услед загађене животне средине.				1. Смањен за 50% број (пријављених) случајева нарушавања здравља младих (болести из групе утврђених индикатора по препорукама Светске здравствене организације)	2010–2012.	
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници		
11.2.1. Информисати младе о могућим ризицима по здравље и могућим акцидентима из животне средине (природни и људски фактор – саобраћајни удеси, хемијски акциденти и др.), као и о организованом систему заштите и самозаштите	2010–2012.	Млади су упознати са ризицима по здравље који могу потицати од загађења из животне средине (вода, ваздух, храна, отпад и др.) и начинима заштите, кроз све видове формалног образовања, неформалног образовања, путем средстава јавног информисања	- Број одржаних семинара у оквиру клубова здравља о здравим стиловима живота и претњама по здравље из животне средине, на годишњем нивоу; - Број младих који су похађали семинаре о здравим стиловима живота и претњама по здравље из животне средине; на годишњем нивоу; - Број емисија на радију и телевизији о претњама по здравље из животне средине, на годишњем нивоу.	- МЗ; - МОС; - МП.	- МЖСПП; - МЗ; - Институције образовања; - Средства јавног информисања; - Удружења.	0,00	0,00
11.2.2. Организовати заједничке акције у циљу стварања чисте и лепо уређене околине школа и успостављање фонда за награђивање најуспешнијих	2009–2012.	Чистија и уређенија животна средина око школа	- Број реализованих акција уређења школских дворишта; - Број школа које су добиле награду за најбоље школско двориште.	МП	- МОС; - МЖСПП - Завод за заштиту природе; - Расадници; - Заводи за јавно здравље.	3.212.100	3.000.000

Специфични циљ:	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
11.3. Обезбедити услове за активно учешће младих у доношењу одлука у вези заштите животне средине и одрживог развоја	1. Млади активно учествују у доношењу одлука у вези са ЗЖС и ОР			1. Број тела која преговарају и одлучују у вези са ЗЖСи ОР (надзорни одбори, радне групе и међуминистарска тела) у којима су заступљени млади	2010–2012.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план) Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)	
11.3.1. Подстицати државне институције да у процесу одлучивања и преговора у вези са ЗЖС и ОР укључе представнике организација младих	2010.	Млади преко својих представника активно учествују у процесу одлучивања и у преговорима у вези са ЗЖС и ОР (надзорни одбори, радне групе и међуминистарска тела)	Број младих који су заступљени у телима која учествују, преговарају и одлучују у вези са ЗЖС и ОР (надзорни одбори, радне групе и међуминистарска тела)	MOC	- Надлежне државне институције; - Удружења.	0,00	0,00
Специфични циљ:	Очекивани резултат			Индикатор	Рокови		
11.4. Развијати капацитете система који ће омогућити спровођење политике према младима, као и пратити и адекватно реаговати на све проблеме од значаја за младе у сегменту одрживог развоја и заштите животне средине	1. Изграђени капацитети министарстава како би могла да креирају, прате и побољшавају активности по питањима здравља, образовања и информисања младих у вези са животном средином и одрживим развојем			1. Министарства која су реализовала активности везане за здравље, образовање и информисање младих у вези са животном средином и одрживим развојем	2009–2012.		
Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци		Потребна финансијска средства у 2009. години	
				Надлежни органи, институције и организације	Учесници	Укупна средства (редовна и додатна за Акциони план) Улагања из буџета (НИП, Фонд за младе таленте и дотације)	
11.4.1. Иницирати, подстицати и реализовати целовит процес изградње капацитета актера и учесника у процесу развоја омладинске политике у области ЗЖС и ОР	2010.	Изграђени су капацитети за формално и неформално образовање, као и информисање младих у вези са ризицима по	- Број тренера и број едукатора који раде са младима у средњим школама; - Број едукатора за ЗЖС и ОР у невладином	- МП; - МЗ; - МОС; - МЖСПП.	- МК; - Заводи за јавно здравље; - Домови здравља; - Институције образовања; - Средства јавног информисања;	0,00	0,00

		здравље који могу потицати из животне средине	сектору; - Број омладинаца оспособљених за вршњачку едукацију за ЗЖС и ОР; - Број новинара оспособљених за информисање младих у вези са проблемима здравља и загађене животне средине.		- Удружења..		
11.4.2. Образовати међуресорно тело чији је задатак рад на унапређивању образовања за одрживи развој младих и сарадња са свим другим надлежним институцијама и међуресорним телима и усклађивање свих релевантних активности	2009.	Образовано међуресорно тело доноси годишње акционе планове за образовање у функцији ОР	Број развијених и реализованих акционих планова за образовање у функцији ОР	- МОС; - МЗ; - МЈСПП.	- МП; - МК; - МЕРР; - Заводи за јавно здравље; - Домови здравља.	214.200	0,00
11.4.3. - Допунити правилнике о раду и запошљавању са јасно утврђеним могућностима запошљавања младих у области ЗЖС и ОР; - Програмски стимулисати запошљавање младих у области ЗЖС и ОР.	2010–2012.	Обезбеђена подршка за ефикасно примењивање знања и активности, као и запошљавање младих у области ЗЖС и ОР	Број младих запослених у области ЗЖС и ОР на годишњем нивоу	- МЕРР; - НСЗ.	- МРСП; - МОС; - МЈСПП.	0,00	0,00

7. БУЏЕТ ЗА 2009. ГОДИНУ

7.1. Обим и структура укупних пројектованих финансијских средстава за реализацију циљева и активности из Акционог плана за младе у 2009. години по носиоцима, врстама трошкова, намени и изворима

Носиоци реализације стратешких циљева и активности	Врсте трошкова				Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава							Остали извори		
	Бруто плате и накнаде запослених	Трошкови путовања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови		Буџети – текући издаци				Дотације удружењима за реализацију активности и пројеката у оквиру имплементације Акционог плана					
						Буџет Републике Србије			Буџет јединица локалне самоуправе		Међународне донације	Домаћи извори дотација и донација			
						Текући издаци	НИП	Фонд за младе таленте	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план		Држава (буџети)	Приватни сектор		
У ДИНАРИМА															
Влада	766.500	10.000		69.650	846.150	846.150									
МОС	31.444.140	8.045.500	770.138.000	6.764.814	816.392.454			511.000.00			85.858.00	180.760.500			
МП	16.192.800	3.238.000	84.792.000	2.129.460	106.352.260		18.556.597				54.795.663	22.500.000	10.500.000		
МЗ	7.075.000	850.000	67.810.000	785.700	76.520.700	11.130.700					54.644.000	10.746.000			
МФ	336.000	260.000		24.710	620.710	620.710									
МЕРР	4.060.000	40.000	20.000.000	441.700	24.541.700	4.541.700						20.000.000			
НСЗ	7.840.000		228.799.000	25.017.900	261.656.900		14.001.900				237.655.000	10.000.000			
МНТР	2.100.000	48.000	8.500.000	294.000	10.942.000	2.442.000						8.500.000			
МНИП	210.000		20.000.000	21.000	20.231.000	231.000	20.000.000								
МИ	420.000		10.000.000	84.000	10.504.000	504.000						10.000.000			
МТИД	1260000			126000	1386000	1386000									
МПР	1.785.000	80.000		178.500	2.043.500	2.043.500									

МДУЛС	1.335.000	50.000		133.500	1.518.500	1.518.500								
МО	1.680.000	80.000		168.000	1.928.000	1.928.000								
МУП	2.485.000	2.090.000	5.000.000	248.500	9.823.500	2.823.500						7.000.000		
МРСП	14.070.000	3.985.000	25.020.000	1.616.000	44.691.000	17.171.000					14.280.000	13.240.000		
МК	2.485.000	250.000	800.000	245.700	3.780.700	2.980.700					800.000			
МЈМП	490.000			49.000	539.000	539.000								
МЖСПП	3.885.000	328.000	6.000.000	715.400	10.928.400	4.928.400					3.000.000	2.000.000	1.000.000	
ПССО	1.610.000	50.000		161.000	1.821.000						184.000	1.637.000		
Канцеларија за одрживи развој	3.780.000	328.000	36.000.000	630.000	40.738.000	4.738.000					36.000.000			
УП	2.730.000			273.000	3.003.000								3.003.000	
СКГО	840.000		55.000.000	8.100.000	63.940.000						63.940.000			
Остале ресорна министарства	840.000	60.000		84.000	984.000	984.000								
ПАРМСП	420.000		1.100.000	42.000	1.562.000	462.000					1.100.000			
ЈЛС	239.510.000	11.170.000	152.480.000	21.167.000	424.327.000	2.411.000			21.055.000		128.650.000	241.026.000	28.820.000	
Институције задужене за међународну сарадњу	840.000			84.000	924.000	924.000								
ЗВКОВ	420.000	40.000		42.000	502.000	502.000								
ЗУОВ	2.240.000	60.000		224.000	2.524.000	2.524.000								
ЗУС	910.000			45.500	955.500	955.500								
Образовне установе и институције	840.000			84.000	924.000	924.000								
АЕЕ	840.000	40.000	5.000.000	168.000	6.048.000	1.048.000					5.000.000			
Центри за социјални рад	10.890.000	3.300.000		1.089.000	15.279.000	154.000				2.365.000	12.760.000			
Синдикати	140.000			14.000	154.000									154.000
НПС	290.000			29.000	319.000	319.000								
Грански спортски савези	2.140.000			214.000	2.354.000	1.100.000						1.254.000		
Удружења младих ОСИ			10.000.000		10.000.000						10.000.000			

Установе за резиденцијални смештај	2.000.000	1.000.000	6.240.000	200.000	9.440.000							3.200.000	6.240.00	
укупно	371.199.440	35.402.500	1.512.679.000	71.764.034	1.991.044.974	144.012.811	20.000.000	511.000.000	21.055.000	4.730.000	708.666.663	530.609.500	50.817.000	154.000

СТРУКТУРА ТРОШКОВА У ПРОЦЕНТИМА ПО НОСИОЦИМА

Влада	0,206	0,028		0,097	0,042	0,588								
МОС	8,471	22,726	50,912	9,426	41,003	26,924		100,000			12,115	34,067		
МП	4,362	9,146	5,605	2,967	5,342	12,885					7,732	4,240	20,662	
МЗ	1,906	2,401	4,483	1,095	3,843	7,729					7,711	2,025		
МФ	0,091	0,734		0,034	0,031	0,431								
МЕРР	1,094	0,113	1,322	0,615	1,233	3,154						3,769		
НСЗ	2,112		15,125	34,861	13,142	9,723					33,536	1,885		
МНТР	0,566	0,136	0,562	0,410	0,550	1,696						1,602		
МНИП	0,057		1,322	0,029	1,016	0,160	100,000							
МИ	0,113		0,661	0,117	0,528	0,350						1,885		
МТИД	0,339			0,176	0,070	0,962								
МПР	0,481	0,226		0,249	0,103	1,419								
МДУЛС	0,360	0,141		0,186	0,076	1,054								
МО	0,453	0,226		0,234	0,097	1,339								
МУП	0,669	5,904	0,331	0,346	0,493	1,961						1,319		
МРСП	3,790	11,256	1,654	2,252	2,245	11,923					2,015	2,495		
МК	0,669	0,706	0,053	0,342	0,190	2,070					0,113			
МЉМП				0,068	0,027	0,374								
МЖСПП	1,047	0,926	0,397	0,997	0,549	3,422					0,423	0,377	1,968	
ПССО	0,434	0,141		0,224	0,091						0,026	0,309		
Канцеларија за одрживи развој	1,018	0,926	2,380	0,878	2,046	3,290					5,080			
УП	0,735			0,380	0,151							5,909		
СКГО	0,226		3,636	11,287	3,211						9,023			

Остале ресорна министарства	0,226	0,169		0,117	0,049	0,683							
ПАРМСИ	0,113		0,073	0,059	0,078	0,321					0,155		
ЈЛС	64,523	31,551	10,080	29,495	21,312	1,674			100,000	50,000	18,154	45,424	56,713
Институције задужене за међународну сарадњу	0,226			0,117	0,046	0,642							
ЗВКОВ	0,113	0,113		0,059	0,025	0,349							
ЗУОВ	0,603	0,169		0,312	0,127	1,753							
ЗУС	0,245			0,063	0,048	0,663							
Образовне установе и институц.	0,226			0,117	0,046	0,642							
АЕЕ	0,226	0,113	0,331	0,234	0,304	0,728					0,706		
Центри за социјални рад	2,934	9,321		1,517	0,767	0,107				50,000	1,801		
Синдикати	0,038			0,020	0,008								100,000
НПС	0,078			0,040	0,016	0,222							
Грански спортски савези	0,577			0,298	0,118	0,764						2,468	
Удружења младих ОСИ			0,661		0,502						1,411		
Установе за резиденцијални смештај	0,539	2,825	0,413	0,279	0,474							0,603	12,279
УКУПНО	100,000												

СТРУКТУРА ТРОШКОВА У ПРОЦЕНТИМА ПО НОСИОЦИМА, ВРСТАМА, НАМЕНИ И ИЗВОРИМА СРЕДСТАВА

Влада	90,587	1,182	0,000	8,231	100,000	100,000							
МОС	3,852	0,985	94,334	0,829	100,000	4,749		62,592			10,517	22,141	
МП	15,226	3,045	79,728	2,002	100,000	17,448					51,523	21,156	9,873
МЗ	9,246	1,111	88,617	1,027	100,000	14,546					71,411	14,043	
МФ	54,132	41,888		3,981	100,000	100,000							
МЕРР	16,543	0,163	81,494	1,800	100,000	18,506					81,494		
НСЗ	2,996		87,442	9,561	100,000	5,351					90,827	3,822	

МНТР	19,192	0,439	77,682	2,687	100,000	22,318						77,682		
МНИП	1,038		98,858	0,104	100,000	1,142	98,858							
МИ	3,998		95,202	0,800	100,000	4,798						95,202		
МТИД	90,909			9,091	100,000	100,000								
МПР	87,350	3,915		8,735	100,000	100,000								
МДУЛС	87,916	3,293		8,792	100,000	100,000								
МО	87,137	4,149		8,714	100,000	100,000								
МУП	25,296	21,276	50,898	2,530	100,000	28,742						71,258		
МРСП	31,483	8,917	55,984	3,616	100,000	38,422						31,953	29,626	
МК	65,729	6,613	21,160	6,499	100,000	78,840						21,160		
МЉМП	90,909			9,091	100,000	100,000								
МЖСПП	35,550	3,001	54,903	6,546	100,000	45,097						27,451	18,301	9,150
ПССО	88,413	2,746		8,841	100,000							10,104	89,896	
Канцеларија за одрживи развој	9,279	0,805	88,370	1,546	100,000	11,630						88,370		
УП	90,909			9,091	100,000								100,000	
СКГО	1,314		86,018	12,668	100,000							100,000		
Остале ресорна министарства	85,366	6,098		8,537	100,000	100,000								
РАРМСП	26,889		70,423	2,689	100,000	29,577						70,423		
ЈЛС	56,445	2,632	35,935	4,988	100,000	0,568						4,962	0,557	30,319
Институције задужене за међународну сарадњу	90,909			9,091	100,000	100,000								
ЗВКОВ	83,665	7,968		8,367	100,000	100,000								
ЗУОВ	88,748	2,377		8,875	100,000	100,000								
ЗУС	95,238			4,762	100,000	100,000								
Образовне установе и институције	90,909			9,091	100,000	100,000								
АЕЕ	13,889	0,661	82,672	2,778	100,000	17,328						82,672		
Центри за социјални рад	71,274	21,598		7,127	100,000	1,008						15,479	83,513	
Синдикати	90,909			9,091	100,000									100,000
НПС	90,909			9,091	100,000	100,000								

Грански спортски савези	90,909			9,091	100,000	46,729							53,271	
Удружења младих ОСИ			100,000		100,000						100,000			
Установе за резиденцијални смештај	21,186	10,593	66,102	2,119	100,000							33,898	66,102	
Укупно	18,643	1,778	75,974	3,604	100,000	7,233	1,004	25,665	1,057	0,238	35,593	26,650	2,552	0,008

7.2. Обим и структура укупних пројектованих финансијских средстава за реализацију циљева и активности из Акционог плана за младе у 2009. години, по циљевима, носиоцима и учесницима у реализацији

Специфични циљ, активност и носиоци активности	Врсте трошкова				Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава							Остали извори			
	Бруто плате и накнаде запослених	Трошкови путовања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови		Буџети – текући издаци и улагања преко НИП-а и Фонда за младе таленте				Дотације удружењима за реализацију активности и пројеката у оквиру имплементације Акционог плана						
						Буџет Републике Србије			Буџети јединица локалне самоуправе		Међународне донације	Домаћи извори дотације и донације				
						Текући издаци	НИП	Фонд за младе таленте	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план		Држава (буџети)	Приватни сектор			
1. Подстицати младе да активно учествују у друштву	17.530.500	840.000	88.430.000	12.185.050	118.985.550	6.842.550					57.504.000	54.331.000	154.000	154.000		
Влада	110.500			11.050	121.550	121.550										
МОС	2.555.000	30.000	48.430.000	2.871.500	53.886.500	2.956.500					3.430.000	47.500.000				
МФ	35.000			3.500	38.500	38.500										
МП	420.000			42.000	462.000	462.000										
МДУЛС	420.000	30.000		42.000	492.000	492.000										
МЕРР	1.260.000			126.000	1.386.000	1.386.000										
НСЗ	1.260.000			126.000	1.386.000	1.386.000										
ПССО	1.190.000	30.000		119.000	1.339.000						184.000	1.155.000				
ЈЛС	9.160.000	750.000		716.000	10.626.000						4.950.000	5.676.000				
СКГО	840.000		40.000.000	8.100.000	48.940.000						48.940.000					
УП	140.000			14.000	154.000								154.000			
Синдикати	140.000			14.000	154.000									154.000		
Удружења																
Образовне																

институције													
Институције													
2. Развијати сарадњу младих и обезбеђивати услове за учешће у доношењу одлука кроз одржив институционални оквир, а на основу потреба младих и у партнерству са младима	7.021.000	2.260.000	4.000.000	702.100	13.983.100	4.201.100						9.782.000	
Влада	236.000			23.600	259.600	259.600							
МОС	1.400.000	120.000	4.000.000	140.000	5.660.000	1.660.000					4.000.000		
МДУЛС	75.000	20.000		7.500	102.500	102.500							
МП	840.000	40.000		84.000	964.000	964.000							
МЕРР	840.000	40.000		84.000	964.000	964.000							
МРСПИ	210.000	20.000		21.000	251.000	251.000							
ПССО	420.000	20.000		42.000	482.000						482.000		
ЈЛС, ЛКМ	3.000.000	2.000.000		300.000	5.300.000						5.300.000		
Удружења													
Омладинске организације													
3. Изграђивати систем информисања младих на свим нивоима и у свим областима	15.040.000	1.134.000	66.668.000	1.704.000	84.546.000	5.646.000				43.168.00 0	35.732.00 0		
МОС	3.360.000	814.000	36.668.000	336.000	41.178.000	3.798.000				28.168.00 0	9.212.000		
МК	420.000			42.000	462.000	462.000							
МТИД	1.260.000			126.000	1.386.000	1.386.000							
ЈЛС	10.000.000	320.000	15.000.000	1.200.000	26.520.000					26.520.00 0			
СКГО			15.000.000		15.000.000					15.000.00 0			
Удружења													

4. Обезбеђивати остваривање права на једнаке шансе свих младих у друштву, а посебно младих који живе у тешким условима	191.450.000	11.950.000	294.212.000	15.957.000	513.569.000	44.243.000	20.000.000		1.200.000		162.572.000	278.060.000	7.494.000	
Влада	140.000	10.000		14.000	164.000	164.000								
МОС	9.730.000	1.335.000	52.160.000	1.155.000	64.380.000	12.220.000					7.040.000	45.120.000		
МРСП	9.310.000	1.965.000	20.020.000	1.008.000	32.303.000	11.783.000					14.280.000	6.240.000		
ЈЛС	147.600.000	3.300.000	102.400.000	10.900.000	264.200.000	2.200.000			1.200.000		87.300.000	173.500.000		
Центри за социјални рад	6.600.000	3.300.000		660.000	10.560.000						10.560.000			
МП	5.040.000	260.000	41.792.000	756.000	47.848.000	6.056.000					31.792.000	10.000.000		
МЗ	2.310.000	260.000	800.000	231.000	3.601.000	2.801.000					800.000			
МФ	280.000	260.000		21.000	561.000	561.000								
МЕРР	420.000		20.000.000	84.000	20.504.000	504.000						20.000.000		
МУП	280.000	10.000		28.000	318.000	318.000								
МК	1.820.000	250.000	800.000	182.000	3.052.000	2.252.000					800.000			
МНИП	210.000		20.000.000	21.000	20.231.000	231.000	20.000.000							
МИ	420.000		10.000.000	84.000	10.504.000	504.000						10.000.000		
НСЗ	420.000		10.000.000	126.000	10.546.000	546.000						10.000.000		
ЗУОВ	1.680.000			168.000	1.848.000	1.848.000								
Грански спортски савези	2.140.000			214.000	2.354.000	1.100.000							1.254.000	
МДУЛС	840.000			84.000	924.000	924.000								
НПС	210.000			21.000	231.000	231.000								
Удружења младих ОСИ			10.000.000		10.000.000						10.000.000			
Установе за резиденцијални смештај	2.000.000	1.000.000	6.240.000	200.000	9.440.000							3.200.000	6.240.000	

5. Подстицати и вредновати изузетна испољавања и постигнућа младих у различитим областима	1.960.000		521.000.000	147.000	523.107.00 0	2.107.000		511.000.0 00				10.000.00 0	
Влада	140.000			7.000	147.000	147.000							
МОС	490.000		521.000.000	28.000	521.518.00 0	518.000		511.000.0 00			10.000.00 0		
МП	490.000			28.000	518.000	518.000							
МНТР	840.000			84.000	924.000	924.000							
ЗУС													
САНУ													
Научноистраживачке институције													
6. Унапређивати могућности за квалитетно провођење слободног времена младих	1.890.000		10.500.000	189.000	12.579.000	2.079.000					10.500.00 0		
МОС	840.000		5.500.000	84.000	6.424.000	924.000					5.500.000		
МП	560.000			56.000	616.000	616.000							
МЉМП	490.000			49.000	539.000	539.000							
ЈЛС			5.000.000		5.000.000						5.000.000		
Удружења													
Средства јавног информисања													

7. Развијати отворени, делотворни, ефикасни и праведни систем формалног и неформалног образовања који је доступан свим младима и који је у складу са светским трендовима у образовању и контекстом образовања у Републици Србији	16.282.940	5.220.000	43.500.000	1.908.684	66.911.624	13.930.961						49.403.66 3	3.500.000	77.000	
МП	5.762.800	2.600.000	21.000.000	858.560	30.221.360	6.217.697						23.003.66 3	1.000.000		
МОС	4.109.140	2.600.000	22.500.000	410.914	29.620.054	5.120.054						22.000.00 0	2.500.000		
МРСП	1.680.000			168.000	1.848.000	1.848.000									
УП	70.000			7.000	77.000									77.000	
ЈЛС	4.000.000			400.000	4.400.000							4.400.000			
НСЗ	420.000			42.000	462.000	462.000									
МФ	21.000			210	21.210	21.210									
НПС	80.000			8.000	88.000	88.000									
ЗОУВ	140.000	20.000		14.000	174.000	174.000									
Стручна друштва															
Факултети															
Удружења															
Ученички парламент															
Ученичке и студенческе организације															
8. Подстицати и стимулисати све облике запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих	48.635.000	268.500	238.779.000	29.684.900	317.367.40 0	20.941.900						4.730.000	252.175.0 00	7.928.500	31.592.0 00
МОС	3.185.000	268.500	18.880.000	1.039.000	23.372.500	4.224.000						11.220.00 0	7.928.500		

МЕРР	1.505.000			147.000	1.652.000	1.652.000								
МРСП	840.000			84.000	924.000	924.000								
МП	175.000			17.500	192.500	192.500								
НСЗ	5.740.000		218.799.000	24.723.900	249.262.900	11.607.900				237.655.000				
РАРМСП	420.000		1.100.000	42.000	1.562.000	462.000				1.100.000				
УП	2.520.000			252.000	2.772.000						2.772.000			
ЈЛС	30.350.000			3.035.000	33.385.000				2.365.000	2.200.000		28.820.000		
Центри за социјални рад	2.150.000			215.000	2.365.000				2.365.000					
ЗУС	910.000			45.500	955.500	955.500								
Образовне установе и институције	840.000			84.000	924.000	924.000								
Удружења														
Истраживачке организације														
9. Унапређивати безбедност младих	18.080.000	6.370.000	39.000.000	2.162.000	65.612.000	11.612.000		4.400.000		8.600.000	41.000.000			
МОС	1540000	2.040.000	24.000.000	182.000	27.762.000	1.762.000				4.000.000	22.000.000			
МУП	2100000	2.080.000	5.000.000	210.000	9.390.000	2.390.000					7.000.000			
МПР	1680000	80.000		168.000	1.928.000	1.928.000								
МО	1680000	80.000		168.000	1.928.000	1.928.000								
МЗ	560.000	30.000		56.000	646.000	646.000								
МРСП	1.680.000	2.000.000	5.000.000	294.000	8.974.000	1.974.000					7.000.000			
Остале ресорна министарства	840.000	60.000		84.000	984.000	984.000								
ЈЛС	6.000.000		5.000.000	800.000	11.800.000			4.400.000		2.400.000	5.000.000			
Центри за социјални рад	2.000.000			200.000	2.200.000					2.200.000				
Удружења														
Средства јавног информисања														

10. Чувати и унапређивати здравље младих, смањивати ризике и водеће поремећаје здравља и развијати здравствену заштиту прилагођену младима	23.720.000	1.560.000	98.090.000	3.361.000	126.731.00 0	12.356.000			9.955.000		68.844.00 0	35.576.00 0		
Влада	140.000			14.000	154.000	154.000								
МЗ	3.960.000	560.000	67.010.000	477.000	72.007.000	7.417.000				53.844.00 0	10.746.00 0			
МП	700.000	250.000		76.000	1.026.000	1.026.000								
МУП	105.000			10.500	115.500	115.500								
МПР	105.000			10.500	115.500	115.500								
МРСП	350.000			41.000	391.000	391.000								
МОС	1.820.000	750.000	16.000.000	202.000	18.772.000	2.772.000					16.000.00 0			
ЈЛС	16.400.000		15.080.000	2.516.000	33.996.000	211.000			9.955.000		15.000.00 0	8.830.000		
Центри за социјални рад	140.000			14.000	154.000	154.000								
Здравствене установе														
Клубови здравља														
Образовне институције														
Саветовалишта за младе при домовима здравља														
Специјализоване здравствене институције за лечење болести зависности														
Савети родитеља при школама														
Локална удружења														
НКПП														

Републичка стручна комисија за дроге, за алкохол и за пушење																
Комисија МЗ за заштиту и унапређење менталног здравља																
Домови здравља																
Окружни заводи за јавно здравље																
Експертска група за здравље младих у Министарству здравља																
Стационарне здравствене установе																
Локалне здравствене установе																
Координаторске мреже удружења грађана за здравље																
Медицински факултети																
Гинеколошко-акушерске клинике																
Уролошка одељења																
Дерматолошке клинике (ППИ)																
Завод за здравствену зашт. студената																
Локални медији																
Дистрибутери кондома																
Угоститељске институције																
Координаторске мреже удружења грађана за здравље																
Интернати за младе																

11. Оснаживати младе за иницијативе и активности које су у складу са основним циљевима одрживог развоја и здраве животне средине	29.590.000	5.800.000	108.500.000	3.763.300	147.653.300	20.053.300			5.500.000		66.400.000	44.200.000	11.500.000	
МОС	2.415.000	88.000	21.000.000	316.400	23.819.400	2.819.400					10.000.000	11.000.000		
МП	2.205.000	88.000	22.000.000	211.400	24.504.400	2.504.400						11.500.000	10.500.000	
МЖСПП	3.885.000	328.000	6.000.000	715.400	10.928.400	4.928.400					3.000.000	2.000.000	1.000.000	
Канцеларија за одрживи развој	3.780.000	328.000	36.000.000	630.000	40.738.000	4.738.000					36.000.000			
МЗ	245.000			21.700	266.700	266.700								
МК	245.000			21.700	266.700	266.700								
МНТР	1.260.000	48.000	8.500.000	210.000	10.018.000	1.518.000						8.500.000		
МЕРР	35.000			700	35.700	35.700								
ЈЛС	13.000.000	4.800.000	10.000.000	1.300.000	29.100.000				5.500.000		12.400.000	11.200.000		
ЗВКОВ	420.000	40.000		42.000	502.000	502.000								
ЗУОВ	420.000	40.000		42.000	502.000	502.000								
АЕЕ	840.000	40.000	5.000.000	168.000	6.048.000	1.048.000					5.000.000			
Институције задужене за међународну сарадњу	840.000			84.000	924.000	924.000								
Образовне институције														
Удружења														
Средства јавног информисања														
Завод за заштиту природе, расадници														

Заводи за јавно здравље														
Домови здравља														
Високошколске установе														
УКУПНО	371.199.440	35.402.500	1.512.679.000	71.764.034	1.991.044.974	144.012.811	20.000.000	511.000.000	21.055.000	4.730.000	708.666.663	530.609.500	50.817.000	154.000

7.3. Обим и структура укупних пројектованих финансијских средстава за реализацију циљева и активности из Акционог плана за младе у 2009. години

Стратешки циљеви	Врсте трошкова				Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава								Остали извори		
	Бруто плате и накнаде запослених	Трошкови путовања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови		Буџети – текући издаци и улагања преко НИП-а и Фонда за младе таленте				Дотације удружењима за реализацију активности и пројеката у оквиру имплементације Акционог плана						
						Буџет Републике Србије			Буџет јединица локалне самоуправе		Међународне донације	Домаћи извори дотације и донације				
						Текући издаци	НИП	Фонд за младе таленте	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план		Држава (буџети)	При-ватни сектор			
У ДИНАРИМА																
Циљ 1.	17.530.500	840.000	88.430.000	12.185.050	118.985.550 0	6.842.550					57.504.000	54.331.000	154.000	154.000		
Циљ 2.	7.021.000	2.260.000	4.000.000	702.100	13.983.100	4.201.100						9.782.000				
Циљ 3.	15.040.000	1.134.000	66.668.000	1.704.000	84.546.000	5.646.000					43.168.000	35.732.000				
Циљ 4.	191.450.000	11.950.000	294.212.000	15.957.000	513.569.000 0	44.243.000	20.000.000		1.200.000 0		162.572.000 0	278.060.000 0	7.494.000 0			
Циљ 5.	1.960.000		521.000.000	147.000	523.107.000 0	2.107.000		511.000.000 0				10.000.000				
Циљ 6.	1.890.000		10.500.000	189.000	12.579.000	2.079.000						10.500.000				
Циљ 7.	16282940	5.220.000	43.500.000	1.908.684	66.911.624	13.930.961					49.403.663	3.500.000	77.000			
Циљ 8.	48.635.000	268.500	238.779.000	29.684.900	317.367.400 0	20.941.900				4.730.000	252.175.000 0	7.928.500 00	31.592.000			
Циљ 9.	18.080.000	6.370.000	39.000.000	2.162.000	65.612.000	11.612.000			4.400.000 0		8.600.000	41.000.000				
Циљ 10.	23.720.000	1.560.000	98.090.000	3.361.000	126.731.000 0	12.356.000			9.955.000 0		68.844.000	35.576.000				
Циљ 11.	29.590.000	5.800.000	108.500.000	3.763.300	147.653.300 0	20.053.300			5.500.000 0		66.400.000	44.200.000	11.500.000 00			
УКУПНО	371.199.440	35.402.500	1.512.679.000	71.764.034	1.991.044. 974	144.012.811	20.000.000	511.000.000 0	21.055.000	4.730.000	708.666.663	530.609.500	50.817.000	154.000		

СТРУКТУРА ТРОШКОВА У ПРОЦЕНТИМА ПО ЦИЉЕВИМА

Циљ 1.	4,72	2,37	5,85	16,98	5,98	4,75					8,11	10,24	0,30	100,00
Циљ 2.	1,89	6,38	0,26	0,98	0,70	2,92					0,00	1,84		
Циљ 3.	4,05	3,20	4,41	2,37	4,25	3,92					6,09	6,73		
Циљ 4.	51,58	33,75	19,45	22,24	25,79	30,72	100,00		5,70		22,94	52,40	14,75	
Циљ 5.	0,53	0,00	34,44	0,20	26,27	1,46		100,00			0,00	1,88		
Циљ 6.	0,51	0,00	0,69	0,26	0,63	1,44					0,00	1,98		
Циљ 7.	4,39	14,74	2,88	2,66	3,36	9,67					6,97	0,66	0,15	
Циљ 8.	13,10	0,76	15,79	41,36	15,94	14,54				100,00	35,58	1,49	62,17	
Циљ 9.	4,87	17,99	2,58	3,01	3,30	8,06			20,90		1,21	7,73		
Циљ 10.	6,39	4,41	6,48	4,68	6,37	8,58			47,28		9,71	6,70		
Циљ 11.	7,97	16,38	7,17	5,24	7,42	13,92			26,12		9,37	8,33	22,63	
УКУПНО	100,00													

СТРУКТУРА ТРОШКОВА У ПРОЦЕНТИМА ПО ЦИЉЕВИМА, ВРСТАМА, НАМЕНИ И ИЗВОРИМА

Циљ 1.	14,73	0,71	74,32	10,24	100,00	5,75					48,33	45,66	0,13	0,13
Циљ 2.	50,21	16,16	28,61	5,02	100,00	30,04						69,96		
Циљ 3.	17,79	1,34	78,85	2,02	100,00	6,68					51,06	42,26		
Циљ 4.	37,28	2,33	57,29	3,11	100,00	8,61	3,89		0,23		31,66	54,14	1,46	
Циљ 5.	0,37	0,00	99,60	0,03	100,00	0,40		97,69				1,91		
Циљ 6.	15,03		83,47	1,50	100,00	16,53						83,47		
Циљ 7.	24,33	7,80	65,01	2,85	100,00	20,82					73,83	5,23	0,12	
Циљ 8.	15,32	0,08	75,24	9,35	100,00	6,60				1,49	79,46	2,50	9,95	
Циљ 9.	27,56	9,71	59,44	3,30	100,00	17,70					13,11	62,49		
Циљ 10.	18,72	1,23	77,40	2,65	100,00	9,75			7,86		54,32	28,07		
Циљ 11.	20,04	3,93	73,48	2,55	100,00	13,58			3,72		44,97	29,93	7,79	
УКУПНО	18,64	1,78	75,97	3,60	100,00	7,23	1,00	25,66	1,06	0,24	35,59	26,65	2,55	0,01

8. ПРОЈЕКЦИЈА БУЏЕТА ЗА ПЕРИОД ОД 2009. ДО 2014. ГОДИНЕ

ПРОЈЕКЦИЈЕ ПОТРЕБНИХ СРЕДСТАВА ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ НАЦИОНАЛНЕ СТРАТЕГИЈЕ ЗА МЛАДЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У ПЕРИОДУ ОД 2009. ДО 2014. ГОДИНЕ ПО ОПШТИМ СТРАТЕШКИМ ЦИЉЕВИМА¹⁴

Стратешки циљеви	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2009–2014.
У милионима динара							
1. Подстицати младе да активно учествују у друштву	119,0	158,7	192,2	246,4	301,6	380,8	1.398,8
2. Развијати сарадњу младих и обезбеђивати услове за учешће у доношењу одлука кроз одржив институционални оквир, а на основу потреба младих и у партнерству са младима	14,0	19,2	25,4	35,3	56,0	77,9	227,7
3. Изграђивати систем информисања младих на свим нивоима и у свим областима	84,5	115,7	143,9	180,1	222,9	283,7	1.030,9

¹⁴ Пројекције су извршене уз помоћ кључних макроекономских показатеља из Меморандума о Буџету и економској и фискалној политици за 2009. годину, са пројекцијама за 2010. и 2011. годину (Министарство финансија Републике Србије, Београд, октобар 2008. године), као и у складу са утврђеним макроекономским показатељима у релевантним националним стратегијама.

4. Обезбеђивати остваривање права на једнаке шансе свих младих у друштву, а посебно младих који живе у тешким условима	513,6	640,1	769,9	944,0	1.105,4	1.389,6	5.362,5
5. Подстицати и вредновати изузетна испољавања и постигнућа младих у различитим областима	523,1	663,1	800,0	978,1	1.192,4	1.498,9	5.655,5
6. Унапређивати могућности за квалитетно провођење слободног времена младих	12,6	17,9	23,3	31,8	43,9	65,1	194,7
7. Развијати отворени, делотворни, ефикасни и праведни систем формалног и неформалног образовања који је доступан свим младима и који је у складу са светским трендовима у образовању и контекстом образовања у Републици Србији	66,9	108,0	134,9	168,7	219,7	276,2	974,4
8. Подстицати и стимулисати све облике запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих	317,4	402,2	463,8	539,1	646,6	779,1	3.148,2
9. Унапредити услове за безбедан живот младих	65,6	84,5	113,2	142,2	178,5	229,7	813,6
10. Чувати и унапређивати здравље младих, смањивати ризике и водеће поремећаје здравља и развијати здравствену заштиту прилагођену младима	126,7	160,0	187,6	224,0	276,6	347,7	1.322,6

11. Оснаживати младе за иницијативе и активности које су у складу са основним циљевима одрживог развоја и здраве животне средине	147,7	190,7	246,5	301,4	381,6	485,5	1.753,3
УКУПНО	1.991,0	2.560,2	3.100,6	3.791,0	4.625,1	5.814,2	21.882,1
Структура у процентима по циљевима							
1. Подстицати младе да активно учествују у друштву	5,98	6,20	6,20	6,50	6,52	6,55	6,39
2. Развијати сарадњу младих и обезбеђивати услове за учешће у доношењу одлука кроз одржив институционални оквир, а на основу потреба младих и у партнерству са младима	0,70	0,75	0,82	0,93	1,21	1,34	1,04
3. Изграђивати систем информисања младих на свим нивоима и у свим областима	4,25	4,52	4,64	4,75	4,82	4,88	4,71
4. Обезбеђивати остваривање права на једнаке шансе свих младих у друштву, а посебно младих који живе у тешким условима	25,79	25,00	24,83	24,90	23,90	23,90	24,51

5. Подстицати и вредновати изузетна испољавања и постигнућа младих у различитим областима	26,27	25,90	25,80	25,80	25,78	25,78	25,85
6. Унапређивати могућности за квалитетно провођење слободног времена младих	0,63	0,70	0,75	0,84	0,95	1,12	0,89
7. Развијати отворени, делотворни, ефикасни и праведни систем формалног и неформалног образовања који је доступан свим младима и који је у складу са светским трендовима у образовању и контекстом образовања у Републици Србији	3,36	4,22	4,35	4,45	4,75	4,75	4,45
8. Подстицати и стимулисати све облике запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих	15,94	15,71	14,96	14,22	13,98	13,40	14,39
9. Унапредити услове за безбедан живот младих	3,30	3,30	3,65	3,75	3,86	3,95	3,72
10. Чувати и унапређивати здравље младих, смањивати ризике и водеће поремећаје здравља и развијати здравствену заштиту прилагођену младима	6,37	6,25	6,05	5,91	5,98	5,98	6,04

11. Оснаживати младе за иницијативе и активности које су у складу са основним циљевима одрживог развоја и здраве животне средине	7,42	7,45	7,95	7,95	8,25	8,35	8,01
УКУПНО	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Учешће укупних трошкова за Акциони план за спровођење Националне стратегије за младе у републици Србији у укупним текућим јавним расходима, у процентима	0,16	0,19	0,21	0,23	0,25	0,28	0,23 ¹⁵
Учешће укупних трошкова за Акциони план за спровођење Националне стратегије за младе у републици Србији у бруто домаћем производу (БДП), у процентима	0,06	0,07	0,08	0,08	0,09	0,10	0,08 ¹⁵

У пројектоване трошкове за реализацију Акционог плана за период од шест година (2009-2014) укључени су и трошкови редовног функционисања органа, као што је вредновање рада већ запослених, материјални и други трошкови редовних активности државних органа, као и средства Фонда за младе таленте. Акциони план у потпуности прати све активности предвиђене Националном стратегијом за младе а динамика реализације тих активности ће бити прилагођена расположивим средствима у буџетима свих органа који учествују у реализацији.

---

¹⁵ Просек за период од 2009. до 2014. године.

9. ЗАВРШНИ ДЕО

Овај акциони план садржи:

- прилог 1 – Преглед индикатора у односу на начине праћења њихове остварености;
- прилог 2 – Детаљан буџет за 2009. годину по циљевима и активностима;
- прилог 3 – Значење скраћеница;
- прилог 4 – Појмовник.

ПРИЛОГ 1

ПРЕГЛЕД ИНДИКАТОРА У ОДНОСУ НА НАЧИНЕ ПРАЋЕЊА ЊИХОВЕ ОСТВАРЕНОСТИ

Општи циљ: 1. Подстичати младе да активно учествују у друштву												
Индикатор	Ниво праћења	Средина	Циљна група млади			Временски интервал прикупљања података и извештавања			Институција одговорна за праћење и активност			
Национални ниво	Локални ниво	Руралне и урбание средине ¹⁶	Млади (укупно)	15–19 год. 20–24 год. 25–30 год.	Пол (м/ж)	Осетљиве групе ¹⁷	Квартално	Полугодишње	Годишње	Од–до	Праћење	Активност
Специфични циљ: 1.1. Мотивисати, образовати и подржавати младе да активно учествују у друштву												
1. Најмање 70 годишње подржаних пројеката младих и за младе из средстава у буџету Републике Србије	•	•	•						•	2009–	МОС	<ul style="list-style-type: none"> - Влада; - МОС; - МФ; - МНТР; - МП; - ПССО; - ОЈЛС.
2. Проценат издавања из средстава у буџету Републике Србије за младе - износ годишњих средстава у буџету Републике Србије распоређених у оквиру априоријације 481 намењење за програме и пројекте удружења у области омладинске политике	•								•	2009–	МОС	
3. Број организација и институција младих	•	•							•	2009–	- МОС; - МДУЛС.	
4. Проценат младих корисника пројекта који се финансирају из средстава у буџету Републике Србије - број младих који су корисници резултата пројекта намењених младима а који се финансирају из средстава у буџету Републике Србије	•			•	•	•	•	•	•	2009–	МОС	
5. Проценат младих обухваћених (који учествују у) вршњачким образовањем - најмање 3000 младих који су учествовали у програмима вршњачког образовања	•		•	•	•	•	•	•		2010–2014.	МОС	- МОС; - МП; - МЗ.

¹⁶ По дефиницији РСЗ: Постојећом дефиницијом руралним се сматра све оно „што није урбano”, а урбano је онај административни центар општине који има урбанизтички план.

¹⁷ Дефиниција из Стратегије: појам осетљиве групе младих односи на све категорије младих који су осуђени или онемогућени да остварују своја права (нпр. млади са инвалидитетом, млади Роми, сиромашни млади).

Специфични циљ: 1.2. Унапређивати квалитет и равномерну распорашањеност програма који доприносе активнијем учешћу младих у друштву											
1. Најмање 20% ЛЗ, у којима су развијени акциони планови за младе укључило је младе у рад локалних институција		•						•		•	2010–2014.
2. Годишње најмање 80 реализованих програма за активно учешће младих у ЛЗ у Републици Србији	•	•	•					•		•	2010–2014.
Специфични циљ: 1.3. Развијати и унапређивати стандарде квалитета омладинског рада и механизме за његово праћење и унапређивање											
1. Број организација и институција младих које у свом раду примењују усвојене стандарде омладинског рада	•	•							•	2010–2011.	МОС
2. Број професионалаца и волонтера обучених за рад са младима	•								•	2010–2011.	МОС
3. Примењени стандарди омладинског рада (на основу праћења остваривања стандарда)	•									2010–2011.	МОС
Специфични циљ: 1.4. Успоставити механизме за подстицање, организовање и вредновање волонтерског рада младих											
1. Број младих волонтера у Републици Србији - најмање 4000 младих који су волонтирали у институцијама и организацијама у Републици Србији до 2013. године	•	•	•	•	•	•	•		•	2009–2013.	МОС
Специфични циљ: 1.5. Формирати програме подршке за остваривање мобилности младих											
1. Број и проценат младих који поседују важећи пасош	•	•			•	•	•	•		2010–2014.	МУП
2. Број и проценат младих који је путовао у иностранство - број младих који је учествовао у међународним програмима размене и скуповима	•	•	•	•	•	•	•		•	2010–2014.	МОС
3. Број младих који је учествовао у подржаним пројектима размене, посета и семинара у земљи	•	•	•	•	•	•	•	•		2010–2014.	МОС
Специфични циљ: 1.6. Развијати грађанско друштво пружањем подршке волонтеризму и активизму младих											
1. Број креативних акција младих (посебно оних из осетљивих група) подржаних од стране приватног и цивилног сектора	•	•	•					•		2010–2013.	МОС
Специфични циљ: 1.7. Повећати учешће младих жена на највишим местима одлучувања											
1. Број и проценат младих жена руководилаца у државним институцијама (државној администрацији) повећан најмање за 50% у односу на 2008. годину	•				•	•	•		•	2010–2014.	- МДУЛС; - СУК.
											- МЈМП;
											- МРСП.

Општи циљ: 2. Развијати сарадњу младих и обезбеђивати услове за учешће у доношењу одлука кроз одржив институционални оквир, а на основу потреба младих и у партнерству са младима														
Индикатор	Ниво праћења		Средина	Циљна група млади			Временски интервал прикупљања података и извештавања			Институција одговорна за праћење и активност				
	Национални ниво	Локални ниво		Млади (укупно)	15–19 год. 20–24 год. 25–30 год.	Пол (м/ж)	Осетљиве групе	Квартално	Полугодишње	Годишње	Од–до	Праћење	Активност	
Специфични циљ: 2.1. Дефинисати појам омладинске организације и стандарда деловања														
1. Обезбеђена средства из буџета Републике Србије за спровођење Закона о младима	•									•	2009–	MOS	- Влада; - MOS; - МДУЛС.	
2. Број усвојених закона којима се правно регулише активно укључивање младих у друштво	•									•	2009–	MOS		
Специфични циљ: 2.2. Успоставити институционалну подршку за формирање, финансирање и активно деловање организација младих и програмских активности организација које раде за младе														
1. Повећан број и проценат омладинских организација и организација за младе које активно делују	•	•								•	2010–2014.	MOS	- Влада; - MOS; - МСП; - ОЈЛС.	
Специфични циљ: 2.3. Усвојити концепт заједничког управљања процесима и одлукама као основе за сарадњу локалних и републичких органа са младима														
1. Проценат грађана Републике Србије (младих и старијих) који имају позитиван однос према укључивању младих у процес управљања	•	•								•	2012–	MOS	- MOS; - ОЈЛС; - Влада, Дирекција за имовину; - ОЈЛС.	
2. Број заједничких тела на републичком и локалном нивоу у којима је почела примена концепта ко-менаџмента	•	•						•		•	2012–	MOS		
3. Број објеката, односно просторија у власништву државе и ЈЛС који је дат младима на бесплатно коришћење	•	•							•	•	2012–	MOS		
Специфични циљ: 2.4. Промовисати важност сарадње омладинских организација, умрежавање и успостављање повериња														
1. Број и проценат младих репрезентованих у кровној организацији младих	•	•								•	2010–	MOS	MOS	

Општи циљ: 3. Изграђивати систем информисања младих на свим нивоима и у свим областима													
Индикатор	Ниво праћења		Средина	Циљна група млади			Временски интервал прикупљања података и извештавања			Институција одговорна за праћење и активност			
	Национални ниво	Локални ниво	Руралне и урбанске средине	Млади (укупно)	15–19 год. 20–24 год. 25–30 год.	Пол (м/ж)	Осетљиве групе	Квартално	Полугодишње	Годишње	Од–до	Праћење	Активност
Специфични циљ: 3.1. Обезбедити правовремено и утемељено информисање младих о могућностима и перспективама у локалној средини и на републичком нивоу													
1. Повећање степена информисаности младих у областима од интереса за младе	•	•	•	•	•	•	•			•	2009–	MOC	MOC
2. Број реализованих информативних кампања и активности намењених младима на националном и локалном нивоу	•	•						•		•	2010–	MOC	MOC
Специфични циљ: 3.2. Учинити доступним релевантне информације о правима младих и могућностима и приликама за младе													
1. Процент младих који су информисани о грађанским правима и обавезама кроз наставни програм „Грађанског образовања”	•	•		•	•	•	•		•	•	2011–	МП	МП
Специфични циљ: 3.3. Обогатити програме медијских кућа садржајима који имају образовни карактер, а примерени су младима													
1. Количина медијског садржаја о младима и за младе у електронским и штампаним средствима јавног информисања	•	•							•	•	2009–2013.	MOC	MOC
2. Процент средстава јавног информисања који има омладинске редакције	•	•							•	•	2011–2014.	- MOC; - МК.	- МК; - МОС; - ПССО.
3. Број информативно-образовних програма намењених младима	•	•							•	•	2011–2014.	- MOC; - МК.	- МОС; - МК.
Специфични циљ: 3.4. Повећати ниво информатичке писмености младих													
1. Повећан проценат младих који имају редован приступ рачунару и интернету – проценат младих који имају редован приступ рачунару и интернету повећава се за 20% годишње	•	•	•	•	•	•	•	•		•	2009–	MOC	MOC
2. Повећан проценат младих који редовно (сваког дана или скоро сваког дана) користе рачунар и интернет	•	•	•	•	•	•	•	•		•	2010–2014.	MOC	- МОС; - ОЈЛС;
3. Повећан степен информатичке писмености младих у Републици Србији	•	•	•	•	•	•	•			•	2010–2014.	MOC	- ПССО; - МТИД.

Специфични циљ: 3.5. Повећати ниво информисаности младих о избору занимања, могућностима запошљавања и перспективама на тржишту рада											
1. Проценат младих информисаних о избору занимања, могућностима запошљавања и перспективама на тржишту повећан за 10% на годишњем нивоу	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2010–2014.	- МОС; - НСЗ. - МП; - ПССО.
Специфични циљ: 3.6. Градити глобалне електронске мреже међу омладинским организацијама које промовишу одрживи развој											
1. Број иницијатива, пројекта и програма које заједнички реализују ОООР	•	•						•	•	2010–2014.	МОС МЈКСПП
Специфични циљ: 3.7. Развијати информативне програме који су намењени младима											
1. Број информативних кампања и програма намењених информисању младих које су реализовала удружења	•	•						•	•	2009–	МОС - ПССО.
2. Проценат младих који су корисници информативних пројеката удружења	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2010–2014.	МОС - МТИД; - МОС.
3. Школске редакције или продукције медијских материјала постоје у 25% средњих школа у Републици Србији	•	•						•	•	2010–2014.	МП - МП; - МОС.
4. Студентска електронска и штампана средства јавног информисања постоје у свим универзитетским центрима у Републици Србији	•							•	•	2010–2014.	МП; МОС.

Општи циљ: 4. Обезбеђивањи остваривање права на једнаке шансе свих младих у друштву, а посебно младих који живе у тешким условима											
Индикатор	Ниво праћења		Средина	Циљна група млади			Временски интервал прикупљања података и извештавања			Институција одговорна за праћење и активност	
	Национални ниво	Локални ниво		Руралне и урбанске средине	Млади (укупно)	15–19 год. 20–24 год. 25–30 год.	Пол (м/ж)	Осетљиве групе	Квартално	Полугодишње	Годишње
Специфични циљ: 4.1. Успоставити функционалну међусистемску сарадњу, како би се обезбедио целовит приступ у процени и задовољавању потреба младих из осетљивих група											
1. Проценат ЈЛС у Републици Србији са успостављеним (интегралним) услугама за младе из осетљивих група	•	•							•	2008–2012.	МРСП - ОЈЛС; - МРСП;
2. Број младих који користе социјалне услуге из надлежности ЈЛС (све услуге осим финансијских)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2008–2012.	МРСП - Влада.
Специфични циљ: 4.2. Смањити број младих корисника институционалног смештаја и побољшати понуду и квалитет услуга за оне младе који остају у институцијама											
1. Проценат трансформисаних установа за резиденцијални смештај у Републици Србији	•								•	2009–2012.	МРСП - МРСП; - ОЈЛС;
2. Проценат младих из осетљивих друштвених група који користе мање рестриктивне облике смештаја	•	•			•	•	•	•	•	2009–2012.	МРСП - ЦСР.
Специфични циљ: 4.3. Развијати услуге у локалној заједници као подршку за живот младих у породици и природном окружењу											

1. Успостављен је однос 70:30% у корист смештаја деце и младих у породичном окружењу (хранитељске породице) у односу на резиденцијални смештај	•								•	•	2010–2012.	МРСП	- МРСП; - ОЈЛС.
2. Проценат и број ЈЛС у Републици Србији које су развиле нове услуге за младе из осетљивих друштвених група	•	•							•	•	2010–2012.	МРСП	
Специфични циљ: 4.4. Смањити предрасуде према младима из осетљивих друштвених група													
1. Проценат младих који имају позитиван став према младима из осетљивих друштвених група	•	•	•	•	•	•	•			•	2010–2012.	МОС	- МП; - МРСП; - МОС.
2. Проценат младих који су учествовали у активностима усмереним ка развоју толеранције	•	•	•	•	•	•	•			•	2010–2012.	МОС	
Специфични циљ: 4.5. Укључити младе из осетљивих група у активан и продуктиван живот у заједници													
1. Проценат ЈЛС у Републици Србији које реализују акционе планове за укључивање младих из осетљивих друштвених група у живот ЛЗ	•	•							•	•	2009–2012.	МОС	- МОС; - МЕРР; - ОЈЛС;
2. Стопа запослених младих из осетљивих друштвених група	•	•	•	•	•	•	•	•		•	2009–2012.	- МРСП; - НСЗ.	- НСЗ;
Специфични циљ: 4.6. Створити услове (простор, опрема и кадрови) за омасовљавање и доступност спортова осетљивим групама младих													
1. Најмање 20 спортских објеката доступно за рекреативне активности младих особа са инвалидитетом	•	•	•							•	2009–2012.	МОС	- МОС; - ОЈЛС; - Грански спортски савези.
Специфични циљ: 4.7. Осигурати остваривање права свих младих на адекватно образовање уз обезбеђивање једнаких могућности за учење и развој													
1. Проценат средњих школа и факултета који примењују индекс инклузије	•	•							•	•	2009–2014.	МП	- МП; - НСР;
2. Проценат младих из осетљивих друштвених група који заврше неки вид средњег образовања (трогодишње или четврогодишње)	•	•	•	•	•	•	•		•	•	2009–2014.	МП	- МОС; - ЗУОВ.
3. Проценат неписмених младих (15–30 година, млади из осетљивих друштвених група)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2009–2014.	МП	
Специфични циљ: 4.8. Повећати доступност културних садржаја за осетљиве групе младих													
1. Повећан обим културних садржаја намењених младима из осетљивих група	•	•	•						•	•	2010–	МК	- МК; - МОС;
2. Број реализованих културних иницијатива младих из осетљивих група	•	•	•						•	•	2010–	МК	- МЉМП.
Специфични циљ: 4.9. Повећати запошљавање младих припадника осетљивих група													
1. Број младих из осетљивих група који су користили подстицајне мере и програме запошљавања и који су се запослили	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2009–2014.	НСЗ	- МОС; - МИ; - МЕРР; - НСЗ; - МРСП.

Специфични циљ: 4.10. Заштитити здравље младих из осетљивих група и развити механизме за њихово учествовање у програмима унапређења здравља											
1. Смањена инциденција сифилиса, гонореје, HIV/AIDS-а, хламидијазе, хепатитиса Б и Ц младих из осетљивих група у просеку за 20% (према полу, добним групама)	•	•			•	•	•	•	•	2010–2014.	M3
2. Удео и проценат младих из осетљивих група који учествују у програмима превенције ППИ и HIV/AIDS-а у односу на укупан број младих из осетљивих група	•	•			•	•	•	•	•	2010–2014.	M3
Специфични циљ: 4.11. Омогућити осамосталивање младих и заснивање домаћинства кроз подршку у решавању стамбених потреба											
1. Предвиђена средства за социјално становање	•								•	2010–2012.	MОС
2. Број младих домаћинства која су решила стамбене потребе на основу Закона о социјалном становању	•	•		•				•	•	2010–2012.	МЖСПП
Специфични циљ: 4.12. Стварати атмосферу и окружење у којем сви млади, а посебно млади из осетљивих група имају осећај личне и колективне безбедности											
1. Проценат младих из осетљивих група који имају осећај личне и колективне безбедности	•	•	•	•	•	•	•		•	2012–	MОС
											- МОС; - МЈМП.

Општи циљ: 5. Подстицати и вредновати изузетна испољавања и постигнућа младих у различitim областима														
Индикатор	Ниво праћења	Средина	Циљна група млади			Временски интервал прикупљања података и извештавања			Институција одговорна за праћење и активност					
			Национални ниво	Локални ниво	Руралне и урbane средине	Млади (укупно)	15–19 год. 20–24 год. 25–30 год.	Пол (М/Ж)	Осетљиве групе	Квартално	Полугодишње	Годишње	Од–до	Праћење
Специфични циљ: 5.1. Подстицати развој младих истраживача, научника, спортиста, уметника и иноватора у циљу бржег економског раста и просперитета														
1. Број и проценат младих који добијају стипендије, награде или јавна признања на основу изузетних резултата	•	•			•		•	•		•	2009–	MОС	- Влада; - МФ; - МОС.	
2. Број и проценат младих обухваћених различитим специјализованим програмима за рад са младима који показују изузетне способности и интересовања	•	•			•		•	•		•	2010–2014.	МП МНТР	- МОС; - МП; - МНТР; - МД; - Високошколске установе.	

Специфични циљ: 5.2. Промовисати научноистраживачки рад младих												
1. Број и проценат младих који је непосредно укључен у различите облике научноистраживачког рада (програме формалног и неформалног образовања, такмичења, смотре итд.)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2010–2014.	МП МНТР	- МП; - МНТР.
2. Број младих који добијају стипендије и подстицајна средства за научноистраживачки рад	•	•		•		•	•		•	2010–2014.	МНТР МОС	
Специфични циљ: 5.3. Подржавати и мотивисати стваралаштво младих у области културе и уметности												
1. Проценат младих који су укључени у различите облике културног и уметничког стваралаштва	•	•	•	•		•	•		•	2010–2014.	МОС	- МК; - МОС.
2. Број младих који добијају државне стипендије и подстицајна средства за културно и уметничко стваралаштво	•	•		•		•	•		•	2010–2014.	МК	
Специфични циљ: 5.4. Стварати услове за врхунска спортска постигнућа												
1. Број младих који добијају државне стипендије и подстицајна средства за постизање врхунских спортских постигнућа	•	•	•	•		•	•		•	2010–2014.	МОС	МОС
Специфични циљ: 5.5. Систематски пратити стање, проблеме, потребе и ставове младих												
1. Годишња анализа стања, проблема, потреба и ставова младих у Републици Србији	•								•	2010–2011.	МОС	- МОС; - Научно-истраживачки институти.
2. Образоване базе података о младима	•								•	2010–2011.	МОС	

Општи циљ: 6. Унапређивати могућности за квалитетно провођење слободног времена младих													
Индикатор	Ниво праћења		Средина	Циљна група млади			Временски интервал прикупљања података и извештавања			Институција одговорна за праћење и активност			
	Национални ниво	Локални ниво		Руралне и урбансне средине	Млади (укупно)	15–19 год. 20–24 год. 25–30 год.	Пол (м/ж)	Осетљиве групе	Квартално	Полугодишње	Годишње	Од–до	Праћење
Специфични циљ: 6.1. Успоставити систем анализе и праћења кључних потреба младих и пружање подршке интервентним програмима и координисање кључних актера у области слободног времена на националном, регионалном и локалном нивоу													
1. Број годишње реализованих програма за слободно време младих – 40 програма за слободно време младих реализовано до 2012. године	•	•		•					•	•	2009–	МОС	- МОС; - ОЈЛС.
2. Проценат и број ЈСЛ у којима се реализују програми за слободно време младих	•	•		•					•	•	2009–	МОС	

3. Број младих обухваћених програмима за слободно време – број младих директних корисника програма за слободно време је најмање 500 годишње, а индиректних корисника најмање 5000	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2009–	MOC	
4. База података о потребама младих и програмима за слободно време младих	•								•	2010–	MOC	MOC
5. Годишња истраживања о потребама младих у слободно време	•								•	2010–	MOC	
Специфични циљ: 6.2. Обезбедити подршку и услове за самоорганизовање младих												
1. Број националних медијских кућа које промовишу иницијативе младих	•								•	2010–	MK	- МОС; - ОЈЛС.
2. Број сати на локалним телевизијским станицама, односно број текстова у локалним новинама посвећених младима и њиховим иницијативама	•	•	•					•	•	2010–	MOC	
Специфични циљ: 6.3. Промовисати активно учешће младих у креирању и спровођењу културних политика на свим нивоима												
1. Проценат установа културе на националном и локалном нивоу које имају младе у управним одборима	•	•							•	2010–	MOC MK	- МОС; - Установе културе.
2. Број младих волонтера у установама културе	•	•		•	•	•	•	•	•	2010–	MOC	
Специфични циљ: 6.4. Повећати доступност културних садржаја, посебно младима у мањим и сиромашнијим срединама												
1. Број подржаних и субвенционираних културних програма младих и за младе	•	•	•						•	2010–	MK MOC	- МОС; - ОЈЛС, ЛКМ.
2. Број годишње одржаних културних манифестација у мањим срединама		•	•						•	2010–	MOC	
3. До 2012. године 15 одржаних манифестација културе младих у градовима Републике Србије	•	•							•	2010– 2012.	MOC	ОЈЛС
4. Најмање 1400 младих директно учествује у реализацији културних манифестација, око 5000 индиректних корисника (посетиоци)	•	•	•	•		•	•	•	•	2010– 2012.	MOC	
Специфични циљ: 6.5. Обезбедити услове младима за бављење спортским активностима у локалној заједници												
1. Проценат ЈЛС које имају спортске објекате доступне младима	•	•							•	2011– 2012.	MOC	JLС
Специфични циљ: 6.6. Подржавати учешће младих у спортским и рекреативним активностима у свим узрастима и на свим нивоима												
1. Број младих који се баве спортским активностима	•	•		•	•	•	•		•	2010– 2013.	MOC	- МОС; - МЈМПИ; - ОЈЛС; - Грански спортски савези..
2. Број младих који се рекреативно баве спортом расте за 5% годишње	•	•		•	•	•	•		•	2010– 2013.	MOC	
3. Број младих који се организовано баве спортским активностима повећава се за 5% годишње	•	•		•	•	•	•		•	2010– 2013.	MOC	
4. За 10% годишње расте број младих који прихватају здраве стилове живота	•	•		•	•	•	•		•	2010– 2013.	MOC M3	
Специфични циљ: 6.7. Институционализовати и развијати школски спорт												

1. Проценат ученика средњих школа обухваћених ваннаставним спортским активностима расте за 10% годишње	•	•			•			•	•		•	•	2012–2013.	МП	- МП; - МОС; - МРСП; - ОЈЛС.
--	---	---	--	--	---	--	--	---	---	--	---	---	------------	----	---------------------------------------

Општи циљ: 7. Развијати отворени, делотворни, ефикасни и праведни систем формалног и неформалног образовања који је доступан свим младима и који је у складу са светским трендовима у образовању и контекстом образовања у Републици Србији															
Индикатор	Ниво праћења	Средина	Циљна група млади				Временски интервал прикупљања података и извештавања				Институција одговорна за праћење и активност				
	Национални ниво	Локални ниво	Руралне и урбансне средине	Млади (укупно)	15–19 год. 20–24 год. 25–30 год.	Пол (м/ж)	Осетљиве групе	Квартално	Полугодишње	Годишње	Од–до	Праћење	Активност		
Специфични циљ: 7.1. Повећати учешће младих у различitim видовима формалног и неформалног образовања															
1. Повећан обухват младих у средњем образовању за 20% до 2014. године у односу на школску 2007/08. годину	•			•		•			•	•	2009–2014.	МП	- МП; - МОС;		
2. Проценат младих у Републици Србији који студирају у некој од високошколских установа повећан до 2014. године за 10 % у односу на школску 2007/08. годину	•			•		•	•		•	•	2009–2014.	МП			
3. Проценат младих у Републици Србији који годишње заврше неки од програма неформалног образовања	•			•	•	•	•		•	•	2010–2014.	МОС	- МП; - МРСП; - МОС.		
4. Повећан проценат младих који завршавају средње и високо образовање у року	•			•		•	•		•	•	2010–2014.	МП			
Специфични циљ: 7.2. Повећати степен учешћа младих у процесима одлучивања у образовању															
1. Проценат образовних установа у којима представници ученичког и студентског парламента активно учествују у доношењу одлука у образовању	•	•							•	•	2009–2014.	МП	- МОС; - МП;		
2. Проценат ЈЛС у којима представници омладинских савета активно учествују у доношењу одлука у образовању	•	•						•		•	2009–2012.	МОС			
3. Број програма неформалног образовања који се финансирају средствима из буџета ЈЛС	•	•						•		•	2009–2012.	МОС			
Специфични циљ: 7.3. Осигурање квалитета у формалном и неформалном образовању младих кроз успостављање стандарда															
1. Постигнућа младих на националним и међународним тестирањима су на нивоу просека земаља ОЕЦД	•	•							•	•	2010–2014.	МП	- МОС; - МП; - НПС; - ЗВКОВ; - ЗУОВ.		
2. У средњем и високом образовању примењују се утврђени и усвојени образовни стандарди (постигнућа ученика и студената, наставничких компетенција, рада установа)	•									•	2010–2014.	МП			

3. Број годишње акредитованих програма неформалног образовања у Републици Србији	•									•	2010–2014.	МП	- МОС; - Агенција за стручно образовање и образовање одраслих.
Специфични циљ: 7.4. Обезбедити механизме и подстицаје за повећање ефикасности у формалном и неформалном образовању младих													
1. Процент издавања за образовање из Републике Србије	•									•	2014–	МП	- МП; - ОЈЛС;
2. Број ЈЛС које су добиле обуку из финансијског планирања и управљања у функцији повећања ефикасности у формалном и неформалном образовању	•	•							•	•	2014–	МОС	- МФ.
3. Стопа осипања младих у средњим школама је смањена за 50% у односу на школску 2007/08. годину	•	•		•		•	•		•	•	2014–	МП	- МП; - МОС.
4. Смањен проценат ученика и студената који одустају од школовања на свим нивоима образовања	•	•		•		•	•		•	•	2014–	МП	
Специфични циљ: 7.5. Стапно усклађивати развој система образовања и обуке са садашњим и пројектованим захтевима тржишта рада													
1. Процент ученика и студената који имају или реализују радну, односно стручну праксу у предузећима	•	•		•					•	•	2010–2014.	МП	МП
2. Процент младих који нађу посао у струци у року од годину дана од завршетка школе или пријављивања на евиденцију НСЗ	•	•	•	•	•	•	•		•	•	2009–2014.	НСЗ	- МОС; - НСЗ; - ОЈЛС; - Центри за развој каријере.
3. Број предузећа са којима је склопљен уговор о радној, односно стручној пракси ученика и студената	•	•							•	•	2010–2014.	МП	- МП; - ЗВКОВ.
Специфични циљ: 7.6. Стимулисати развој програма неформалног учења и образовања и веће професионализације рада са младима у Републици Србији													
1. Процент наставника и стручних сарадника средњих школа обучених да раде са младима према усвојеним стандардима рада са младима	•	•							•	•	2014–	МП	МОС
2. Број и врста програма НФО који се годишње реализују у Републици Србији	•								•	•	2014–	МОС	- МП; - ОЈЛС.
Специфични циљ: 7.7. Оснажити младе да преузму активно, одговорно и ефикасно управљање својом каријером													
1. 30% средњошколаца и студената у Републици Србији су завршили обуку за активно управљање својом каријером у периоду од 2009. до 2014. године	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2010–2014.	МП	- МП; - МОС;
2. Смањен проценат младих пријављених на евиденцију НСЗ који учествују у програмима преквалификације	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2010–2014.	НСЗ	- Образовне установе и институције.

Општи циљ: 8. Подстицати и стимулисати све облике запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих													
Индикатор	Ниво праћења			Средина	Циљна група млади			Временски интервал прикупљања података и извештавања			Институција одговорна за праћење/активност		
	Национални ниво	Локални ниво	Руралне и урбансне средине	Млади (укупно)	15-19 год. 20-24 год. 25-30 год.	Пол (м/ж)	Осетљиве групе	Квартално	Полугодишње	Годишње	Од-до	Праћење	Активност
Специфични циљ: 8.1. Унапредити перспективе младих на тржишту рада и створити услове за чешће и квалитетније запошљавање младих													
1. Стопа запослености младих старосне доби од 15 до 24 године повећана за 10 процентних поена у периоду од 2009. до 2011. године	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2009–2011.	НСЗ	- МОС; - МЕРП; - НСЗ; - ЗУС.
2. Стопа запослености младих старосне доби од 25 до 30 година повећана за 15 процентних поена у периоду од 2009. до 2011. године	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2009–2011.	НСЗ	
3. Однос између стопе незапослености младих и опште стопе незапослености смањен на 2:1	•								•	•	2009–2011.	НСЗ	
4. Проценат и број ученика у средњим школама који су укључени у систем каријерног вођења и саветовања	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2009–2011.	МП	
5. Најмање један професионално обучен саветодавац за стандарде рада са младима у центрима за каријерно вођење и саветовање и центрима за професионално информисање	•	•							•	•	2009–2011.	НСЗ	
Специфични циљ: 8.2. Обезбедити веће учешће младих у мерама и програмима активне политике запошљавања													
1. Повећана стопа учешћа младих који напуштају образовни систем или се не школују, младих старости од 19 до 24 године, као и младих старости од 25 до 30 година на тржишту рада у просеку за 2,5% годишње	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2009–2011.	НСЗ	- МЕРП; - ОЈЛС; - НСЗ.
2. Број младих корисника мера и програма активне политике запошљавања повећан у просеку за 10% годишње, уз обезбеђење равномернијег регионалног обухвата младих	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2009–2011.	НСЗ	
Специфични циљ: 8.3. Подстицати отварање нових радних места, развити самозапошљавање и предузетништво код младих у свим срединама													
1. Број нових предузећа и облика самосталне делатности чији су оснивачи млади на годишњем нивоу	•								•	•	2009–2014.	АПР	- МОС; - РАРМСПП
2. Број годишње реализованих програма за унапређивање предузетништва и самозапошљавања младих	•								•	•	2010–2011.	- МОС - МЕРП	
3. Укупан износ годишње расположивих средстава Фонда за развој Републике Србије за микро кредитирање младих почев од 2008. године надаље	•								•	•	2010–2011.	МЕРП	

4. Повећан на 10% број младих предузетника у укупној структури запослених младих	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2010–2011.	НСЗ	канцеларије за рурални развој; - МЕРР; - Фонд за развој Републике Србије.
--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	------------	-----	---

Специфични циљ: 8.4. Повећати професионалну и просторну покретљивост младих

1. Висина годишњих средстава издвојена из државних фондова за развој недовољно развијених подручја	•	•							•	2010–	МЕРР	- МЕРР; - МИ;
2. Годишњи прилив нето страних директних инвестиција у мање развијене регионе	•	•							•	2010–	- МЕРР; - НСЗ;	- МИП; - МФ.
3. Број нових радних места за младе креираних у мање развијеним срединама на годишњем нивоу	•	•							•	2010–	НСЗ	- Национална корпорација за осигурање стамбених кредита.
4. Развијен систем за праћење миграција младих у земљи и изван земље на основу података из Анкете о радној снази	•								•	2010–	РЗС	

Општи циљ: 9. Унапредити услове за безбедан живот младих

Индикатор	Ниво праћења		Средина	Циљна група млади			Временски интервал прикупљања података и извештавања			Институција одговорна за праћење и активност			
	Национални ниво	Локални ниво		Млади (укупно)	15–19 год. 20–24 год. 25–30 год.	Пол (м/ж)	Осегајуће групе	Квартално	Полугодишње	Годишње	Од–до	Праћење	Активност
Специфични циљ: 9.1. Унапређивати нормативно и стратешко регулисање сектора безбедности у циљу побољшања безбедности младих	•									•	2009–2012.	МОС	МОС
1. Број стратегија, закона и других званичних документа који препознају и третирају проблем безбедности младих													

Специфични циљ: 9.2. Институционално оснажити сектор безбедности и државне управе у циљу унапређивања, остваривања и заштите људских права и права младих											
1.Број институција из сектора безбедности укључених у активности унапређивања, остваривања и заштите људских права и права младих	.	.							.	.	2010–2011. МУП - МО; - Влада; - МПР; - МУП; - МОС; - Службе безбедности; - НСЗ; - Канцеларије заштитника грађана.
Специфични циљ: 9.3. Развијати безбедносну културу код младих											
1. Проценат младих који имају позитиван став о безбедносној култури, превенцији и толеранцији	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2010–2012. МОС - МП; - МОС; - МУП; - Образовне институције.
Специфични циљ: 9.4. Јачати међусобно поверење између младих и сектора безбедности											
1. Број реализованих едукативних посета представнику полиције и војске средњим школама, као и средњошколаца организационим јединицама у сектору безбедности	.	.	.						.	.	2010–2012. МУП - МПР; - МУП; - МО.
Специфични циљ: 9.5. Стварати услове за безбедније и здравије радно окружење младих											
1. Проценат и број младих који су имали повреде на раду – за 20% смањен број повреда младих на раду	.	.		.	.	.	.	.	.	.	2010–2012. - МЗ; - МРСП. - МРСПИ; - Завод за медицину рада.
Специфични циљ: 9.6. Стварати безбедније школско окружење											
1. Смањен број инцидената који угрожавају безбедност у школама	.	.	.						.	.	2010–2012. МП - МП; - Образовне институције; - ЈЛС.
Специфични циљ: 9.7. Повећати безбедност на јавним местима											
1. Смањен број инцидената на јавним местима који укључују младе	.	.	.						.	.	2010–2012. МУП - МУП; - МОС; - ОЈЛС; - ЛКМ.

Специфични циљ: 9.8. Превенција и сузбијање насиља у породици												
1. Број казни изречених за насиље у породици које укључује младе као жртве или починиоце	•								•	•	2009–	- МПР; - МРСП.
2. Број пријављених случајева насиља у породици које укључује младе као жртве или починиоце	•	•							•	•	2010– 2014.	МРСП
Специфични циљ: 9.9. Развијати процедуре и услуге неодложних интервенција намењених младима – жртвама насиља и другима који се налазе у акутним кризним ситуацијама												
1. Број пружених услуга неодложних интервенција намењених младима – жртвама насиља и другима који се налазе у акутним кризним ситуацијама	•	•							•	•	2010–	МРСП
Специфични циљ: 9.10. Развијати процедуре и услуге неодложних интервенција намењених младима – починиоцима насиља												
1. Проценат и број интервентних јединица које у свом саставу имају притаднике обучене за ненасилно решавање и медијацију сукоба	•	•							•	•	2010– 2012.	МУП
Специфични циљ: 9.11. Стварати услове за примену диверзионих поступака и алтернативних мера које се изричу младима у сукобу са законом												
1. Повећан број диверзионих мера у односу на укупан број мера које се изричу малолетним починиоцима кривичних дела	•								•	•	2010– 2011.	МПР
2. Број малолетних починилаца кривичних дела	•	•	•	•	•	•	•		•	•	2010– 2011.	МПР
3. Број изречених власнитих налога малолетницима	•	•	•	•	•	•	•				2010– 2011.	МПР
4. Број осуђених малолетних лица	•	•	•	•	•	•	•		•	•	2010– 2011.	МПР
Специфични циљ: 9.12. Подржати истраживања о насиљу међу младима и над младима												
1. Објављена најмање два истраживања годишње о емпириским показатељима различитих аспеката безбедности младих	•									•	2010– 2012.	МОС
												МОС

Општи циљ: 10. Чувати и унапређивати здравље младих, смањивати ризике и водеће поремећаје здравља и развијати здравствену заштиту прилагођену младима														
Индикатор	Ниво праћења	Средина	Циљна група млади			Временски интервал прикупљања података и извештавања			Институција одговорна за праћење и активност					
	Национални ниво	Локални ниво	Руралне и урбансне средине	Млади (укупно)	15–19 год. 20–24 год. 25–30 год.	Пол (м/ж)	Осетљиве групе	Квартално	Полугодишње	Годишње	Од–до	Праћење	Активност	
Специфични циљ: 10.1. Развијати здраве стилове живота, чувати и унапређивати здравље младих														
1. Број и проценат ЈЛС које имају развијене активности клубова здравља за младе	•	•							•	•	2009–	M3	<ul style="list-style-type: none"> - МОС; - МЗ; - МП; - Канцеларије за младе; - ОЈЛС. 	
2. Број младих који су посетили и били укључени у активности клубова здравља у ЈЛС	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2009–	M3		
3. Унапређено здравствено понашање младих повезано са здравим стиловима живота у просеку за 10% у области исхране, физичке активности и хигијенских навика	•	•		•	•	•	•			•	2010–2014.	M3	<ul style="list-style-type: none"> - МП; - МЗ; - ОЈЛС; - Институти и заводи за јавно здравље; - Медицински факултети. 	
4. Оптимално стање ухрањености младих у складу са проценом према електронским перцентилним табелама	•	•		•	•	•	•			•	2010–2014.	M3		
5. Проценат младих који имају пожељан став у односу на здравље	•	•	•	•	•	•	•			•	2010–2014.	M3		
6. Број школа које имају изборни предмет „Здравствено васпитање“	•	•								•	2010–2014.	MП	<ul style="list-style-type: none"> - МП; - МЗ. 	
7. Број факултета који имају изборни предмет посвећен здрављу младих	•	•								•	2010–2014.	MП		
8. Проценат и број цака и студената који су похађали изборни предмет посвећен здрављу младих	•	•		•	•	•	•			•	2010–2014.	MП		
Специфични циљ: 10.2. Чувати и унапређивати репродуктивно здравље младих														
1. Повећан за 30% удео младих и њихових партнера који увек користе кондом при сексуалним односима према полу	•	•		•	•	•	•			•	2010–2014.	M3	<ul style="list-style-type: none"> - МЗ; - МП. 	

2. Повећан за 20% удео младих који користе савремене методе контрацепције (хормонска комбинована терапија, интраутерини уложак, кондом мушки и женски)	•	•		•	•	•	•		•	2010–2014.	M3	
3. Смањена стопа намерних прекида трудноће према добним групама девојака од 15 до 30 година за једну трећину (на 100.000)	•	•	•		•	•	•		•	2009–2014.	M3	- МЗ; - ОЈЛС; - Институти и заводи за јавно здравље;
4. За 50% повећан број девојака и младића од 19 до 30 година корисника скрининг програма за рано откривање поремећаја репродуктивног здравља	•	•	•	•	•	•	•		•	2009–2014.	M3	- Заводи за здравствену заштиту студената.
Специфични циљ: 10.3. Чувати и унапређивати ментално здравље												
1. Процент ЈЛС које реализују Програм заштите менталног здравља младих	•	•							•	2010–2014.	M3	- МЗ; - Институт за ментално здравље.
2. Број младих који су тражили помоћ СОС телефона	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2009–2014.	M3	- МЗ; - МПИ; ; - МРСП.
3. Удео и проценат домаова здравља са мобилним јединицама за психолошку подршку младима	•	•							•	2009–2014.	M3	
4. Број интервенција по мобилној јединици за психолошку подршку младима	•	•							•	2009–2014.	M3	
5. Удео и проценат стационарних установа са одвојеним психијатријским јединицама за лечење поремећаја менталног здравља младих од укупно 46 установа (специјалне психијатријске болнице, психијатријски институти, клинике за адолосцентну психијатрију и психијатријска одељења у општим болницама).	•	•							•	2009–2012.	M3	- МЗ; - ОЈЛС.
Специфични циљ: 10.4. Заштитити младе од злоупотребе дувана, алкохола и осталих психоактивних супстанци и предупредити последице по здравље												
1. Смањен за 20% удео младих који злоупотребљава ПАС према врсти супстанце, добној групи и полу	•	•	•	•	•	•	•		•	2009–2013.		- Влада; - МЗ; - МПИ; - МРСП; - МУП; - МПР; - ОЈЛС; - ЦСР.

1. Број регистрованих младих корисника центара за смањивање штете од злоупотребе ПАС при ЈЛС	•	•	•	•	•	•	•	•	•	2010–	M3	- МЗ; - Регионалне канцеларије за младе; - Саветовалишта за младе при домовима здравља.
Специфични циљ: 10.5. Превенирати полно преносиве инфекције (ППИ) и HIV/AIDS												
1. Смањена за 20% инциденција сифилиса, гонореје, AIDS-а, хламидијазе, хепатитиса Б и Ц према полу, добним групама младих и у осетљивим групама	•	•		•	•	•	•		•	2010–2013.	M3	- МЗ; - Национална канцеларија за HIV/AIDS.
2. Проценат младих из осетљивих група који учествују у програмима терцијарне превенције ППИ и HIV/AIDS-а	•	•		•	•	•	•		•	2010–2014.	M3	Национална канцеларија за HIV/AIDS
Специфични циљ: 10.6. Унапређивати систем здравствене заштите да одговори потребама младих												
1. Број младих који су посетили саветовалишта за младе при домовима здравља – за 50% увећана стопа коришћења саветовалишта за младе при домовима здравља (на 100.000 младих)	•	•	•	•	•	•	•		•	2009–	M3	М3
2. Млади су задовољни услугама здравствених саветовалишта – најмање две трећине младих корисника је задовољно услугом здравственог саветовалишта	•	•		•					•	2009–	M3	
3. Мултисекторски програми за унапређење здравља младих – број реализованих нових мултисекторских програма за унапређење здравља младих на националном нивоу и према окрузима	•	•							•	2010–2012.	M3	М3

Општи циљ: 11. Оснаживати младе за иницијативе и активности које су у складу са основним циљевима одрживог развоја и здраве животне средине													
Индикатор	Ниво праћења		Средина	Циљна група млади			Временски интервал прикупљања података и извештавања			Институција одговорна за праћење и активност			
	Национални ниво	Локални ниво		Млади (укупно)	15-19 год. 20-24 год. 25-30 год.	Пол (м/ж)	Осетљиве групе	Квартално	Полугодишње	Годишње	Од-до	Праћење	Активност
Специфични циљ: 11.1. Развијати свест и понашање младих у духу одрживог развоја, заштите животне средине, као и очувања природне баштине													
1. Број школа које су увеле у наставни план програме (садржаје) за ЗЖС и ОР - број реализованих програма о ЗЖС и ОР у оквиру неформалног образовања	•	•							•	•	2009–2012.	МП	- МЖСПП; - МНТР; - МОС; - МК; - МНТР; - МП; - Одељење за одрживи развој.
Специфични циљ: 11.2. Превенирати и смањити ризике по здравље младих који могу потицати из животне средине													
1. Смањен за 50% број (пријављених) случајева нарушавања здравља младих (болести из групе утврђених индикатора по препорукама Светске здравствене организације)	•	•		•	•	•	•			•	2010–2012.	МЗ	- МЗ; - МОС; - МП.
Специфични циљ: 11.3. Обезбедити услове за активно учешће младих у доношењу одлука у вези заштите животне средине и одрживог развоја													
1. Број тела која преговарају и одлучују у вези са ЗЖС и ОР (надзорни одбори, радне групе и међуминистарска тела) у којима су заступљени млади	•	•								•	2010–2012.	- МЖСПП; - МОС.	МОС
Специфични циљ: 11.4. Развијати капацитете система који ће омогућити спровођење политике према младима, као и пратити и адекватно реаговати на све проблеме од значаја за младе у сегменту одрживог развоја и заштите животне средине													
1. Министарства која су реализовала активности везане за здравље, образовање и информисање младих у вези са животном средином и одрживим развојем	•									•	2009–2012.	МОС	- МП; - МЗ; - МОС; - МЖСПП; - МК; - МЕРР; - НСЗ.

ПРИЛОГ 2

ДЕТАЉАН БУЏЕТ ЗА 2009. ГОДИНУ ПО ЦИЉЕВИМА И АКТИВНОСТИМА

1. Стратешки циљ: Подстицати младе да активно учествују у друштву

Специфични циљ, активност и носиоци активности	Врсте трошкова					Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава					Ос- тали из- вори			
							Буџети – текући издаци и улагања преко НИП-а и Фонда за младе таленте					Дотације удружењима за реализацију активности и пројекта у оквиру примене Акционог плана			
							Буџет Републике Србије			Буџет јединица локалне самоуправе		Међународне донације			
	Бруто плате и накнаде запослених	Трошкови путовања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови	Текући издаци		НИП	Фонд за младе таленте	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план	Домаћи извори дотације и донације				
1.1. Мотивисати, образовати и подржавати младе да активно учествују у друштву	17.530.500	840.000	88.430.000	12.185.050	118.985.550	6.842.550						57.504.000	54.331.000	154.000	154.000
Активности:															
1.1.1. Донети Уредбу о утврђивању програма о распореду и коришћењу средстава за програме и пројекте удружења у области омладинске политике у 2009. години (апропријација 481)	120.500			12.050	132.550	132.550									
Влада	50.500			5.050	55.550	55.550									

МОС	35.000			3.500	38.500	38.500								
МФ	35.000			3.500	38.500	38.500								
1.1.2. Пружати финансијску подршку иницијативама и програмима који мотивишу, образују и подржавају младе да активно учествују у друштву	1.050.000		20.000.000	221.000	21.271.000	1.040.000						20.231.000		
МОС	840.000		20.000.000	200.000	21.040.000	1.040.000						20.000.000		
ПССО	210.000			21.000	231.000							231.000		
1.1.3. Пружати подршку програмима омладинских удружења и удружења која се баве младима на локалном нивоу	7.680.000		65.000.000	11.284.000	83.964.000	924.000					48.940.000	34.100.000		
МОС	840.000		25.000.000	2.584.000	28.424.000	924.000						27.500.000		
ЈЈС	5.160.000			516.000	5.676.000							5.676.000		
ПССО	840.000			84.000	924.000							924.000		
СКГО	840.000		40.000.000	8.100.000	48.940.000						48.940.000			
1.1.4. Припремити и усвојити Стратегију каријерног вођења и саветовања младих у Србији, заједно са Акционим планом за њено спровођење	3.700.000		1.430.000	370.000	5.500.000	3.762.000					1.430.000		154.0 00	154.0 00
Влада	60.000			6.000	66.000	66.000								
МОС	420.000		1.430.000	42.000	1.892.000	462.000					1.430.000			
МП	420.000			42.000	462.000	462.000								
МЕРР	1.260.000			126.000	1.386.000	1.386.000								
НЗС	1.260.000			126.000	1.386.000	1.386.000								
УП	140.000			14.000	154.000								154.0 00	
Удружења														
Образовне институције														
Синдикати	140.000			14.000	154.000									154.0 00
1.4.1. Припремити Закон о	4.980.000	840.000	2.000.000	298.000	8.118.000	984.000					7.134.000			

волонтирању, који препознаје младе као категорију волонтера													
МОС	420.000	30.000	2.000.000	42.000	2.492.000	492.000					2.000.000		
МДУЛС	420.000	30.000		42.000	492.000	492.000							
ПССО	140.000	30.000		14.000	184.000					184.000			
ЈЛС	4.000.000	750.000		200.000	4.950.000					4.950.000			
Удружења													
Институције													
УКУПНО ЗА 2009. ГОДИНУ	17.530.500	840.000	88.430.000	12.185.050	118.985.550	6.842.550				57.504.000	54.331.000	154.000	154.000
Структура у процентима	14,73	0,71	74,32	10,24	100,00	5,75				48,33	45,66	0,13	0,13

2. Стратешки циљ: Развијати сарадњу младих и обезбеђивати услове за учешће у доношењу одлука кроз одржив институционални оквир, а на основу потреба младих и у партнерству са младима

Специфични циљ, активност и носиоци активности	Врсте трошкова				Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава							Остали извори		
	Бруто плате и накнаде запослених	Трошкови путовања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови		Буџети – текући издаци и улагања преко НИП-а и Фонда за младе таленте				Дотације удружењима за реализацију активности и пројеката у оквиру примене Акционог плана					
						Буџет Републике Србије			Буџети јединица локалне самоуправе		Међународне донације	Домаћи извори дотација и донација			
	Текући издаци	НИП	Фонд за младе таленте	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план	Држава (буџети)	Приватни сектор								
2.1. Дефинисати појам омладинске организације и стандарда деловања	7.021.000	2.260.000	4.000.000	702.100	13.983.100	4.201.100						9.782.000			
Активности:															
2.1.1. Припремити, остварити консултације и донети Закон о младима	5.726.000	1.180.000	2.000.000	572.600	9.478.600	3.796.600						5.682.000			
Влада	156.000			15.600	171.600	171.600									
МОС	1.260.000	60.000	2.000.000	126.000	3.446.000	1.446.000						2.000.000			
МП	840.000	40.000		84.000	964.000	964.000									
МЕРР	840.000	40.000		84.000	964.000	964.000									
МРСПП	210.000	20.000		21.000	251.000	251.000									
ПССО	420.000	20.000		42.000	482.000							482.000			
Удружења															
ЈЛС, ЛКМ	2.000.000	1.000.000		200.000	3.200.000							3.200.000			
Омладинске организације															

2.1.2. Учествовати у доношењу Закона о удружењима (омладинско организовање)	1.185.000	1.080.000	2.000.000	118.500	4.383.500	283.500							4.100.000		
Влада	80.000			8.000	88.000	88.000									
МОС	70.000	60.000	2.000.000	7.000	2.137.000	137.000							2.000.000		
МДУЛС	35.000	20.000		3.500	58.500	58.500									
ЈЛС, ЛКМ	1.000.000	1.000.000		100.000	2.100.000								2.100.000		
Удружења грађана															
Омладинске организације															
2.1.3. Покренути иницијативу за Измену и допуну Закона о државној управи и локалној самоуправи у циљу одређивања улоге ЈЛС у омладинској политици	110.000			11.000	121.000	121.000									
МОС	70.000			7.000	77.000	77.000									
МДУЛС	40.000			4.000	44.000	44.000									
УКУПНО ЗА 2009. ГОДИНУ	7.021.000	2.260.000	4.000.000	702.100	13.983.100	4.201.100							9.782.000		
Структура у процентима	50,21	16,16	28,61	5,02	100,00	30,04							69,96		

3. Стратешки циљ: Изграђивати систем информисања младих на свим нивоима и у свим областима

Специфични циљ, активност и носиоци активности	Врсте трошкова				Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава					Остали извори		
	Бруто плате и накнаде запослених	Трошкови путовања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови		Буџети – текући издаци и улагања преко НИП-а и Фонда за младе таленте				Дотације удружењима за реализацију активности и пројеката у оквиру примене Акционог плана			
						Буџет Републике Србије			Буџети јединица локалне самоуправе				
3.1. Обезбедити правовремено и утемељено информисање младих о могућностима и перспективама у локалној средини и на републичком ниву	12.830.000	1.134.000	63.168.000	1.483.000	78.615.000	5.415.000	НИП	Фонд за младе таленте	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план	Међуна- родне донације	Домаћи извори дотације и донације	При- ва- тни сек- тор
Активности:													
3.1.1. Подржати оснивање инфо- пунктора за директну дистрибуцију информација младима при ЛКМ	2.840.000	500.000	30.000.000	484.000	33.824.000	712.000					15.000.000	18.112.000	
МОС	840.000	500.000		84.000	1.424.000	712.000						712.000	
СКГО			15.000.000		15.000.000						15.000.000		

ЈЛС			15.000.000		15.000.000							15.000.000		
ЛКМ	2.000.000			400.000	2.400.000							2.400.000		
3.1.2. Утврдити специфичне информативне потребе, потенцијале и ограничења, као и адекватне методе дистрибуције информација младима (реализација 2009. године)	2.420.000	250.000	1.000.000	242.000	3.912.000	712.000						3.200.000		
МОС	420.000	250.000	1.000.000	42.000	1.712.000	712.000						1.000.000		
ЈЛС, ЛКМ	2.000.000			200.000	2.200.000							2.200.000		
3.1.3. Развити систем стандарда квалитета у области дистрибуције информација и систем евалуације информативних кампања намењених младима које имплементира или подржава МОС (реализација 2009. године)	2.100.000		3.168.000	210.000	5.478.000	2.310.000						3.168.000		
МОС	840.000		3.168.000	84.000	4.092.000	924.000						3.168.000		
МТИД	840.000			84.000	924.000	924.000								

МК	420.000			42.000	462.000	462.000								
3.1.4. Изграђивати капацитете различитих актера, институција и организација како би остваривали објективно и правовремено информисање младих (реализација 2009. и континуирано)	4.840.000	384.000	25.000.000	484.000	30.708.000	988.000					25.000.000	4.720.000		
МОС	840.000	64.000	25.000.000	84.000	25.988.000	988.000					25.000.000			
ЈЛС, ЛКМ	4.000.000	320.000		400.000	4.720.000							4.720.000		
Удружења														
3.1.5. Направити сајт–портал за младе који ће објединити релевантне информације из различитих области од интереса за младе (реализација 2009. године)	630.000		4.000.000	63.000	4.693.000	693.000						4.000.000		
МОС	210.000		4.000.000	21.000	4.231.000	231.000						4.000.000		
МТИД	420.000			42.000	462.000	462.000								
3.7. Развијати информативне програме који су намењени младима	2.210.000		3.500.000	221.000	5.931.000	231.000						5.700.000		
Активности:														

3.7.1. Обезбеђивати финансијску подршку удружењима за реализацију информативних програма за младе (реализација 2009. и континуирано)	2.210.000		3.500.000	221.000	5.931.000	231.000						5.700.000		
МОС	210.000		3.500.000	21.000	3.731.000	231.000						3.500.000		
ЈЛС, ЛКМ	2.000.000			200.000	2.200.000							2.200.000		
Удружења														
УКУПНО ЗА 2009. ГОДИНУ	15.040.000	1.134.000	66.668.000	1.704.000	84.546.000	5.646.000						43.168.000	35.732.000	
Структура у процентима	17,79	1,34	78,85	2,02	100,00	6,68						51,06	42,26	

4. Стратешки циљ: Обезбеђивати остваривање права на једнаке шансе свих младих у друштву, а посебно младих који живе у тешким условима

Специфични циљ, активност и носиоци активности	Врсте трошкова				Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава							Ос-тати из-вори			
	Бруто плате и накнаде запослених	Трошкови путовања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови		Буџети – текући издаци и улагања преко НИП-а и Фонда за младе таленте				Дотације удружењима за реализацију активности и пројеката у оквиру примене Акционог плана						
						Буџет Републике Србије			Буџет јединице локалне самоуправе		Међународне донације	Домаћи извори дотације и донације				
4.1. Успоставити функционалну међусистемску сарадњу, како би се обезбедио целовит приступ у процени и задовољавању потреба младих из осетљивих група	4.200.000	80.000		427.000	4.707.000	4.707.000			Фонд за младе таленте	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план	Држава (буџети)	Приватни сектор			

Активности:														
4.1.2.														
Иницирати и покренути активности за доношење међуминистарског протокола о сарадњи у области задовољавања потреба младих и њихове интеграције у ЛЗ;				119.000	1.239.000	1.239.000								
Иницирати процес усаглашавања закона и других нормативних аката у деловима који се баве заштитом и подршком младима из осетљивих друштвених група;	1.120.000													
Усаглашавање закона и других нормативних аката (реализација 2009–2012).														
МОС	840.000			14.000	854.000	854.000								
МРСП	70.000			84.000	154.000	154.000								
МЗ	70.000			7.000	77.000	77.000								
МП	70.000			7.000	77.000	77.000								
МУП	70.000			7.000	77.000	77.000								
4.1.4. Подржати процес припреме, консултација и доношења новог Закона о социјалној заштити, уз укључивање младих, посебно оних из осетљивих друштвених група, у јавну расправу о Закону (реализација 2009–2010)	3.080.000	80.000		308.000	3.468.000	3.468.000								
Влада	140.000	10.000		14.000	164.000	164.000								
МОС	840.000	10.000		84.000	934.000	934.000								
МРСП	1.680.000	20.000		168.000	1.868.000	1.868.000								
МЗ	140.000	10.000		14.000	164.000	164.000								

МП	140.000	10.000		14.000	164.000	164.000							
МУП	70.000	10.000		7.000	87.000	87.000							
МФ	70.000	10.000		7.000	87.000	87.000							
4.2. Смањити број младих корисника институционалног смештаја и побољшати понуду и квалитет услуга за оне младе који остају у институцијама	72.760.000	10.620.000	71.480.000	7.269.000	162.129.000	7.749.000					66.940.000	81.200.000	6.240.000
Активности:													
4.2.2. Извршити анализу о броју смештаја младих из осетљивих друштвених група у све институције социјалне заштите за последњих пет година по ЈЈС (пореклу) и врстама институција; Лобирати за развој недостајућих услуга за младе у ЛЗ (реализација 2009. године).	71.360.000	9.370.000	58.500.000	7.136.000	146.366.000	5.466.000					53.460.000	81.200.000	6.240.000
МРСП	2.520.000	945.000	6.240.000	252.000	9.957.000	3.717.000					6.240.000		
МОС	840.000	825.000	3.120.000	84.000	4.869.000	1.749.000					3.120.000		
ЈЈС	59.400.000	3.300.000	42.900.000	5.940.000	111.540.000						42.900.000	68.640.000	
Центри за социјални рад	6.600.000	3.300.000		660.000	10.560.000						10.560.000		
Установе за резиденцијални смештај	2.000.000	1.000.000	6.240.000	200.000	9.440.000						3.200.000	6.240.000	

4.2.4. Утврдити минималне стандарде за услуге резиденцијалног смештаја намењеног младима из осетљивих друштвених група; Успоставити систем квалитета у установама за резиденцијални смештај младих (реализација 2009–2010).	1.400.000	1.250.000	12.980.000	133.000	15.763.000	2.283.000					13.480.000			
МРСП	840.000	750.000	12.980.000	84.000	14.654.000	1.174.000					13.480.000			
МОС	420.000	250.000		42.000	712.000	712.000								
МФ	140.000	250.000		7.000	397.000	397.000								
4.4. Смањити предрасуде према младима из осетљивих друштвених група	9.040.000	1.250.000	44.000.000	904.000	55.194.000	6.794.000					48.400.000			
Активности:														
4.4.1. Организовати заједничке активности младих из угрожених друштвених група и младих из опште популације; Изградити капацитете запослених у јавном сектору о правима и могућностима младих из осетљивих друштвених група; Унети садржаје који се односе на младе из осетљивих друштвених група у предмет „Грађанско васпитање“ (реализација 2009–2011).	7.360.000		44.000.000	736.000	52.096.000	3.696.000					48.400.000			
МОС	840.000		800.000	84.000	1.724.000	924.000					800.000			
МП			800.000		800.000						800.000			

МРСП	840.000		800.000	84.000	1.724.000	924.000					800.000			
МЗ	840.000		800.000	84.000	1.724.000	924.000					800.000			
МК	840.000		800.000	84.000	1.724.000	924.000					800.000			
ЈЛС, ЛКМ	4.000.000		40.000.000	400.000	44.400.000						44.400.000			
4.4.2.														
- Применити међународне конвенције које се односе на права младих из осетљивих друштвених група и пратити њихову примену;	1.680.000	1.250.000		168.000	3.098.000	3.098.000								
- Лобирати за допуне и измене системских закона који не садрже заштиту од дискриминација (реализација 2009–2012).														
МОС	280.000	250.000		28.000	558.000	558.000								
МРСП	840.000	250.000		84.000	1.174.000	1.174.000								
МК	140.000	250.000		14.000	404.000	404.000								
МП	210.000	250.000		21.000	481.000	481.000								
МЗ	210.000	250.000		21.000	481.000	481.000								
4.5. Укључити младе из осетљивих група у активан и продуктиван живот у заједници	86.340.000			4.674.000	91.014.000	7.854.000					83.160.000			
Активности:														

4.5.1.	- Доношење и примена локалних акционих планова за укључивање младих из осетљивих друштвених група у процесе образовања, запошљавање, спортско-рекреативне активности и различите организације и тела која се баве младима (реализација 2009–2010); - У свим ЈЛС у Републици Србији започети активности на уклањању физичких и друштвених (информационих, процедуралних и сл.) баријера и омогућавању доступности различитим услугама (реализација 2009–2012).	85.920.000			4.632.000	90.552.000	7.392.000							83.160.000	
МОС	840.000				84.000	924.000	924.000								
МРСП	2.520.000				252.000	2.772.000	2.772.000								
МК	840.000				84.000	924.000	924.000								
МП	840.000				84.000	924.000	924.000								
МЗ	840.000				84.000	924.000	924.000								
МДУЛС	840.000				84.000	924.000	924.000								
ЈЛС	79.200.000				3.960.000	83.160.000							83.160.000		
4.6. Створити услове (простор, опрема и кадрови) за омасовљавање и доступност спортова осетљивим групама младих	7.120.000		66.500.000	712.000	74.332.000	4.378.000	20.000.000					10.000.000	38.700.000	1.254.000	

Активности:													
4.6.1. Изградити нове објекте доступне за јавну употребу (јавна игралишта, игралишта у парковима), посебно у руралним срединама (реализација 2009–2011)	3.420.000		24.000.000	342.000	27.762.000	3.762.000	20.000.00					4.000.000	
МОС	210.000			21.000	231.000	231.000							
МНИП	210.000		20.000.000	21.000	20.231.000	231.000	20.000.00						
ЈЛС	2.000.000		4.000.000	200.000	6.200.000	2.200.000						4.000.000	
Грански спортски савези	1.000.000			100.000	1.100.000	1.100.000							
4.6.2.													
- Изградити или реновирати и опремити спортске објекте намењене спортовима за особе са инвалидитетом;	3.420.000		40.000.000	342.000	43.762.000	462.000					10.000.000	32.200.000	1.100.000
- Обезбеђивање термина за спорт за особе са инвалидитетом у спортским објектима (реализација 2009–2011).													
МОС	420.000		25.000.000	42.000	25.462.000	462.000						25.000.000	
ЈЛС	2.000.000		5.000.000	200.000	7.200.000							7.200.000	
Удружења младих особа са инвалидитетом			10.000.000		10.000.000						10.000.000		
Грански спортски савези	1.000.000			100.000	1.100.000								1.100.000
4.6.3. Финансирати учешћа младих особа са инвалидитетом у спортским такмичењима и турнирима у земљи и иностранству (реализација 2009–2011)	280.000		2.500.000	28.000	2.808.000	154.000						2.500.000	154.000
МОС	140.000		2.000.000	14.000	2.154.000	154.000						2.000.000	
ЈЛС			500.000		500.000							500.000	

Грански спортски савези	140.000			14.000	154.000								154.000	
4.7. Осигурати остваривање права свих младих на адекватно образовање уз обезбеђивање једнаких могућности за учење и развој	8.890.000		57.232.000	1.393.000	67.515.000	10.283.000						37.232.000	20.000.000	
Активности:														
4.7.1. Израдити Оквир за Стратегију развоја инклузивног образовања (реализација 2009–2010)	3.080.000		12.480.000	308.000	15.868.000	3.388.000						12.480.000		
МОС	840.000		6.240.000	84.000	7.164.000	924.000						6.240.000		
МП	840.000		6.240.000	84.000	7.164.000	924.000						6.240.000		
МЗ	210.000			21.000	231.000	231.000								
МУП	210.000			21.000	231.000	231.000								
МФ	70.000			7.000	77.000	77.000								
ЗУОВ	840.000			84.000	924.000	924.000								
НПС	70.000			7.000	77.000	77.000								
4.7.5. Унапредити садржаје образовних програма тако да препознају и уважавају родну једнакост и специфичности родова (реализација 2009–2014)	1.960.000		4.752.000	196.000	6.908.000	2.156.000						4.752.000		
МОС	210.000			21.000	231.000	231.000								
МП	840.000		4.752.000	84.000	5.676.000	924.000						4.752.000		
ЗУОВ	840.000			84.000	924.000	924.000								
НПС	70.000			7.000	77.000	77.000								
4.7.6. Спровести мере подршке за смањење осипања младих Рома из образовног система у сарадњи са НСР (реализација 2009–2014)	1.330.000		20.000.000	133.000	21.463.000	1.463.000						20.000.000		
МОС	420.000			42.000	462.000	462.000								
МП	840.000		20.000.000	84.000	20.924.000	924.000						20.000.000		
НПС	70.000			7.000	77.000	77.000								

4.7.7. Укључити младе који су напустили школовање у додатне програме за образовање одраслих	840.000		20.000.000	84.000	20.924.000	924.000							20.000.000		
МОС	420.000		10.000.000	42.000	10.462.000	462.000							10.000.000		
МИ	420.000		10.000.000	42.000	10.462.000	462.000							10.000.000		
4.7.8. Промовисати образовање друге шансе за све младе који су напустили школовање	1.680.000			672.000	2.352.000	2.352.000									
МОС	840.000			336.000	1.176.000	1.176.000									
МИ	840.000			336.000	1.176.000	1.176.000									
4.9. Повећати запошљавање младих припадника осетљивих група	3.100.000		55.000.000	578.000	58.678.000	2.478.000			1.200.000				55.000.000		
Активности:															
4.9.1. Уклањањи физичке и психолошке препреке ради веће укључености младих припадника осетљивих група у процес рада (2009–2014)	1.840.000		25.000.000	326.000	27.166.000	966.000			1.200.000				25.000.000		
МОС	420.000		5.000.000	42.000	5.462.000	462.000							5.000.000		
МИ	420.000		10.000.000	84.000	10.504.000	504.000							10.000.000		
ЈЛС	1.000.000		10.000.000	200.000	11.200.000				1.200.000				10.000.000		
4.9.2. Укључивати младе незапослене припаднике осетљивих група у мере и програме активне политике запошљавања на тржишту рада (субвенције за запошљавање, програми унапређења вештина и развоја предузетништва) – реализација 2009–2011.	1.260.000		30.000.000	252.000	31.512.000	1.512.000							30.000.000		
МОС	420.000			42.000	462.000	462.000									

MEPP	420.000		20.000.000	84.000	20.504.000	504.000					20.000.000		
HC3	420.000		10.000.000	126.000	10.546.000	546.000					10.000.000		
УКУПНО ЗА 2009. ГОДИНУ	191.450.00 0	11.950.000	294.212.000	15.957.000	513.569.000	44.243.000	20.000.0 00		1.200.00 0		162.572.00 0	278.060.00 0	7.494.000
Структура у процентима	37,28	2,33	57,29	3,11	100,00	8,61	3,89		0,23		31,66	54,14	1,46

5. Стратешки циљ: Подстицати и вредновати изузетна испољавања и постигнућа младих у различитим областима

Специфични циљ, активност и носиоци активности	Врсте трошкова				Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава						Ос- тали из- вори		
	Бруто плате и накнаде запослених	Трошкови путовања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови		Буџети – текући издаци и улагања преко НИП-а и Фонда за младе таленте				Дотације удружењима за реализацију активности и пројеката у оквиру примене Акционог плана				
						Буџет Републике Србије			Буџети јединица локалне самоуправе		Међународне донације	Домаћи извори дотације и донације		
						Текући издаци	НИП	Фонд за младе таленте ¹⁸	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план		Држава (буџети)	Приватни сектор	
5.1. Подстицати развој младих истраживача, научника, спортиста, уметника и иноватора у циљу бржег економског раста и просперитета	1.960.000		521.000.000	147.000	523.107.000	2.107.000		511.000.000				10.000.000		
Активности:														
5.1.1. Обезбеђивати континуитет редовног рада Фонда за младе таленте (реализација 2009. и континуирано)	1.820.000		511.000.000	133.000	512.953.000	1.953.000		511.000.000						
Влада	140.000			7.000	147.000	147.000								
МОС	420.000		511.000.000	21.000	511.441.000	441.000		511.000.000						
МП	420.000			21.000	441.000	441.000								
МНТР	840.000			84.000	924.000	924.000								
ЗУС														

¹⁸ Одлука о образовању Фонда за младе таленте Републике Србије („Службени гласник РС“ број 71/2008) утврђује је да је Фонд индиректни корисник буџетских средстава у оквиру раздела Министарства омладине и спорта, као и да се средства Фонда исказују у буџет Републике Србије, а у складу са примањима и фискалним могућностима буџета, на предлог Министарства омладине и спорта

САНУ													
Научноистраживачке институције													
5.1.2. Установити Националну награду за изузетне резултате и постигнућа младих (реализација 2009. године)	140.000		10.000.000	14.000	10.154.000	154.000					10.000.000		
МОС	70.000		10.000.000	7.000	10.077.000	77.000					10.000.000		
МП	70.000			7.000	77.000	77.000							
УКУПНО ЗА 2009. ГОДИНУ	1.960.00 0		521.000.000	147.000	523.107.000	2.107.000		511.000.00 0			10.000.000		
Структура у процентима	0,37		99,60	0,03	100,00	0,40		97,69			1,91		

6. Стратешки циљ: Унапређивати могућности за квалитетно провођење слободног времена младих

Специфични циљ, активност и носиоци активности	Врсте трошкова				Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава							Остали извори		
	Бруто плате и накнаде запослених	Трошкови путовања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови		Буџети – текући издаци и улагања преко НИП-а и Фонда за младе таленте				Дотације удружењима за реализацију активности и пројеката у оквиру примене Акционог плана					
						Републички буџет			Локални буџети		Међународне донације	Домаћи извори дотације и донације			
						Текући издаци	НИП	Фонд за младе таленте	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план		Држава (буџети)	Приватни сектор		
6.1. Успоставити систем анализе и праћења кључних потреба младих и пружање подршке интервентним програмима и координисање кључних актера у области слободног времена на националном, регионалном и локалном нивоу	1.890.000		10.500.000	189.000	12.579.000	2.079.000						10.500.000			
Активности:															
6.1.1. Подстицати покретање и реализацију програма за квалитетно провођење слободног времена младих (реализација 2009. и континуирано)	910.000		4.500.000	91.000	5.501.000	1.001.000						4.500.000			
МОС	420.000		2.500.000	42.000	2.962.000	462.000						2.500.000			
МП	280.000			28.000	308.000	308.000									
МЉМП	210.000			21.000	231.000	231.000									
ЈЛС			2.000.000		2.000.000							2.000.000			
Удружења															
Средства јавног информисања															

6.1.2. Успоставити јединствен систем праћења реализације програма и евалуације ефеката (реализација 2009. и континуирано)	980.000		6.000.000	98.000	7.078.000	1.078.000						6.000.000		
МОС	420.000		3.000.000	42.000	3.462.000	462.000						3.000.000		
МП	280.000			28.000	308.000	308.000								
МЉМП	280.000			28.000	308.000	308.000								
ЈЛС			3.000.000		3.000.000							3.000.000		
Удружења														
УКУПНО ЗА 2009. ГОДИНУ	1.890.00 0		10.500.000	189.000	12.579.000	2.079.000						10.500.000		
Структура у процентима	15,03		83,47	1,50	100,00	16,53						83,47		

7. Стратешки циљ: Развијати отворени, делотворни, ефикасни и праведни систем формалног и неформалног образовања који је доступан свим младима и који је у складу са светским трендовима у образовању и контекстом образовања у Републици Србији

Специфични циљ, активност и носиоци активности	Врсте трошкова				Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава							Ос- тали из- вори		
	Бруто плате и накнаде запослених	Трошкови путовања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови		Буџети – текући издаци и улагања преко НИП-а и Фонда за младе таленте					Донације и дотације удружењима за реализацију активности и пројекта у оквиру примене Акционог плана				
						Буџет Републике Србије			Буџет јединице локалне самоуправе		Међународне донације	Домаћи извори дотације и донације			
	Текући издаци	НИП	Фонд за младе таленте	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план	Држава (буџети)	Приватни сектор								
7.1. Повећати учешће младих у различитим видовима формалног и неформалног образовања	1.680.000		1.500.000	168.000	3.348.000	1.848.000						1.500.000			
Активности:															
7.1.3. Анализа обухвата младих (15–30 година) различитим видовима НФО (реализација 2009. године)	1.680.000		1.500.000	168.000	3.348.000	1.848.000						1.500.000			
МОС	420.000		1.500.000	42.000	1.962.000	462.000						1.500.000			
МП	420.000			42.000	462.000	462.000									
НСЗ	420.000			42.000	462.000	462.000									
МРСП	420.000			42.000	462.000	462.000									

Удружења														
7.2. Повећати степен учешћа младих у процесима одлучивања у образовању	9.531.940	1.000.000		1.235.474	11.767.414	6.363.751					5.403.663			
Активности:														
7.2.1. Утврдити Предлог измене Закона о основама система образовања и васпитања којим би се регулисало учешће ученика у процесу доношења одлука у образовању	4.411.940			723.474	5.135.414	4.131.751					1.003.663			
МП	2.822.800			564.560	3.387.360	2.383.697					1.003.663			
МОС	1.589.140			158.914	1.748.054	1.748.054								
Ученички парламент														
7.2.2. Промовисати активно учешће младих у доношењу одлука у образовању (реализација 2009. године)	5.120.000	1.000.000		512.000	6.632.000	2.232.000					4.400.000			
МОС	560.000	500.000		56.000	1.116.000	1.116.000								
МП	560.000	500.000		56.000	1.116.000	1.116.000								
ЈЛС	4.000.000			400.000	4.400.000						4.400.000			
7.3. Осигурање квалитета у формалном и неформалном образовању младих кроз успостављање стандарда	640.000	220.000	2.000.000	64.000	2.924.000	924.000					2.000.000			

Активности:														
7.3.2. - Иницирати и подржати утврђивање стандарда наставничке професије; - Укључити младе у процес утврђивања стандарда.	640.000	220.000	2.000.000	64.000	2.924.000	924.000							2.000.000	
ЗОУВ	140.000	20.000		14.000	174.000	174.000								
МОС	210.000	100.000	1.000.000	21.000	1.331.000	331.000						1.000.000		
НПС	80.000			8.000	88.000	88.000								
МП	210.000	100.000	1.000.000	21.000	1.331.000	331.000						1.000.000		
Стручна друштва														
Факултети														
Ученичке и студентске организације														
7.4. Обезбедити механизме и подстицаје за повећање ефикасности у формалном и неформалном образовању младих	161.000			14.210	175.210	175.210								
Активности:														
7.4.1. Континуирано повећавање процента издвајања средстава за образовање и за развојне програме из БДП	161.000			14.210	175.210	175.210								
МП	70.000			7.000	77.000	77.000								
МФ	21.000			210	21.210	21.210								
МОС	70.000			7.000	77.000	77.000								

7.5. Стално усклађивати развој система образовања и обуке са садашњим и пројектованим захтевима тржишта рада	3.010.00 0			301.000	3.311.000	3.234.000								77.000	
Активности:															
7.5.1. Утврдити одговарајуће измене закона у области образовања у циљу регулисања радне праксе за ученике и студенте и промовисати радну праксу код социјалних партнера (реализација 2009. године)	3.010.00 0			301.000	3.311.000	3.234.000								77.000	
МРСП	1.260.00 0			126.000	1.386.000	1.386.000									
МП	840.000			84.000	924.000	924.000									
УП	70.000			7.000	77.000									77.000	
МОС	840.000			84.000	924.000	924.000									
7.6. Стимулисати развој програма неформалног учења и образовања и веће професионализације рада са младима у Републици Србији	1.260.00 0	4.000.000	40.000.000	126.000	45.386.000	1.386.000							44.000.000		
Активности:															
7.6.3. Подржати јачање програма вршичаке едукације у средњим школама као облика неформалног учења	1.260.00 0	4.000.000	40.000.000	126.000	45.386.000	1.386.000							44.000.000		
МП	840.000	2.000.000	20.000.000	84.000	22.924.000	924.000							22.000.000		
МОС	420.000	2.000.000	20.000.000	42.000	22.462.000	462.000							22.000.000		
Удружења															
УКУПНО ЗА 2009. ГОДИНУ	16.282.9 40	5.220.000	43.500.000	1.908.684	66.911.624	13.930.961							49.403.663	3.500.000	77.000
Структура у процентима	24,33	7,80	65,01	2,85	100,00	20,82							73,83	5,23	0,12

8. Стратешки циљ: Подстицати и стимулисати све облике запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих

Специфични циљ, активност и носиоци активности	Врсте трошка				Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава						Ос- тали из- вори	
	Бруто плате и накнаде запо-слених	Трошко-ви путово-вања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови		Буџети – текући издаци и улагања преко НИП-а и Фонда за младе таленте				Дотације удружењима за реализацију активности и пројеката у оквиру примене Акционог плана			
						Буџет Републике Србије			Буџет јединица локалне самоуправе		Међуна-родне дона-ције	Домаћи извори дотације и донације	
	Текући издаци	НИП	Фонд за младе таленте	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план	Држава (буџети)	Приватни сектор						
8.1. Унапредити перспективе младих на тржишту рада и створити услове за чешће и квалитетније запошљавање младих	7.945.000	268.500	19.435.000	1.420.500	29.069.000	8.441.500					11.775.000	7.928.500	924.000
Активности:													
8.1.1 Испитати потребе младих за каријерним вођењем, саветовањем и информисањем (реализација 2009. године)	105.000		1.220.000	10.500	1.335.500	115.500					1.220.000		
МОС	35.000		1.220.000	3.500	1.258.500	38.500					1.220.000		
МЕРР	35.000			3.500	38.500	38.500							
МП	35.000			3.500	38.500	38.500							
НСЗ													
Удружења													
Истраживачке организације													

8.1.2. Подстичати развој и оснивање центара за каријерно вођење и саветовање за рад са младима на тржишту рада (реализација 2009–2011)	2.520.00 0		10.555.000	126.000	13.201.000	2.646.000					10.555.00 0		
МОС	840.000		10.000.000	42.000	10.882.000	882.000					10.000.00 0		
НСЗ	840.000		555.000	42.000	1.437.000	882.000					555.000		
ЗУС	840.000			42.000	882.000	882.000							
Удружења													
8.1.3. Усвојити стандарде рада са младима центара за каријерно вођење и саветовање и центара за професионално информисање, а у складу са Стратегијом за каријерно вођење и саветовање (реализација 2009–2010)	280.000	268.500		14.000	562.500	294.000					268.500		
МЕРП	70.000			3.500	73.500	73.500							
НСЗ	70.000			3.500	73.500	73.500							
МОС	70.000	268.500		3.500	342.000	73.500					268.500		
ЗУС	70.000			3.500	73.500	73.500							
Удружења													
8.1.4. Пружати финансијску и стручну помоћ младима у остваривању радне, стручне и студентске праксе и волонтерског рада	5.040.00 0		7.660.000	1.270.000	13.970.000	5.386.000					7.660.000	924.000	
МЕРП	840.000			84.000	924.000	924.000							
МОС, Фонд за младе таленте	840.000		7.660.000	850.000	9.350.000	1.690.000					7.660.000		
НСЗ	840.000			84.000	924.000	924.000							
МРСПП	840.000			84.000	924.000	924.000							
Образовне установе и институције	840.000			84.000	924.000	924.000							
УП	840.000			84.000	924.000							924.000	

8.2. Обезбедити веће учешће младих у мерама и програмима активне политике запошљавања	36.590.00		218.244.000	27.854.400	282.688.400	10.652.400				4.730.000	237.100.00		30.206.000	
Активности:														
8.2.1. Обезбедити да млади као специфична циљна група незапослених на тржишту рада постану приоритет и да се на основу тога обезбеди већи квалитет активних мера и бољи регионални обухват младих обукама и програмима (реализација 2009–2011)	1.260.000		4.854.000	611.400	6.725.400	6.263.400							462.000	
НСЗ	420.000		4.854.000	527.400	5.801.400	5.801.400								
УП	420.000			42.000	462.000								462.000	
МЕРР	420.000			42.000	462.000	462.000								
8.2.2. У складу са потребама локалних и регионалних тржишта рада, побољшати обухват младих и обезбедити виши квалитет обука за унапређење постојећих и стицање нових вештина и квалификација (реализација 2009–2011)	30.400.000		213.390.000	26.750.000	270.540.000	3.696.000					237.100.00		29.744.000	
НСЗ	3.360.000		213.390.000	24.046.000	240.796.000	3.696.000					237.100.00			
УП	840.000			84.000	924.000								924.000	
ЈЛС	26.200.000			2.620.000	28.820.000								28.820.000	
8.2.3. Информисати младе без образовања о могућностима наставка школовања и запошљавања (реализација 2009–2011)	4.930.000			493.000	5.423.000	693.000				4.730.000				
МЕРР	140.000			14.000	154.000	154.000								
МОС	140.000			14.000	154.000	154.000								

МП	140.000			14.000	154.000	154.000								
НСЗ	210.000			21.000	231.000	231.000								
ЈЛС	2.150.000			215.000	2.365.000				2.365.000					
Центри за социјални рад	2.150.000			215.000	2.365.000				2.365.000					
8.3. Подстицати отварање нових радних места, развити самозапошљавање и предузетништво код младих у свим срединама	4.100.000		1.100.000	410.000	5.610.000	1.848.000				3.300.000		462.000		
Активности:														
8.3.2. Подстицати реализацију програма и пројекта за развој омладинског предузетништва у Републици Србији (реализација 2009–2011)	4.100.000		1.100.000	410.000	5.610.000	1.848.000				3.300.000		462.000		
МЕРР	420.000			42.000	462.000	462.000								
МОС	840.000			84.000	924.000	924.000								
РАРМСИИ	420.000		1.100.000	42.000	1.562.000	462.000				1.100.000				
УП	420.000			42.000	462.000							462.000		
ЈЛС	2.000.000			200.000	2.200.000					2.200.000				
УКУПНО ЗА 2009. ГОДИНУ	48.635.000	268.500	238.779.000	29.684.900	317.367.400	20.941.900				4.730.000	252.175.000	7.928.500	31.592.000	
Структура у процентима	15,32	0,08	75,24	9,35	100,00	6,60				1,49	79,46	2,50	9,95	

9. Стратешки циљ: Унапредити услове за безбедан живот младих

Специфични циљ, активност и носиоци активности	Врсте трошкова				Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава						Ос- тали из- вори		
	Бруто плате и накнаде запо- слених	Трошко- ви путово- вања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови		Буџети – текући издаци и улагања преко НИП-а и Фонда за младе таленте				Дотације удружењима за реализацију активности и пројеката у оквиру примене Акционог плана				
						Буџет Републике Србије		Буџети јединица локалне самоуправе		Међуна- родне дона- ције	Домаћи извори дотације и донације			
	Текући издаци	НИП	Фонд за младе таленте	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план	Држава (буџети)	Приватни сектор							
9.1. Унапређивати нормативно и стратешко регулисање сектора безбедности у циљу побољшања безбедности младих	6.720.000	340.000	15.000.000	672.000	22.732.000	7.732.000					15.000.000			
Активности:														
9.1.1. Подржати и учествовати у процесу израде правних и стратешких докумената из области безбедности у делу који се односи на младе – Стратегија националне безбедности, Закон о физичко-техничкој безбедности, Национална стратегија превенције криминала, Стратегија безбедности саобраћаја, Национални акциони план за спречавање трговине људима, Стратегија реформе сектора безбедности и друга документа (реализација 2009–2012)	6.720.000	340.000	15.000.000	672.000	22.732.000	7.732.000					15.000.000			
МОС	840.000	40.000	15.000.000	84.000	15.964.000	964.000					15.000.000			

МУП	1.680.00 0	80.000		168.000	1.928.000	1.928.000							
МПР	1.680.00 0	80.000		168.000	1.928.000	1.928.000							
МО	1.680.00 0	80.000		168.000	1.928.000	1.928.000							
Остала ресорна министарства	840.000	60.000		84.000	984.000	984.000							
9.8. Превенција и сузбијање насиља у породици	11.360.0 00	6.030.000	24.000.000	1.490.000	42.880.000	3.880.000			4.400.00 0		8.600.000	26.000.000	
Активности:													
9.8.1. Спроводити медијске кампање ради указивања на проблем насиља у породици које укључује младе као жртве или починиоце (реализација 2009–2012)	5.260.00 0		4.000.000	880.000	10.140.000	1.540.000					8.600.000		
МОС	280.000		4.000.000	56.000	4.336.000	336.000					4.000.000		
МЗ	140.000			14.000	154.000	154.000							
МРСП	840.000			210.000	1.050.000	1.050.000							
ЈЈС	2.000.00 0			400.000	2.400.000						2.400.000		
Центри за социјални рад	2.000.00 0			200.000	2.200.000						2.200.000		
Удружења													
Средства јавног информисања													
9.8.2. - Пружати подршку жртвама насиља у породици ради социјалне инклузије; - Организовати перманентну обуку за особље из ЛКМ за препознавање насиља и помоћ жртвама насиља у породици.	6.100.00 0	6.030.000	20.000.000	610.000	32.740.000	2.340.000			4.400.00 0		26.000.000		
МРСП	840.000	2.000.000	5.000.000	84.000	7.924.000	924.000					7.000.000		
МОС	420.000	2.000.000	5.000.000	42.000	7.462.000	462.000					7.000.000		
МУП	420.000	2.000.000	5.000.000	42.000	7.462.000	462.000					7.000.000		
МЗ	420.000	30.000		42.000	492.000	492.000							

ЈЛС	4.000.00 0		5.000.000	400.000	9.400.000			4.400.00 0			5.000.000	
Средства јавног информисања												
ЦСР												
ЈЛС												
УКУПНО ЗА 2009. ГОДИНУ	18.080.0 00	6.370.000	39.000.000	2.162.000	65.612.000	11.612.000		4.400.00 0		8.600.000	41.000.000	
Структура у процентима	27,56	9,71	59,44	3,30	100,00	17,70		6,71		13,11	62,49	

10. Стратешки циљ: Чувати и унапређивати здравље младих, смањивати ризике и водеће поремећаје здравља и развијати здравствену заштиту прилагођену младима

Специфични циљ, активност и носиоци активности	Врсте трошкова				Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава							Ос-тали из-вори		
	Бруто плате и накнаде запослених	Трошкови путовања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови		Буџети – текући издаци и улагања преко НИП-а и Фонда за младе таленте				Дотације удружењима за реализацију активности и пројеката у оквиру примене Акционог плана					
						Буџет Републике Србије		Буџети јединица локалне самоуправе		Међународне донације	Домаћи извори дотације и донације				
	Текући издаци	НИП	Фонд за младе таленте	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план	Држава (буџети)	Приватни сектор								
10.1. Развијати здраве стилове живота, чувати и унапређивати здравље младих	15.660.00	1.500.000	71.080.000	1.594.000	89.834.000	4.454.000			7.700.000		55.000.000	22.680.000			
Активности:															
10.1.1. Израдити стратешке планове за клубове здравља као ресурсне центре младих при ЈЛС (информисање, вршњачка едукација, саветовање, СОС телефони) и иницијативи њихове активности (реализација 2009–2010)	9.400.000	500.000	16.080.000	968.000	26.948.000	2.068.000			4.400.000			20.480.000			
МОС	840.000	250.000	16.000.000	84.000	17.174.000	1.174.000						16.000.000			
МЗ	560.000	250.000		84.000	894.000	894.000									
ЈЛС	8.000.000		80.000	800.000	8.880.000				4.400.000			4.480.000			

Удружења													
Здравствене, социјалне, образовне установе													
10.1.2. Организовати систем вршњачког образовања за младе на основу усвојених националних стандарда и организовати програме едукације о здрављу младих за родитеље, наставнике и остале који су у контакту са младима (реализација 2009. и континуирано)	6.260.00 0	1.000.000	55.000.000	626.000	62.886.000	2.386.000			3.300.00 0		55.000.00 0	2.200.000	
МОС	630.000	500.000		63.000	1.193.000	1.193.000							
МПИ	210.000	250.000		21.000	481.000	481.000							
МЗ	420.000	250.000	40.000.000	42.000	40.712.000	712.000				40.000.00 0			
ЈЛС	5.000.00 0		15.000.000	500.000	20.500.000				3.300.00 0		15.000.00 0	2.200.000	
Здравствене установе													
Координаторске мреже удружења за здравље													
10.2. Чувати и унапређивати репродуктивно здравље младих	2.080.00 0		3.444.000	214.000	5.738.000	1.244.000			500.000		2.344.000	1.650.000	

Активности:													
10.2.5 Промовисати кондом и методе контрацепције путем социјалног маркетинга – лифлета, акција „Заједно за здравље“ у кафићима и на другим местима где се окупљају млади, уз континуирану медијску кампању прилагођену потребама и правима како младића тако и девојака (реализација 2009. године и континуирано)	1.530.000		500.000	132.000	2.162.000	612.000		500.000		1.050.000			
МЗ	320.000		500.000	41.000	861.000	361.000					500.000		
МОС	210.000			41.000	251.000	251.000							
ЈЛС	1.000.000			50.000	1.050.000			500.000		550.000			
Домови здравља													
Дистрибутери кондома													
Локална средства јавног информисања													
Угоститељске институције													
10.2.1. Пружати информације преко клубова здравља о могућностима превенције нежељених трудноћа, превенције хроничних поремећаја репродуктивног здравља (стерилитет, малигнитети) и услугама саветовалишта за младе при домовима здравља и младићима и девојкама (реализација 2009. и даље континуирано)	410.000		600.000	22.000	1.032.000	432.000				600.000			
МЗ	210.000		600.000	11.000	821.000	221.000				600.000			
ЈЛС,ЛКМ	200.000			11.000	211.000	211.000							

Институти и заводи за јавно здр.												
Заводи за здравствену заштиту студената												
10.2. Едуковати тимове примарне здравствене заштите при саветовалиштима за младе домаова здравља у вештинама превенције поремећаја сексуалног и репродуктивног здравља младих девојака и младиша (реализација 2009–2013)	140.000		2.344.000	60.000	2.544.000	200.000				2.344.000		
М3	140.000		2.344.000	60.000	2.544.000	200.000				2.344.000		
Експертска група за здравље младих у Министарству здравља												
Медицински факултети												
Гинеколошко-акушерске клинике												
Уролошка одељења												
Дерматолошке клинике (ППИ)												
Заводи за здравствену заштиту студената												
10.3. Чувати и унапређивати ментално здравље	2.640.000	60.000	11.166.000	279.000	14.145.000	4.194.000			1.205.000	7.000.000	1.746.000	

Активности:													
10.3.3. институционализовати механизам мобилних јединица за психолошку подршку младима при саветовалиштима домаћа здравља и промовисати их (реализација 2009. и даље континуирано)	70.000	60.000	600.000	7.000	737.000	737.000							
МЗ	70.000	60.000	600.000	7.000	737.000	737.000							
Експертска група за здравље младих у Министарству здравља													
Комисија МЗ за заштиту и унапређење менталног здравља													
Домови здравља													
Окружни заводи за јавно здравље													
10.3.4. Обезбедити Програм одрживог развоја мреже СОС телефона и промовисати (реализација 2009. и даље континуирано)	520.000		1.820.000	60.000	2.400.000	1.905.000			495.000				
МЗ	70.000		1.820.000	15.000	1.905.000	1.905.000							
ЈЛС	450.000			45.000	495.000				495.000				
Комисија МЗ за заштиту и унапређење менталног здравља													
Локалне здравствене установе													
Удружења													
Локална средства јавног информисања													

10.3.5. Развити Програм психолошке подршке у школама, на факултетима и у интернатима у сарадњи са клубовима здравља и саветовалиштима за младе при домовима здравља (реализација 2009–2014. и даље)	840.000		7.000.000	96.000	7.936.000	936.000						7.000.000			
МП	210.000			27.000	237.000	237.000									
МЗ	420.000		7.000.000	42.000	7.462.000	462.000					7.000.000				
МРСП	210.000			27.000	237.000	237.000									
Комисија МЗ за заштиту и унапређење менталног здравља															
Образовне институције															
Интернати за младе															
10.3.6. Установити нову функционалну структуру – јединицу у оквиру постојећих стационарних установа и опремити да окружење буде пријатељски оријентисано према младима – хуманизација простора (реализација 2009–2010)	420.000		1.746.000	42.000	2.208.000	462.000						1.746.000			
МЗ	420.000		1.746.000	42.000	2.208.000	462.000					1.746.000				
Национална комисија за здравље и развој младих															
Саветовалишта за младе															
10.3.7. Развити Програм волонтера – лиценцирани вршињачки едукатори у стационарним јединицама (реализација 2009–2010)	790.000			74.000	864.000	154.000			710.000						
МЗ	70.000			7.000	77.000	77.000									
ЈЛС	650.000			60.000	710.000				710.000						
МОС	70.000			7.000	77.000	77.000									

Стационарне здравствене установе													
10.4. Заштитити младе од злоупотребе дувана, алкохола и осталих психоактивних супстанци и предупредити последице по здравље	2.320.000		7.900.000	232.000	10.452.000	2.002.000			550.000			7.900.000	
Активности:													
10.4.1. Усвојити Националну стратегију за дроге и Националну стратегију за алкохол, као и пратеће законе и обезбедити да се питања младих препознају и адекватно решавају, те поступати по усвојеним стратегијама (реализација 2009. и даље континуирано)	700.000			70.000	770.000	770.000							
Влада	140.000			14.000	154.000	154.000							
МЗ	350.000			35.000	385.000	385.000							
МУП	70.000			7.000	77.000	77.000							
МПР	70.000			7.000	77.000	77.000							
МОС	70.000			7.000	77.000	77.000							
НКПП													
Републичка стручна комисија за дроге, за алкохол и за пушење													
Образовне институције													
Саветовалишта за младе при домовима здравља													

10.4.2. Одрживо развијати програме за борбу против дрога и мреже удружења за борбу против дрога и организовање летњих и зимских кампова за стицање знања и вештина за борбу против дрога (реализација 2009. и даље континуирано)	710.000		2.500.000	71.000	3.281.000	231.000			550.000			2.500.000	
МЗ	140.000		2.500.000	14.000	2.654.000	154.000						2.500.000	
МП	70.000			7.000	77.000	77.000							
ЈЛС	500.000			50.000	550.000				550.000				
Саветовалишта за младе при домовима здравља													
Специјализоване здравствене институције за лечење болести зависности													
Савети родитеља при школама													
10.4.3. Развити мултидисциплинарне програме превенције злоупотребе ПАС у школама (реализација 2009. и даље континуирано)	520.000		3.000.000	52.000	3.572.000	572.000						3.000.000	
МЗ	140.000		3.000.000	14.000	3.154.000	154.000						3.000.000	
МУПИ	35.000			3.500	38.500	38.500							
МПР	35.000			3.500	38.500	38.500							
МП	140.000			14.000	154.000	154.000							
МРСП	70.000			7.000	77.000	77.000							
Центри за социјални рад	100.000			10.000	110.000	110.000							
НКПП													

Републичка стручна комисија за дроге, за алкохол и за пушење														
Образовне институције														
Саветовалишта за младе при домовима здравља														
Специјализоване здравствене институције за лечење болести зависности														
Локална средства јавног информисања														
10.4.4. Имплементирајти национални механизам за праћење злоупотребе ПАС међу младима (реализација 2009. и даље периодично на сваке четири године)	390.000		2.400.000	39.000	2.829.000	429.000					2.400.000			
МЗ	210.000		2.400.000	21.000	2.631.000	231.000					2.400.000			
МП	70.000			7.000	77.000	77.000								
МРСП	70.000			7.000	77.000	77.000								
Центри за социјални рад	40.000			4.000	44.000	44.000								
ЛКМ														
Саветовалишта за младе при домовима здравља														
Специјализоване здравствене институције за лечење болести зависности														
Савети родитеља при школама														

10.6. Унапређивати систем здравствене заштите да одговори потребама младих	1.020.00 0		4.500.000	1.042.000	6.562.000	462.000					4.500.000	1.600.000		
Активности:														
10.6.1. Успоставити саветовалишта за младе при свим домовима здравља или тимове изабраног лекара који се баве унапређењем здравља и превенцијом поремећаја здравља младих (реализација 2009–2014)	1.020.00 0		4.500.000	1.042.000	6.562.000	462.000					4.500.000	1.600.000		
МЗ	420.000		4.500.000	42.000	4.962.000	462.000					4.500.000			
Домови здравља														
ЛКМ	600.000			1.000.000	1.600.000							1.600.000		
Образовне институције														
Локална удружења														
УКУПНО ЗА 2009. ГОДИНУ	23.720.0 00	1.560.000	98.090.000	3.361.000	126.731.00 0	12.356.000			9.955.00 0		68.844.00 0	35.576.000		
Структура у процентима	18,72	1,23	77,40	2,65	100,00	9,75			7,86	0,00	54,32	28,07		

11. Стратешки циљ: Оснаживати младе за иницијативе и активности које су у складу са основним циљевима одрживог развоја и здраве животне средине

Специфични циљ, активност и носиоци активности	Врсте трошкова				Укупна финансијска средства	Извори и намена средстава							Ос- тали из- вори		
	Бруто плате и накнаде запослених	Трошкови путовања	Улагања и набавка опреме и услуга	Материјални и други трошкови		Буџети – текући издаци и улагања преко НИП-а и Фонда за младе таленте				Дотације удружењима за реализацију активности и пројеката у оквиру примене Акционог плана					
						Буџет Републике Србије			Буџет јединице локалне самоуправе		Међународне донације	Домаћи извори дотације и донације			
						Текући издаци	НИП	Фонд за младе таленте	Текући издаци	Додатна средства за Акциони план		Држава (буџети)	Приватни сектор		
11.1. Развијати свест и понашање младих у духу одрживог развоја, заштите животне средине, као и очувања природне баштине	29.170.00	5.800.000	105.500.000	3.757.000	144.227.000	19.627.000			5.500.000		66.400.000	41.200.000	11.500.000		
Активности:															
11.1.1. Израдити стандарде образовања за ЗЖС у функцији ОР за ученике, наставнике, наставне програме, образовне материјале и програме усавршавања наставника (реализација 2009. године)	4.200.000	280.000	25.000.000	588.000	30.068.000	5.068.000					15.000.000	10.000.000			
МОС	420.000	40.000	10.000.000	42.000	10.502.000	502.000						10.000.000			
МП	420.000	40.000		42.000	502.000	502.000									
МЈКСПП	840.000	40.000		84.000	964.000	964.000									
ЗВКОВ	420.000	40.000		42.000	502.000	502.000									
ЗУОВ	420.000	40.000		42.000	502.000	502.000									
AEE	840.000	40.000	5.000.000	168.000	6.048.000	1.048.000					5.000.000				

Канцеларија за одрживи развој	840.000	40.000	10.000.000	168.000	11.048.000	1.048.000				10.000.000			
11.1.2. Обезбедити финансијску и логистичку подршку и промовисати стручно усавршавање младих у области ЗЖС и ОР (додипломске студије, специјалистичке и докторске студије) – реализација 2009–2012.	3.360.000		24.500.000	504.000	28.364.000	3.864.000					16.500.000	8.000.000	
МОС	420.000			42.000	462.000	462.000							
МП	420.000		16.000.000	42.000	16.462.000	462.000					8.000.000	8.000.000	
МЖСПП	840.000			168.000	1.008.000	1.008.000							
МНТР	840.000		8.500.000	168.000	9.508.000	1.008.000					8.500.000		
Високошколске установе													
Институције задужене за међународну сарадњу	840.000			84.000	924.000	924.000							
11.1.3. Израдити програме развоја националних, регионалних и локалних научно-образовних центара за ваншколско и неформално образовање младих за ОР и ЗЖС (реализација 2009–2014)	6.360.000		12.000.000	888.000	19.248.000	3.948.000			1.100.000	12.000.000	2.200.000		
МОС	840.000		5.000.000	168.000	6.008.000	1.008.000				5.000.000			
МП	840.000			84.000	924.000	924.000							
МЖСПП	840.000		2.000.000	168.000	3.008.000	1.008.000				2.000.000			
Канцеларија за одрживи развој	840.000		5.000.000	168.000	6.008.000	1.008.000				5.000.000			
ЈЛС	3.000.000			300.000	3.300.000				1.100.000		2.200.000		
Удружења													

11.1.4. Израдити програмске основе за формирање емисија за младе на радио и телевизијском програму са садржајима о ОР и ЗЖС (реализација 2009–2010)	1.470.00 0		2.000.000	315.000	3.785.000	1.785.000					2.000.000			
МОС	210.000			21.000	231.000	231.000								
МЗ	210.000			21.000	231.000	231.000								
МК	210.000			21.000	231.000	231.000								
МЖСПП	420.000		1.000.000	126.000	1.546.000	546.000					1.000.000			
Канцеларија за одрживи развој	420.000		1.000.000	126.000	1.546.000	546.000					1.000.000			
11.1.5. Организовати научноистраживачке кампове, спортске кампове и стручне конференције младих са основним задатком неговања духа ОР и ЗЖС и промовисати их у јавности (реализација 2009–2012)	13.780.0 00	5.520.000	42.000.000	1.462.000	62.762.000	4.962.000					37.400.00 0	12.500.000	3.500.000	
МОС	420.000	48.000	5.000.000	42.000	5.510.000	510.000					5.000.000			
МП	420.000	48.000	5.000.000	42.000	5.510.000	510.000						2.500.000	2.500.000	
МНТР	420.000	48.000		42.000	510.000	510.000								
МЖСПП	840.000	288.000	2.000.000	168.000	3.296.000	1.296.000						1.000.000	1.000.000	
Канцеларија за одрживи развој	1.680.0 0	288.000	20.000.000	168.000	22.136.000	2.136.000					20.000.00 0			
ЈЛС	10.000.0 00	4.800.000	10.000.000	1.000.000	25.800.000						12.400.00 0	9.000.000		
Образовне институције														
Удружења														
Средства јавног информисања														
11.2. Превенирати и смањити ризике по здравље младих који могу потицати из животне средине	210.000		3.000.000	2.100	3.212.100	212.100						3.000.000		

Активности:													
11.2. Организовати заједничке акције у циљу стварања чисте и лепо уређене околине школа и успостављање фонда за награђивање најуспешнијих	210.000		3.000.000	2.100	3.212.100	212.100						3.000.000	
МП	70.000		1.000.000	700	1.070.700	70.700						1.000.000	
МОС	70.000		1.000.000	700	1.070.700	70.700						1.000.000	
МЖСПИ	70.000		1.000.000	700	1.070.700	70.700						1.000.000	
Завод за заштиту природе, расадници													
Заводи за јавно здравље													
11.4. Развијати капацитете система који ће омогућити спровођење политике према младима, као и пратити и адекватно реаговати на све проблеме од значаја за младе у сегменту ОР и ЗЖС	210.000			4.200	214.200	214.200							
11.4.2. Образовати међуресорно тело чији је задатак рад на унапређивању образовања за ОР младих и сарадња са свим другим надлежним институцијама и међуресорним телима и усклађивање свих релевантних активности	210.000			4.200	214.200	214.200							
МОС	35.000			700	35.700	35.700							
МЗ	35.000			700	35.700	35.700							
МЖСПИ	35.000			700	35.700	35.700							
МП	35.000			700	35.700	35.700							
МК	35.000			700	35.700	35.700							
МЕРР	35.000			700	35.700	35.700							

Заводи за јавно здравље													
Домови здравља													
УКУПНО ЗА 2009. ГОДИНУ	29.590.0 00	5.800.000	108.500.000	3.763.300	147.653.30 0	20.053.300			5.500.00 0		66.400.00 0	44.200.000	11.500.000
Структура у процентима	20,04	3,93	73,48	2,55	100,00	13,58			3,72		44,97	29,93	7,79

ПРИЛОГ 3

ЗНАЧЕЊЕ СКРАЋЕНИЦА

АЕЕ	Агенција за енергетску ефикасност
АМСПИ	Агенција за мала и средња предузећа и предузетништво
АМСС	Авто мото савез Србије
АПЗ	Активна политика запошљавања
АРС	Анкета о радној снази
АСА	Асоцијација стамбених агенција
БИР	Business Innovative Program
ЕУ	Европска унија
ЕНХИС	The European Environment and Health Information System (Европски информациони систем у области животне средине и здравља)
ЗВКОВ	Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања
ЗЖС	Заштита животне средине
ЗОСОВ	Закон о основама система образовања и васпитања
ЗУОВ	Завод за унапређивање образовања и васпитања
ЗУС	Заједница универзитета Србије
ИТ	Информационе технологије
ИРА	Instrument for Preaccession Assistance (Инструмент за предприступну помоћ)
ЈЛС	Јединице локалне самоуправе
КВС	Каријерно вођење и саветовање
КУД	Културно уметничко друштво
ЛЗ	Локалне заједнице
ЛКМ	Локалне канцеларије за младе
МД	Министарство за дијаспору
МДУЛС	Министарство за државну управу и локалну самоуправу
МЕРР	Министарство економије и регионалног развоја
МЖСПП	Министарство животне средине и просторног планирања
МЗ	Министарство здравља
МИ	Министарство за инфраструктуру
МК	Министарство културе
МЉМП	Министарство за људска и мањинска права
МНИП	Министарство за национални инвестициони план
МНТР	Министарство за науку и технолошки развој
МО	Министарство одбране
МОР	Међународна организација рада
МОС	Министарство омладине и спорта
МП	Министарство просвете
МПО	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде
МПР	Министарство правде
МРСП	Министарство рада и социјалне политике
МСП	Министарство спољних послова
МСПП	Мала и средња предузећа и предузетништво
МТИД	Министарство за телекомуникације и информационо друштво
МУП	Министарство унутрашњих послова
МФ	Министарство финансија
МЦР	Миленијумски циљеви развоја
НАПЗ	Национални акциони план запошљавања
НИП	Национални инвестициони план
НКОСК	Национална корпорација за осигурање стамбених кредита
НКПП	Национална комисија за превенцију пушења

НПС	Национални просветни савет
НСВО	Национални савет за високо образовање
НСЗ	Национална служба за запошљавање
НСР	Национални савет Рома
НФО	Неформално образовање
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development (Организација за економску сарадњу и развој)
ОЈЛС	Органи јединица локалне самоуправе
ОООР	Омладинске организације које промовишу одрживи развој
ОР	Одрживи развој
ПАС	Психоактивне супстанце
ПКС	Привредна комора Србије
ППИ	Полно преносиве инфекције
ПССО	Покрајински секретаријат за спорт и омладину
РАРМСПП	Републичка агенција за развој малих и средњих предузећа и предузетништва
РЗС	Републички завод за статистику
PJT	Републичко јавно тужилаштво
PM10 и PM 2.5	Суспендоване честице, пречника 10 или 2.5 микрометра
PPA	Републичка радиодифузна агенција
РС	Република Србија
САНУ	Српска академија науке и уметности
СКГО	Стална конференција градова и општина
СУК	Служба за управљање кадровима
УН-ХАБИТАТ	Програм људских насеља Уједињених нација
UNDP	United Nations Development Programme (Програм Уједињених нација за развој)
УП	Унија послодаваца
ЦЕСИД	Центар за слободне изборе и демократију
ЦИПС	Центар за информисање и професионално саветовање
ЦСР	Центри за социјални рад
ШУ	Школске управе

ПРИЛОГ 4

ПОЈМОВНИК

АКТИВНО УЧЕШЋЕ МЛАДИХ

Организација младих – удружења чије чланство и руководство у већини чине млади; кроз консултативни процес треба доћи до тачне дефиниције и параметара разликовања ове групе организација од других организација.

Организација за младе – удружења чије чланство и руководство у већини не чине млади али ове организације активно раде са младима и за младе; кроз консултативни процес треба доћи до тачне дефиниције и параметара разликовања ове групе организација од других организација.

Програмски савет – транспарентно образована комисија у оквиру Министарства омладине и спорта од стране представника Министарства и омладинских организација на принципима ко-менаџмента која би руководила пословима пројектног финансирања омладинских организација према утврђеним правилима рада и одлучивања.

Вршњачка едукација – процес којим обучене и мотивисане особе организују различите активности са својим вршњацима, помажући им да стекну знања и вештине, као и да усвоје позитивне вредности и ставове.

Градски омладински центри – простор који је стављен на коришћење младима од стране јединице локалне самоуправе у коме млади и запослени активно раде на пружању сервиса младима.

Локални волонтерски сервиси – организације које пружају младима на одређеној територији могућности за волонтирање као и пуну подршку за волонтирање.

Национална агенција за младе – агенција коју оснива Република Србија за сарадњу са програмима за младе Европске Уније.

Национални савет за младе – оснива Влада са циљем вођења синхронизоване државне политике за младе уз активно учешће омладинских представника у раду савета на принципима ко-менаџмента.

Кровна организација младих – репрезентативно тело на националном нивоу за омладинске организације.

ИНФОРМИСАЊЕ МЛАДИХ

Open source (OS/OC) – методологија развоја и дистрибуције софтвера која омогућава слободан приступ извornом коду софтвера и задовољава друге услове из дефиниције коју је усвојила организација OSI (Open Source Initiative).

ЈЕДНАКЕ ШАНСЕ

Индекс инклузије – степен остварености инклузивног приступа у образовању и васпитању. Приручник за одређивање индекса инклузије садржи димензије, области, показатеље и питања о инклузији установе на која одговор дају све заинтересоване стране (ученици, родитељи, наставници и локална заједница).

ЗАПОШЉАВАЊЕ МЛАДИХ

Активне мере на тржишту рада – све активне мере и програми на које незапослено лице, пријављено на евидентију Националне службе за запошљавање, има

право, а које су усмерене ка унапређењу запослености, односно остварењу пуног, продуктивног и слободно изабраног запослења.

Активно становништво, радна снага – становништво радног узраста, запослена и незапослена лица, старости од 15 до 64 године.

Волонтерски рад – облик организованог, свесног добровољног рада без накнаде, са циљем пружања помоћи другима, ради њихове добробити или добробити целог друштва.

Државни и приватни сектор – односи се на економску поделу, по типу већинског власништва.

Каријерно вођење и саветовање – организован систем друштвене и стручне делатности на пружању континуиране помоћи појединцу током његовог целокупног каријерног развоја, у слободном избору усмерења и опредељења, у образовању и професионалној активности, са циљем постизања професионалног квалитета, у складу са личним особинама и потребама тржишта рада за појединим занимањима.

Неформално тржиште рада – тржиште рада на ком се не примењује Закон о раду и други прописи из области радног законодавства („сиво тржиште рада“).

Пасивне мере на тржишту рада – облик финансијске и друге помоћи незапосленом лицу које је пријављено на евидентију Националне службе за запошљавање, а које је према закону стекло право на помоћ.

Рурално и урбano подручјe – свако насеље у Републици Србији које нема урађен генерални урбанистички план спада у категорију осталих односно руралних подручја. С друге стране, свако насеље које има урађен генерални урбанистички план који је прихватила локална самоуправа сматра се урбаним средином.¹⁹

Стопа активности (учешћа) – удео радно активног становништва младих, узраста од 15 до 30 година, у укупном становништву исте старосне доби радно активног становништва.

Стопа запослености – удео запослених младих, старости од 15 до 30 година, у укупном становништву исте старосне доби.

Стопа неактивности – удео неактивног становништва младих, старости од 15 до 30 година, у укупном становништву исте старосне доби.

Стопа незапослености – удео незапослених младих, старости од 15 до 30 година, у активном становништву исте старосне доби.

Центар за информисање и професионално саветовање – услужни сервис који незапосленима, запосленима који имају потребу за променом посла, ученицима и студентима помаже при планирању каријере путем информисања о занимањима, могућностима запошљавања и укључивања у програме додатног образовања и обуке, као и саветовања за избор и промену занимања. У Центру се и послодавцима пружа могућност информисања о избору квалитетних кадрова за радну праксу или запослење, као и добијања савета за бирање кадрова.

ЖИВОТНА СРЕДИНА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

Природна баштина

Споменици природе који се састоје од физичких или биолошких формација или скупина тих формација, а који имају изузетну универзалну вредност са естетске или научне тачке гледишта;

Геолошке и физиографске формације и тачно одређене зоне које представљају хабитат угрожених врста животиња и биљака од изузетне универзалне вредности са научне и конзерваторске тачке гледишта;

Знаменита места природе или тачно одређене природне зоне које имају изузетну универзалну вредност са тачке гледишта науке, конзервирања или природних лепота; природне вредности које треба сачувати.

¹⁹ Богданов, Н. (2008), „Пољопривреда” у Студија о животном стандарду – Србија 2002-2007, Републички завод за статистику, стр. 137-155 (стр. 140, Оквир 2)

ЗДРАВЉЕ МЛАДИХ

Акција за здравље заједнице – колективни напори од стране заједнице који су усмерени ка појачавању контроле коју заједница има над детерминантама здравља и, последично, над унапређењем здравља.

Артефицијални абортус – намерни прекид трудноће.

Акредитација – процес помоћу кога овлашћена агенција или организација евалуира и препознаје програме или институције које задовољавају претходно утврђене стандарде.

Болнице које промовишу здравље, здраве болнице – не пружају само високо квалитетне, свеобухватне медицинске услуге и негу, већ развијају заједнички идентитет који укључује циљеве промоције здравља, развијају организациону структуру и културу промоције здравља, укључујући активну улогу пацијената и целокупног особља и активно сарађују са заједницом.

Водич добре праксе – систематски формулисана упутства која доносиоцима одлука омогућавају пружање здравствене заштите болесницима у одговарајућим клиничким околностима.

Детерминанта – ма који чинилац, било да је догађај, карактеристика или други ентитет подложен утврђивању, који доводи до промена здравственог стања или других посматраних карактеристика.

Доступност – степен до кога је одговарајућа здравствена служба на располагању (доступна) да задовољи потребе корисника, као и опсег у коме су здравствене услуге обезбеђене у одговарајућем обиму и месту, као део плана здравствене заштите.

Животне вештине – вештине адаптивног и позитивног понашања које омогућавају појединцима да се ефикасно изборе са захтевима и изазовима свакодневног живота.

Заједница – специфична група људи која живи у утврђеној географској области, која дели заједничку културу, вредности и норме и која је у друштвеној структури организована у складу са односима које је заједница развила током једног периода.

Заступање здравља – комбинација појединачних друштвених акција са циљем да се добије политичка определеност, политичка подршка, друштвена прихваћеност и системска подршка за посебни здравствени циљ или програм.

Здрави градови – градови који стално стварају и побољшавају физичка и друштвена окружења и проширују ресурсе у заједници који ће омогућити да људи једни другима пружају подршку вршећи све животне функције и развијајући своје максималне потенцијале.

Здравље – стање потпуног физичког, менталног и социјалног благостања, а не само одсуство болести или неспособности.

Здравствена заштита – услуге које појединцима или заједници пружају представници здравствене службе или професије у циљу унапређења, одржавања, праћења или успостављања здравља. Здравствена заштита је свеобухватнија од медицинске заштите која подразумева терапијску акцију од стране лекара или под његовом контролом.

Здравствена политика – представља формалне тврђење или процедуре унутар владе и институција којима се дефинишу приоритети и параметри за акцију као одговор на здравствене потребе, расположиве ресурсе и различите политичке притиске; здравствена политика се може дефинисати и као наука руководења системом здравствене заштите.

Здравствено понашање – свака активност коју предузима појединач, без обзира на актуелно и сагледано здравствено стање у циљу унапређивања, заштите или одржавања здравља, било да је такво понашање у крајњем исходу делотворно или не.

Здравствено стање – опис здравља појединца или популације у одређеном времену у односу на стандарде, обично уз коришћење референтних показатеља (индикатора) здравља.

Интервенција – процес (или активност као део процеса) којим се поправља здравствено стање. Здравствене интервенције могу бити превентивне (примарне), дијагностичке, терапијске (секундарне) или рехабилитацијске (терцијарне).

Јавно здравље – наука и уметност превенције болести, продужавања живота и унапређења здравља кроз организоване напоре друштва.

Квалитет здравствене заштите – мера степена до кога су пружене здравствене услуге задовољиле професионално успостављене стандарде и вредносне судове корисника, а може се описати у три димензије као квалитет ресурса, квалитет процеса пружених услуга и квалитет исхода здравствене службе или услуге.

Мониторинг, праћење, надгледање – повремено мерење ефеката неке интервенције на здравствено стање популације или на животну средину; процес прикупљања и анализе информација о примени неког програма у циљу откривања проблема и предузимање мера да се то исправи.

Надзор – систематско текуће прикупљање, сравњивање и анализа података и благовремено слање информација онима који треба да их знају, тако да могу да се предузму мере.

Окружења за здравље – место или друштвени контекст у коме људи обављају свакодневне активности, а еколошки, организациони и лични фактори се преплићу како би утицали на здравље и добробит.

Популација – сви становници неке земље или подручја посматрани заједно, број становника дате земље или подручја.

Приступачност – могућност да пациент или корисник добије потребну здравствену заштиту у одговарајућем обиму, по разумној цени, на одређеном месту и у одређеном временском периоду. Може се мерити уделом дате популације за коју се очекује да користи услуге одређене установе или службе, узимајући у обзир постојање одговарајућих физичких, економских и социјално културалних баријера.

Протокол – план или скуп корака које треба следити у спровођењу неког истраживања, испитивања или при пружању здравствене заштите за утврђено стање или оболење.

Преваленција – број случајева дате болести или другог стања у некој популацији у одређено време.

Превенција – активности усмерене ка ерадикацији, елиминацији или свођењу на минимум утицаја болести и неспособности или, ако ништа од тога није могуће, успоравање напредовања болести и неспособности.

Примарна превенција – заштита здравља путем личних и комуналних напора, какве чине побољшање исхране, унапређење хигијене и услова становања, могућности образовања и запошљавања, затим имунизација против инфективних болести и елиминација ризика потеклих из животне средине, попут загађења система снабдевања пијаћом водом.

Секундарна превенција – обухвата мере које су на располагању појединцима и популацији ради раног откривања и брзог и успешног интервенисања, како би се болест сузбила, а неспособност свела на минимум; пример представља примена скрининг програма.

Терцијарна превенција – састоји се од мера усмерених ка смањењу и отклањању дуготрајних оштећења и неспособности; постиже се елиминацијом или смањењем оштећења, неспособности и инвалидности, свођењем патње на минимум и максималног продужења потенцијалних година корисног живота.

Примарна здравствена заштита – базична здравствена заштита која је доступна по цени коју земља и заједница могу да приуште, са методама које су практичне, научно засноване и друштвено прихватљиве.

Ризик – вероватноћа настајања нежељеног догађаја, односно ефекта опасног по здравље.

Ресурси – сва средства (материјална, новчана, кадровска и енергетска) која су на располагању за реализацију акција неопходних за остваривање неопходних циљева.

Стандард – служи као основа за поређење; техничка спецификација или писани извештај који су саставили стручњаци на основу утврђених резултата научне студије, технологије и искуства, са циљем да остваре оптималне користи, а са одобрењем одговарајућег званичног и репрезентативног тела.

Сертификација – процес у коме су појединац, институција или неки образовни програм евалуирани и препознати да испуњавају одређене, већ утврђене стандарде.

Сексуално преносиве инфекције – вирусне, бактеријске, гљивичне и паразитарне инфекције које се могу пренети путем сексуалног контакта.

Скрининг – прелиминарна идентификација непрепознате болести коришћењем тестова, испитивања или других поступака који могу брзо да се примене; скрининг тестови издвајају првично здраве особе које вероватно имају болест од оних које је вероватно немају; особе са позитивним или сумњивим налазима морају да се упуте свом лекару ради дијагнозе и потребног лечења.

Стил живота – препознатљиви модел понашања који је одређен преплитањем личних особина појединца, друштвених интеракција и друштвених и еколошких услова живота; начин понашања који је могуће предвидети у истим или сличним ситуацијама.

Унапређење квалитета – скуп свих активности које дају жељене промене у квалитету.

Унапређење здравља, промоција здравља – процес омогућавања људима да повећају контролу над својим здрављем и да га поправе; обухвата популацију као целину у односу на свакодневни живот њених припадника (без фокусирања пажње на особе под ризиком да оболе од специфичних болести) и усмерава акцију према детерминантама или узроцима здравља.

Фактор ризика – аспект индивидуалног понашања или животног стила, излагање утицајима животне средине, урођена или наслеђена карактеристика за које се на основу епидемиолошких доказа зна да су удружене са стањима везаним за здравље чије се спречавање сматра важним.

Школа која промовише здравље, здрава школа – школа која стално јача своје капацитете као здрава средина за живот, учење и рад.